

# TROBLA



GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE



## Sprejet občinski prostorski načrt

str. 4

## Na prodaj parcele v Poslovni coni Ločica

str. 4

## Državnozborske volitve

str. 56

## NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

**Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celostno podobo Troble.**

**Letnik 28, številka 2, 24. marec 2022.**

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

**Naklada:** 1.590 izvodov.

**Izdajatelj:** Občina Velike Lašče.

**Odgovorna urednica:** Angelca Petrič.

**Uredniški odbor:** Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

**Lektoriranje:** Jezični dohtarček, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).

**Prelom:** Špela Andolšek, s. p.

**Foto na naslovnici:** Shutterstock

**Tisk:** Luart, d. o. o.

**Naslov uredništva:** Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

**Tel.:** 01 781 03 70

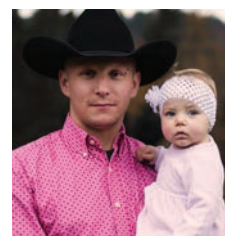
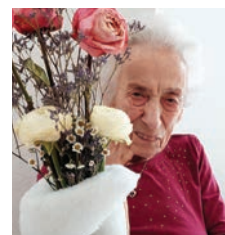
**E-pošta:** trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

**Naslednja Trobla izide 18. maja 2022; prispevke je treba oddati do 4. maja 2022.**

## KAZALO

<b>Županova stran</b>	<b>3</b>
<b>Občinske strani</b>	<b>4</b>
Sprejet prostorski načrt	4
Gradnja podružnične šole	6
Kam na urgenco	8
Sodelovanje na EXPO Dubaj	12
<b>Intervju</b>	
Danica Vrh	16
Gašper Zgonec	18
<b>Šola in vrtec</b>	<b>20</b>
Svetovni dan mokrišč	22
Četrtošolci o Prešernu	24
<b>Knjižnica – Novosti na naših policah</b>	<b>26</b>
<b>Dediščina</b>	
Iz velikolaškega okraja	28
– O Marijinem pogledu	30
S pujsjo na ohcet k merjascu	30
<b>Adl o tem in onem: O Ukrajini</b>	<b>33</b>
<b>Kultura</b>	
Prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku	34
Stritarjev večer	39
<b>Društva/Dogodki</b>	<b>42</b>
Upokojenski kotichek	42
Klinčarice iz DOD Gradež	43
Glas iz Brloga	46
Občni zbor PGD Osolnik	48
Skavtske novičke	50
<b>Državnozborske volitve 2022</b>	<b>56</b>
<b>Razvedrilo</b>	<b>60</b>
<b>Zahvale</b>	<b>62</b>
<b>Oglasi</b>	<b>65</b>



# Kakšne barve je energija

Znašli smo se v obdobju, ne, cel svet je v nekakšni zateženi situaciji, kjer se kot po tekočem traku kreirajo stanja, ki določeni dajejo priložnosti za manipulacije. Vse z namenom, da zopet določeni dobijo več še bolj demokratičnih vzvodov moči in odločanja ali – če hočete – oblasti ter da je ta istim tlakovana pot do še večjega neposrednega zaslužka ali pa vsaj do možnosti, da jim je v bolj ali manj zrežiranih situacijah asfaltirana pot do biznisa. Enkrat je celo najlepší slovenski politik povedal, da imamo vsi enake možnosti za osebni napredek in zaslužek, pri čemer je potarnal, kako težko preživi s svojo politično plačo in vsemi bonitetami, ki zmanjšujejo lastne materialne stroške njegovega političnega življenja in lepote. Floskuliranje! Tako, kot je v zadnjem času prisotna floskula o zeleni ali pa obnovljivi energiji. Spet čisti marketing, namenjen nam, ovcam, z namenom, da bodo tisti pri energetskem koritu lahko prišli do obilnejših obrokov. Ste se dejansko kdaj vprašali, kakšne barve je energija? Najlažje si jo predstavljamo, če ob priložnosti opazujemo nevihtno nebo in vidimo strele. Recimo, da je ta sproščena energija vidna kot trak belo modrikaste svetlobe. In kakšne barve je toplotna energija? Naeloma je nevidna našim očem, a jo v zmernih količinah prijetno občutimo. Kaj pa, če pademo in se udarimo? Kakšne barve je ta energija? Res je, da na mestu udarca kasneje nastaneta najmanj oteklina in modrica, ki sta žal le posledica učinka sil energije, ki se ustvari iz nekoordiniranega gibanja našega telesa ob

srečanju s sosednjim telesom ali podlago. Kakorkoli razmišljam, se ne morem domisliti, katera energija je zelene barve, čeprav se o njej dandanes toliko govori. Močno dvomim, da so kreatorji te strokovno marketinške »terminoblefarije« mislili na fotosintezo, ki poteka v zelenih listih rastlin! Prehajamo v obdobje zelene energije za zeleno okolje (tudi jeseni in pozimi ali kaj?), kjer bomo vsi izvajali fotosintezo! Kot zgodnje spomladansko listje bukke, ki ga obsije zahajajoče sonce ... Električno energijo bomo proizvajali s fotosintezo; greli se bomo na fotosintezo; avtomobili bodo zeleni in se bomo z njimi vozili s pomočjo fotosinteze. Tudi energija, ki jo rastline pridobijo s fotosintezo, ni zelene barve. Še manj pa je zelena energija tista, ki jo imajo v mislih manipulativni snovalci energetske prihodnosti. Halo ooo, energija ima vendar barvo denarja! V Velikih Laščah se je pojavilo nekaj občanov, ki želijo pridobivati električno energijo na – recimo temu – bolj čist način, s pomočjo fotovoltaičnih elektrarn. To je tisto, ko na streho montiraš temne stekleno-kovinsko ploščo pravokotne oblike, ki jih ob jasnem vremenu obsije sonce in plošče potem proizvajajo elektriko. Na licu mesta je zgodba dejansko zelo primerna v ekološkem pogledu. V ozadju pa je nevidna ter nedefinirana poraba energije za ekološko zelo sporno proizvodnjo prav teh fotovoltaičnih elementov. Seveda z vso podporo poštenosti in dobronamernosti investitorjev sončnih elektrarn, ki jim jo je izkazala tudi država, ki preko



sklada nepredvidljivo sofinancira investicijo v to zeleno proizvodnjo električne energije. Recimo, da takšen prvi člen v tej zeleni, ekološki in obnovljivi energetske verigi še nekako obvladamo s pomočjo sprenevedave in nestanovitne državne subvencije. Potem pa že naslednji člen te verige počí. Monopolni državni energetski mogotec mora namreč za takšno postavitve strešne sončnice izdati soglasje na silnih omejitvah, ki pa zaradi vse večjega zanimanja zanje ni vedno izdano. Večina arhaična elektrodistribucijska infrastruktura namreč ne bi prebavila vse te silne novonastale sončne zelene elektrike. Takrat enkrat, ko je bila ta infrastruktura spočeta, še nihče ni predvideval takega bujnega energetskega zelenja. Kabli in transformatorji, vezani na skupek porabnikov, so namreč kaj hitro preobremenjeni, če se nekaj dobro mislečih občanov odloči postaviti sončne elektrarne. Teoretično pogledano, če bi se neka naša Velikolaška povprečna vas v celoti odločila, da na vsako streho postavi sončno elektrarno, da nadomesti le svojo hišno porabo elektrike, in da bi se odločili še za električne avtomobile, se celotna mikrolokalna elektrodistribucijska infrastruktura v trenutku scvre! Dragi moji, zato ne boste kar tako dobili soglasja, da s

silicijevimi ploščicami ozaljšate polovico vaše dvokapnice. Problema obnovljivih virov energije, predvsem elektrike, smo se namreč kot družba lotili bogato prepozno, preveč politično, premalo strokovno ter pristransko, da člani verige nikakor ne bodo mogli zdržati. Strokovnjaki pravijo, da je težko najti za primerno ceno bolj koncentrirano energijo, kot je v nafti. Jaz jim verjamem, kot tudi, da se vsaj električna energija ne bo niko-

li več bistveno pocenila! Sicer pa je na obzorju videti letečega goloba pismonoša, ki v kljunčku nosi energetske poslanice, v kateri je morda skrivna rešitev.

Dragi občani, delček energetskih evrov je mogoče privarčevati, če lasten domek izoliramo po sodobnih standardih, če nove stroje bele tehnike kupujemo iz razreda A, če se ravnamo po nočni cenejši tarifi in če kakšen evro iz nogavice vložimo v nakup gozdička, kjer rastejo

predvsem drevesa vrste *Fagus sylvatica*. Ja, pa brez panike, kot je rekel dobri vojak Švejk, ne kupujte prevelikih zalog kvasa in moke. Kupite raje bolj potrebna semena stročnic in gomoljnic za vsak slučaj v zadnji slovanski zmešnjavi. Čas je že, da grem nabirat regrat in zavrtat brezo, da se odžejam z njenim sokom. O koroni pa tokrat nič!

Dr. Tadej Malovrh,  
vaš župan



## Najava javne dražbe za prodajo zemljišč v poslovni coni Ločica

foto: Tadej Bavdek



Občina Velike Lašče obvešča, da bo v kratkem izvedla javno dražbo za prodajo zemljišč v poslovni coni Ločica pri Turjaku.

Na razpolago bodo zemljišča različnih velikosti in namembnosti tako za trgovske, gostinske, druge storitvene dejavnosti ter dejavnosti in objekte za šport in rekreacijo, kot tudi za proizvodne in predelovalne dejavnosti.

Vse podrobnosti bodo objavljene na spletni strani Občine ter tudi na socialnih omrežjih.

## Spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta (SD OPN 1)

**OBVESTILO**

**Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Občine Velike Lašče (SD OPN 1) je bil sprejet na 23. redni seji Občinskega sveta občine Velike Lašče dne 17. 3. 2022. Objavljen bo v Uradnem listu RS in bo začel veljati 15. dan po objavi.**

Več informacij najdete na spletni strani Občine Velike Lašče.



## Iščemo študente za delo v TIC



Delo vključuje sprejem in informiranje obiskovalcev, prodajo spominkov, skrb za urejenost TIC in okolice ter druge naloge po navodilu. Delo bo potekalo med vikendi, občasno tudi med tednom, od aprila do septembra.

**Plačilo:** 5,50 € neto/uro

**Več informacij:** 040 505 960

velikolaska@trubarjevi-kraji.si



## Skupna karta za grad Turjak in Trubarjevo domačijo

Oglejte si grad Turjak in Trubarjevo domačijo z ugodno skupno karto. Ta vključuje ogled Trubarjeve domačije z vodnikom in samostojen ogled gradu Turjak.

**CENA**

**Odrasli:** 11 EUR

(skupine nad 10 oseb 7 EUR/osebo)

**Učenci, dijaki, študenti,**

**upokojenci:** 7 EUR (skupine nad 10 oseb 6,50 EUR/osebo)

**Družine z otroki:** 24 EUR



**V četrtek, 24. marca,  
ob 19. uri odpiramo**

## prenovljeni **KOZOLEC** na Trubarjevi domačiji,

**v katerem bo zaživel nov  
turistično-informacijski in  
interpretacijski center.**

Na dogodku bo predstavljen celoten projekt obnove in rekonstrukcije kozolca ter priprave interpretacijskih vsebin Mišje doline kot območja Natura 2000.

**Premierno bo predvajan promocijski film  
o projektu obnove avtorja Tadeja Bavdka  
(Different Angles, s. p.).**

Center bo uradno odprl velikolaški  
župan dr. Tadej Malovrh.

Za glasbeni program bo poskrbela  
**skupina Lumberjack.**



REPUBLIKA SLOVENIJA  
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Rekonstrukcija in sprememba namembnosti je bila financirana iz občinskega proračuna in sredstev Ministrstva za kulturo RS. Informacijsko središče Mišja dolina Natura 2000 je del kohezijskega projekta Mala barja Marja 2017-2023 (odgovorni partner Zavod Parnas). Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

# Gradnja Podružnične šole in vrtca na Turjaku poteka po načrtih

Nika Perovšek, občinska uprava

V prvih pomladnih dneh tudi nova podružnična šola kaže vedno bolj končno podobo. Dela potekajo v skladu s pričakovanji. Strešna dela so končana, okna vgrajena. Tik pred zaključkom je izdelava fasade. Zunanost že dobiva pravo podobo; v notranjosti se nadaljujejo suho montažna dela ter izvedba strojnih in elektro inštalacij.

Glede na fazo gradbenih del smo pričeli s postopki naročil za dobavo in montažo notranje opreme, zunanjih igral ter opreme telovadnice. Naročamo opremo za 4 igralnice podružnične enote vrtca, 4 učilnice, knjižnico, razdelilno kuhinjo, jedilnico, sanitarije, telovadnico, garderobe in vse spremljajoče prostore v upravnem in servisnem delu. Projekt opreme je v skladu s projektom za izvedbo izdelalo podjetje Prerez d. o. o.

Tradicionalna zasnova objekta je vpeta v arhitekturno podobo Turjaka; notranjost bo sodobnejšega videza. Tako povezujemo zgodovinsko dediščino Turjaka s sodobnimi

trendi bivanja tudi na področju izobraževanja. Velik delež materialov sestavljajo naravne surovine, med katerimi prevladuje les. Želimo si, da bo otrokom v novih prostorih prijetno. Stavba je zasnovana na način, ki prepleta notranje prostore z zunanjimi. Preživljanju časa na prostem je namenjen vhodni atrij, kjer je na voljo dovolj površin, s katerih bo kmalu odmeval otroški živ žav. Predšolski otroci bodo urice na prostem preživljali na velikem zunanjem igrišču, ki bo opremljeno z raznolikimi igrali po posameznih starostnih skupinah.

Načrtujemo, da bodo vsa dela končana pravočasno in bomo lahko pridobili ustrezna dovoljenja. Tako bosta s 1. septembrom šola in vrtec na Turjaku že sprejela prve otroke.

Izvedene investicije na področju šolstva in gospodarstva v bližnji poslovni coni Ločica omogočajo hitrejši razvoj Turjaka oz. celotnega velikolaškega območja.





# Kam na urgenco: v Ribnico ali Ljubljano?

Andrej Lampe

Obisk urgence na lokaciji ZD Ribnica je smiseln v primerih, ko gre za lažje poškodbe, na primer manjši kirurški poseg, bolečine v križu, bolečina v ušesih, bolečina v grlu, vročina ali npr. tujek v očesu ... Za nujni telefonski posvet z dežurnim zdravnikom ZD Ribnica lahko pokličete na telefon 01-837-22-00. Ko gre za bolečino v prsnem košu, bolečino v trebuhu, poškodbo z oteklino in večjo rano npr. poškodba z motorno žago, pa je bolj smiselno, da obiščete urgenco v Ljubljani.

Za nujna stanja na terenu, nujni obisk zdravnika na domu je potrebno poklicati 112, kjer dispečerski center razporedi najbližjo prosto ekipo nujne medicinske pomoči. Čas prihoda na lokacijo klica je odvisen od ocene stanja in razpoložljivih ekip. Glede na oddaljenost in zasedenost operater na številki 112 aktivira ekipo SNMP Ljubljana ali ZD Ribnica.



## Kaj je urgentno stanje?

### Nujna medicinska pomoč

#### NI namenjena:

- za zdravljenje stanj, ki niso nujna (kratkotrajna blago povišana telesna temperatura, kronična obolenja v stabilnem stanju, prehladna obolenja, odstranjevanje klopa, kašelj ...),
- za predpisovanje zdravil, ki jih redno jemljete,
- za izdajo napatnic za naročene preglede.

### Nujna medicinska pomoč

#### JE namenjena:

- nenadnim in hudim boleznim ali poslabšanju kroničnih bolezni oziroma zdravstvenega stanja, ki bi lahko povzročili trajne okvare posameznih organov ali njihovih funkcij (bolečina v prsnem košu, težko dihanje, spremembe zavesti ... ),
- oskrbi ran ter zdravljenju zvinov ali zlomov ter poškodb, ki zahtevajo specialistično obravnavo,
- zdravljenju zastrupitev,
- zelo visoki telesni temperaturi s spremembami zavesti.



## Krajevni urad Velike Lašče

Obveščamo vas, da bo od **4. 4. 2022** Krajevni urad Velike Lašče odprt **vsak ponedeljek od 8. do 12. ure in od 13. do 15. ure.**

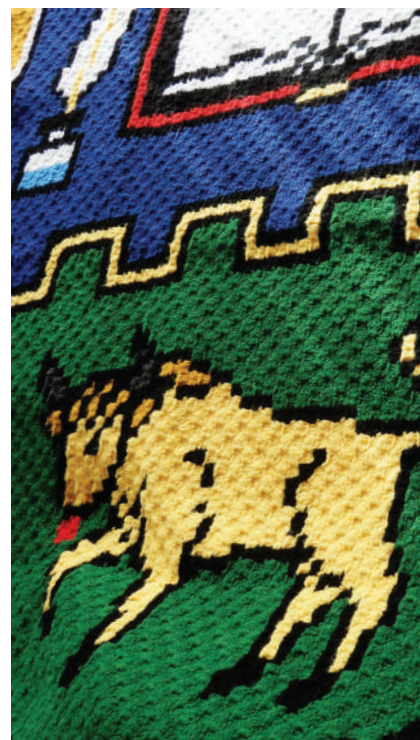




# Občina Velike Lašče je del projekta »Slovenija kvačka«

Nika Perovšek, občinska uprava

Zavod ustvarjalno srce je v letu 2021 uspel povezati 212 kvačkaric iz cele Slovenije in na poseben način obeležiti 30 let njene samostojnosti. Kvačkarice, združene v projektu »Slovenija kvačka«, so pod vodstvom Jadranke Smiljić z voljo in prejo povezale celotno Slovenijo. K častnemu pokroviteljstvu projekta so povabili tudi predsednika države Boruta Pahorja. Grb Občine Velike Lašče se v sklopu tega projekta poteguje za uvrstitev v Guinesovo knjigo rekordov v največjem številu kvačkanih izdelkov v tehniki C2C.



Kvačkanje grba občine Velike Lašče je prevzela Aleksandra Ivanc. V njegovo izdelavo je vložila okoli 100 ur kvačkanja in 2,5 kilograma slovenske volne, ki jo izdelujejo v tovarni v Majšperku.

Župan Tadej Malovrh je z veseljem podprl projekt Slovenija kvačka in delo gospe Aleksandre Ivanc. Izdelava grba naše občine v velikosti 105 x 130 cm gotovo ni bilo lahko delo. Ob prevzemu grba se je župan zahvalil ge. Ivanc za trud in čas, ki ga je vložila v izdelek. Kvačkan grb bo dobil svoje mesto na gradu Turjak, kjer si ga bodo lahko ogledali tudi drugi obiskovalci.

## Na kratko o grbu:

Grb Občine Velike Lašče je upodobljen na ščitu poznogotskega stila, sanitske oblike. Na sredini je vzdolžno razdeljen z zlato cinasto črto s petimi cinami. Črta deli ščit na modro in zeleno polje. V zgornjem, modrem polju je odprta nepopisana knjiga z rdečimi platnicami. Na vsaki strani knjige je po eno gosje pero v črnilniku. V spodnjem, zelenem polju je upodobljen zlati turov bik s črnim okrasjem.

# Med poslovnimi idejami tudi oskrba konj in nastanitvene hišice v Lužarjih

Barbara Boh, RRA LUR



**N**ika Lužar je po izobrazbi diplomirana politologinja obramboslovja in inženirka kmetijstva. Odkar se je preselila na družinsko mini posestvo, se ji po glavi porajajo ideje in koncepti, kako bi ustvarila prostor za preživljanje časa v naravi, v iskanju miru in uživanju na svežem zraku ter v družbi živali. Oskrba konj je prišla spontano, preko prijateljev in znancev, ki so potrebovali oskrbo za svojega konja. Predvsem se je pokazala potreba po nastanitvi žrebet, ki v obdobju odraščanja potrebuje družbo drugih konj. Zamisel za nastanitve pa so ji dali tuji turisti, ki se vozijo skozi kraj in pogosto nimajo primerne prostora, kamor bi lahko parkirali in mirno prenočili.

Tako se je domislila, da oboje združi in obiskovalcem ponudi prikupne lesene nastanitvene hišice, ki jih bodo obkrožali domači konji in konji v oskrbi. Prostornost pašnikov nudi občutek prostranosti, intime in svežine, medtem ko konji še bolj poudarijo stik z naravo in občutek spokojnega miru. Mladi konji v oskrbi bodo imeli na prostornih pašnikih prostor za zdrav psihofizični razvoj; starejši konji jih bodo pridno vzgajali; izkušnje obiskovalcev jim bodo koristile pri socializaciji in spoznavanju človeka.

Obiskovalcem želi pričarati domačnost malega kraja, svežino narave in zelenega okolja ter spokojnost konjske družbe, kjer si lahko napolnijo baterije. Ti bodo lahko svoje zavetje poiskali v eni izmed nastanitvenih lesenih hišk. Konji bodo njihovi prvi sosede, zato bo za vse tiste, ki jih bodo želeli bolj spoznati, pripravila tudi druženje s spoznavanjem teh plemenitih živali. To bo dobrodošlo tudi za tiste, ki se

Z mesecem februarjem je s podjetniškim usposabljanjem zaključila že četrta skupina projekta Podjetno nad izzive v Ljubljanski urbani regiji (PONI LUR), ki so jo tokrat v celoti sestavljale bodoče podjetnice, med njimi tudi Nika Lužar iz naše občine.



konjev bojijo, da premagajo ta strah, ter seveda za najmlajše, da se naučijo primerne vedenja v njihovi bližini.

V okviru projekta PONI LUR, ki se izvaja pod okriljem Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije (RRA LUR), se je zadnje štiri mesece poleg Nikine ideje razvijalo še devet drugih. **Hana Mihevc** vabi v svoj masažni in vadbeni studio **Dotik narave**, ki bo omogočal tudi izvajanje vadb in masaž na prostem. Urška Kaplan bo v prihodnje odprla **skupnostno kavarno z misijo** pod imenom **SkupKa**. **Martina Vrankar**, mlada slovenska arhitektka, se podaja na samostojno pot s svojim birojem **Archi Wander**, arhitekturno projektiranje in grafično oblikovanje. **Urša Dražič** bo s storitvijo **Expat Life in Slovenia** nudila

pomoč in podporo v Sloveniji živečim tujcem. **Maša Rajh** na trg vstopa z atraktivnim, kakovostnim, unikatnim in ročno izdelanim nakitom z LGBT tematiko pod imenom **Noctula**.

Še nekaj idej je namenjeno popestritvi življenja hišnih ljubljencev in njihovih lastnikov. **Urša Markovič** izdeluje unikatne igrače in modne dodatke za mačke in pse **CrazyCoolCat**. **Manca Uljančič** odpira salon za nego psov z imenom **Dolgodlakar**, ki bo temeljil na bolj osebem pristopu tako do psa kot do lastnika. Pod blagovno znamko **Chasing the Tale** pa sta se razvili kar dve ideji. **Eva Kastelic** je oblikovala spominsko knjigo za pasje mladiče **Chasing the Tale Journal**, **Anja Troha** pa **Chasing the Tale online** Akademijo za vzgojo in šolanje psov.

# Na svetovni razstavi Expo Dubaj sodelovala tudi Občina Velike Lašče

Barbara Boh, RRA LUR

Na začetku januarja se je na svetovni razstavi Expo Dubaj predstavljala regija Osrednja Slovenija, ki je obiskovalce navduševala z inovativno in atraktivno predstavitvijo na Trgu Evrope. V okviru regijske kolesarske zgodbe se je predstavila tudi Občina Velike Lašče.

Ljubljanska urbana regija se je predstavljala s številnimi atraktivnimi zgodbami. Na ogled je bila postavljena replika najstarejšega kolesa, starega približno 5200 let, ki je bilo najdeno na Ljubljanskem barju. Obiskovalci paviljona so si lahko s svojimi mislimi preko nevropitnika natočili kozarec vode ter si s pomočjo VR ani-

macije ogledali Plečnikovo dediščino. Željni gibanja so s pomočjo kolesarske simulacije Simathlon kolesarili skozi vseh 25 občin Ljubljanske urbane regije; v Velikih Laščah so se lahko popeljali od Rašice proti Velikim Laščam. Med potjo so se seznanili še s Trubarjevo domačijo in znamenitim Turjaškim gradom. Največ pozornosti je bila de-

ležna največja slovenska avtohtona čebela na svetu – kranjska sivka, ki v 90 % morfološko ustreza pravi čebeli. Čebela je replika 3D kranjice, ki stoji pred Čebelarskim centrom Slovenije v Lukovici; spremlja jo tudi skupni video regije, ki ponazarja izredno bogato čebelarsko zgodovino in znanje ter številne priložnosti, ki jih ta nudi.

Kot je ob obisku poudarila direktorica RRA LUR mag. Lilijana Madjar, je le s povezovanjem in sodelovanjem mogoče doseči dobre rezultate, še posebej kadar gre za tako raznoliko regijo. »Tako regijo kot Slovenijo smo v krogu najrazvitejših in najboljših uspešno prikazali kot inovativno in napredno, katere delo in doseganje ciljev temelji na ohranjanju naravne in kulturne dediščine,« je povedala ter se ob tem zahvalila tudi vsem udeležencem delegacije, ki so s svojo prisotnostjo še dodatno osvetlili povezanost in kooperativnost občin.



# Poročilo o kakovosti pitne vode na območju občine Velike Lašče za leto 2021

JKPG, d. o. o.

Na območju občine Velike Lašče se uporabnike oskrbuje tudi z vodovodnega sistema Rob-Dobropolje v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje.

Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuirala ustrezna zdrava pitna voda. Na vodovodnem sistemu Rob-Dobropolje se je z vzorčenjem potrdilo, da je bil edini vzrok



neskladnosti vzorca na hišnem vodovodnem sistemu. Uporabnik je prejel ustrezna navodila. Celotno letno poročilo za leto 2021, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/> v rubriki Kakovost pitne vode.

**Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva:** Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitvi uporabe pitne vode (COVID-19), Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

## VODOVODNI SISTEMI ROB-DOBREPOLJE

količina distribuirane vode (m<sup>3</sup>):  
**262.229 od tega 78.584**  
Občina Velike Lašče

## MIKROBIOLOŠKE ANALIZE

št. vzorcev: **17**  
% ustreznih: **94**  
št. neustreznih: **1**  
vzrok neustreznosti: **SK37**

## FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE

št. vzorcev: **4**  
% ustreznih: **100**  
št. neustreznih: **0**  
vzrok neustreznosti: **/**

Ukrepi prekuhavanja (dni): **0**

*Legenda: EC - E. coli - pokazatelj fekalnega onesnaženja, CP - clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna / KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtni rokovi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne / SK22 - št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. / SK37- št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. / EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja*



## TROBLA

Oglase sprejemamo na [trobla@velike-lasce.si](mailto:trobla@velike-lasce.si) ali po tel. **01 7810 370**

Objava malih oglasov (do 60 besed s presledki) je **brezplačna**.

Cenik je dostopen na spletni strani Troble.



# Čistilna akcija ob dnevu Zemlje na območju naše občine

Marija Ivanc Čampa, občinska uprava

**Občina Velike Lašče že tradicionalno organizira pomladno čistilno akcijo. V ta namen vabimo društva, krajevne odbore in ostale posameznike, da se pridružijo tudi letošnji čistilni akciji, ki bo na območju naše občine potekala 9. aprila 2022 s pričetkom ob 8. uri.**

Namen je čiščenje razpršenih odpadkov na javnih površinah, ob cestah, kulturnih in sprehajalnih poteh ter naseljih. Vrečke in rokavice bodo na razpolago

v vseh gasilskih domovih po občini. Po predhodnem dogovoru jih lahko v poslovnem času prevzamete tudi na občini Velike Lašče.

## Odpadke ob zbiranju ločujemo:

- **črne vreče** za zbiranje mešanih komunalnih odpadkov (plenice, sanitarni izdelki, čevlji, neuporaben tekstil ...),
- **zelene vreče** za zbiranje embalaže (plastenke, pločevinke, tetrapak, folija, vrečke PVC ...),

- **rdeče vreče** za zbiranje steklene embalaže (kozarci, steklenice ...),
- **modre vreče** za zbiranje nevarnih odpadkov (baterije, akumulatorji, barve in laki, zdravila, pesticidi).

Vreče z odpadki se po posameznih barvah ločeno zbirajo na mestih ekoloških otokov po naseljih ter pri gasilskih domovih po občini. Ločeno zbrane odpadke lahko pripeljete tudi v zbirni center na Turjaku.

Po koncu čistilne akcije bo ob 12. uri z navedenih lokacij organiziran odvoz zbranih odpadkov čistilne akcije v zbirni center Turjak. Zaradi lažje organizacije odvoza vas prosimo, da točne lokacije zbranih odpadkov v soboto najkasneje do 12. ure sporočite na številko Režijskega obrata 041 332 357.

**Vabljeni, da skupaj očistimo velikolaško pokrajino.**



## Klavni odpadki

Občani nas opozarjajo, da so po gozdovih, včasih celo v neposredni bližini stanovanjskih objektov, odvrženi klavni odpadki. Ti lahko privabljajo velike zveri. V primeru najdb tovrstnih odpadkov, sporočite to pristojni Inšpekcijski službi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin Ljubljana.





intervju: Danica Vrh

# Kako lepo je živeti, če znaš življenje sprejeti

Franja Sedej | foto: iz Stritarjevega in DU arhiva

**Obiskala sem Danico Vrh z zanimivimi spomini. Veliko je bilo lepega, včasih malo manj. Sedaj ima že devetdeset let in je hvaležna za vse, kar je doživela, ustvarila in dala svojim najbližjim, ki so še danes ob njej z vsem spoštovanjem.**

## **Kaj pa vaše otroštvo?**

Rodila sem se v Črnem Potoku v zaselku Čeligovje. Z očetom in mamó smo živeli še brat in dve sestri. Jaz sem bila najmlajša. Še posebej so pazili name. Na žalost pa sem po enem letu dobila virus, ki mi je uničil del življenja in prizadel mojo nogo.

Bila sem vseeno živahen otrok. Veliko smo se igrali, se skrivali v naravi ob Črnem Potoku in tam smo našli tudi vse igrače za našo igro.

Že kot otrok sem kazala zanimanje za poklic učiteljice. Oče je delal

škafé. Skrivoma sem jemala že obdelane doge, to so stranice za škafé. Nanje sem pisala, risala in se igrala. Na Karlovico pa sem hodila v šolo.

## **Kdaj ste potem odšli v Ljubljano?**

Po vojni sem šla na Poljansko gimnazijo. Pozneje tudi na učiteljsko. Nekaj časa sem stanovala v internatu, potem pa pri sestri na Viču. Zaradi omejenega gibanja je bilo pomembno, da sem bila v bližini šole.

## **Je bila vaša prva zaposlitev v Velikih Laščah?**

Ne, ker smo morali učitelji sprejeti službo tam, kjer so me potrebovali. Šla sem v Mirno Peč pri Novem mestu, kjer sem učila in tudi pomagala voditi šolo.

Po sedmih letih pa sem prišla v Velike Lašče na Osnovno šolo Primoža Trubarja.

## **Koliko let ste delali v Velikih Laščah?**

Učila sem kemijo in biologijo. Ugotovila sem, da bi rada dopolnila znanje, ker sta me ta dva predmeta še posebej zanimala. Odločila sem se za izredni študij in ga tudi končala. Nato sem še osemindvajset let delala na šoli.

Imam zelo lepe spomine na kolektiv, s katerim sem preživela v prijateljskih odnosih, smehu, včasih tudi joku (od veselja).

## **Imate kakšen poseben spomin na učence?**

Kmalu sem ugotovila, da so vsi učenci sposobni razvijati svoj potencial, četudi so imeli učne težave. Imela sem učenca, ki je namesto zvezkov nosil v torbi razne kable, žice ...

Veliko sva se pogovarjala o tem. Dala sem mu veliko vzpodbud za življenje. Danes je uspešen človek, inženir, inovator.

## **Na kaj ste še posebno ponosni?**

Stanovala sem v zgradbi, kjer je danes Občina. Pozneje sem se preselila v blok. Skoraj nikoli pa nisem bila sama. K sebi sem vzela eno nečakinjo, drugo nečakinjo, občasno tudi nečaka. Vedela sem, da je prav, da jim pomagam. Želela sem, da bi otroci našli pri meni oporo in zavetje.

## Po petintridesetih letih dela v šoli ste vstopili v tretje življenjsko obdobje.

Ja upokojila sem se in že načrtovala, kaj vse bom počela, uresničila tisto, kar prej nisem mogla. Vključila sem se v Društvo upokojencev Velike Lašče, kjer sem bila dvanajst let tajnica. Za svoje dolgoletno delovanje sem pridobila tudi naziv častne članice društva.

## Vaša ustvarjalnost je bila zelo močna, še posebej ročna dela.

Za to sem imela veliko veselje. Ustanovili smo krožek, ki sem ga tudi vodila. To so bili lepi časi, saj je bilo poleg ustvarjanja veliko druženja, smeha. Izdelke sem podarila prijateljem, znancem, sorodnikom, šoli.

## Še to bi vas rada vprašala. Glede na to, da imate omejeno gibanje, ste bili verjetno predvsem doma?

Ne, ne to pa ne. To me sploh ni oviralo. Veliko sem potovala. Bila sem v Parizu, Moskvi, Budimpešti, Pragi, Atenah, Carigradu, saj se skoraj ne spomnim vsega.

Ves čas pogovora je bila polna optimizma, veselja in predvsem smeha. Sedaj živi na Mali Slevici pri sorodnikih v prijetni hiši, kjer se počuti res doma.

To njeno življenje bom strnila v en lep šopek. Šopek, ki ima veliko lepih rožic, od zvončkov, telohov, vrtnic, tulipanov ... Bodeče Neže pa v šopku ni; izogiba se takim trenutkom. Čeprav je tudi te sprejela kot del življenja.

**Ob praznovanju devetdesetega rojstnega dne se Danica zahvaljuje za vse čestitke in šopke rož s strani prijateljev in znancev. Še posebej pa se zahvaljuje svojim najbližjim, ki so ji pripravili pristrčno srečanje. Vesela je, da jih ima in da lahko reče: »Moji ste!«**



## Vse najboljše *Alojziji Rupar* za 100 let

Konec februarja je Alojzija Rupar iz Purkač dopolnila častitljivih 100 let. Ob tej priliki jo je na Gradežu, kjer že sedem let živi pri hčerki Anici, obiskal tudi župan dr. Tadej Malovrh in ji zaželel vse najboljše. Gospa Alojzija se je obiska zelo razveselila. Županu je povedala, da ga po sliki dobro pozna, saj redno prebira Troblo; shranila je tudi županovo novoletno čestitko.

Dejstvo, da je doživela 100 let, jo je napolnilo s posebnim veseljem. Županu je na vprašanje, ali ima kakšen recept za dolgo življenje, kratko razložila svojo življenjsko pot.

Rodila se je v Sodražici. Ker teta ni imela lastnih otrok, se je že v mladih letih preselila na Purkače in kasneje prevzela tetino kmetijo. Živeli so skromno. Vso hrano so si pridelali sami, na kar je še posebej ponosna. Vedno je bilo treba pridno delati. Z možem sta imela štiri otroke. Že dolgo tega so ji zaradi bolezni umrli mož in dva sinova. Na koncu je na kmetiji ostala sama. Tam je do svojega 93. leta sama skrbela zase; potem se je preselila k hčerki na Gradež. Še vedno rada bere, rešuje križanke in gleda televizijo. Hčerka je povedala, da veliko in zelo lepo tudi piše. Rada ima svoj mir; občasna družba in obiski pa ji polepšajo dan.

Gospo Alojziji želimo, da bi ji zdravje še naprej dobro služilo in da bi bila tudi v prihodnje tako vedra in bistra, kot je bila ob praznovanju svojega stotega rojstnega dne.



intervju: Gašper Zgonec

# Tisto, kar delaš, moraš delati kvalitetno

Dr. Tadej Malovrh | foto: osebni arhiv



Čeprav bi morda za Gašperja Zgonca rekli, da so njegova prva ljubezen med živalmi konji, se po drugi strani edini v Velikih Laščah resneje ukvarja z rejo črnega goveda pasme aberdeen angus.



**Poznamo vas bolj po tem, da so na vaših pašnikih konji. Včasih ste sicer imeli tudi govedo. Sedaj pa ste glede na informacije pri nas eden večjih gojiteljev goveda pasme črni angus?**

Ja, res je. Pred nekaj leti smo se odločili, da bi spet naredili govejo čredo. Glede na to, da smo tudi v službah, smo razmišljali, s katerim govedom bi bilo najlažje, da je lahko ves čas zunaj, da je odporno na vse vremenske vpli-

ve, da ima lahke telitve, in se odločili za govedo Aberdeen angus. Ta mesna pasma izvira iz Škotske; poznana je po tem, oz. rejski program je ustvarjen v to smer, da so telitve lahke, meso je dobro marmorirano in živali imajo dobro konverzijo in prirastek. Marmoriranost mesa pomeni, da je maščoba enakomerno razporejena med mišičjem. Loj se tako ne nabira samo na enem mestu, npr. v plasteh pod kožo, ampak je med mišicami in zato je takšno meso meh-

kejšje in bolj sočno. To pomeni, da je meso zelo okusno tudi, ko ga pečemo.

**Gre torej za meso, ki je primerno za specialiteto?**

Seveda, sploh s kulturo žara. Je pa potreben drugačen razrez mesa klavnih trupel, kot je ustaljeno poznan. S pravilnim razrezom lahko dobimo marsikaj več kot le za govejo juho in salame. Iz vseh delov trupa lahko dobimo različne steake, ki so primerni za razne žare.



### **Je res, da ima to meso tanjša vlakna?**

Ja, bi rekel, da je tako. Torej marmoriranost oz. razporejenost maščobe, loja in tanjša vlakna dajo to vrhunsko kvaliteto.

### **Od mesa gre očitno večji del za pečenje? Je sploh kaj za juho?**

Je, seveda tudi meso za juho je. Ampak pri tem razrezu je boljši izkristek. Pri steakih je lahko kost zraven. Recimo tomahawk steak ima rebrno kost zraven. To za seboj potegne dosti stvari. Če se lotiš le reje plemenskih živali, ni treba biti pozoren tudi na to, kako boš truplo po zakolu razrezal.

Eden od izzivov je, da je tovrsten razrez pri nas še precej nepoznan. S strani mesarja je potrebno, da se trup pravilno razreže. Tu ne gre za klasičen razrez, ampak angleško-ameriški razrez, s katerim dobiš iz vsakega kosa mesa zrezek, ki ga lahko potem pečeš.

**Ne gre za klasičen razrez, ampak angleško-ameriški razrez, s katerim dobiš iz vsakega kosa mesa zrezek.**

### **Pomemben je torej pravilen razrez mesa in drugačen način dela mesarjev?**

Tako je. In v Sloveniji je kar nekaj uspešnih zgodb z angusom. Tudi kakšno izobraževanje na tem področju ne bi bilo odveč.

### **Če se pri vas živali rodijo, spitajo in zrastejo, kje jih koljete?**

V zadružni klavnici. Na nivoju dr-

žave bi bilo smiselno urediti mobilne klavnice, saj je vsak premik, vsak prevoz tudi stres za žival in bi lahko s tem več naredili za dobrobit živali. V tujini pogosto pride na teren klavno vozilo. S tem je seveda povezana tudi sprememba zakonodaje in zadostno število terenskih veterinarjev, ki lahko pregledajo na terenu zaklano meso.

### **Lahko morda primerjate razliko med količino mesa pri govedu angus s simentalcem ali pri nas pogosto sivko? Je pri govedu angus večji izplen?**

Izplen je mogoče malo večji, vendar pa je okvir pasme manjši zato in živali so malo lažje. Tri leta stare živali imajo okoli 700 kg. Odrasel bik tehta lahko 1,2 tone. Krave imajo med 800 in 900 kg.

Pasma angus je gensko brezrožno govedo. Ta žival ne sme biti privezana v hlevu, ker tam ne uspeva dobro. Je pa za nas to dodatna prednost, da so stroški hlevske infrastrukture manjši. Četudi bi bila živina v slabšem vremenu v hlevu, bi morala biti tam v prosti reji.

### **Kdaj se odločite za zakol neplemenskimi živali? Gledate na starost ali potrebe trga?**

Oboje. In tudi koliko imamo živali, ki so primerne za zakol. Žival mora biti dovolj stara, dovolj velika. Pri starosti okoli dveh let bi to pomenilo okoli 280 – 300 kg mesa pri živalih, vzrejenih izključno na paši. So pa to bili voli, torej kastrirani biki, kjer je rast malce počasnejša. Bika kastriramo zato, da jih ni treba ločevati od samic in so lahko skupaj s čredo. Po drugi strani imajo potem tudi kvalitetnejše meso. Vo-

lovo meso so v zgodovini zelo cenili, ker drugače nalaga loj. Bik pa bi lahko povzročal težave v čredi. Vol se bolje razume s kravami.

### **Kakšne so živali?**

Odločili smo se za črne živali Aberdeen angus. Obstajajo tudi rdeči, ki so bolj kanadska pasemska veja. Tudi v Ameriki je bolj cenjen črn angus. Poleg zunanosti razliko omogoči predvsem vrsta reje, ali gre za pašo in v nadaljevanju za kakšno rejo živali se odločaš oz. kakšne plemenske živali puščaš. Odločaš se glede na cilj in temu prilagodiš selekcijo v čredi. Pri nas imamo čredo bolj usmerjeno v konvencionalno uporabo, torej rejo mesa in ne toliko v vzrejo plemenskih živali. Zanimajo nas kvaliteta mesa, dober prirast, krajše brejosti, enostavni porodi ... Nekaj telic smo prodali tudi kot plemenske živali. Trenutno šteje naša čreda 10 živali, od katerih je polovica plemenskih, torej 4 krave in bik.

### **Kako je organizirana reja?**

Živali niso privezane. Ograjene so. Na razpolago imajo vodo in se pasejo celo leto. Pozimi, ko ni paše, imajo ves čas na voljo seno ter streho, da se lahko umaknejo. Ker imamo bika, poteka tudi osemenjevanje na naraven način. Pri govedu na paši je namreč težje ugotoviti, kdaj se krave gonijo, in je precej enostavneje, če imaš bika.

**Odločaš se glede na cilj in temu prilagodiš selekcijo v čredi.**



## Kje ste sploh dobili angus govedo? Ima Slovenija dovolj živali?

Dobi se, a tega ni v izobilju. Naše telice so češkega porekla. Prvi bik je bil sicer rojen v Sloveniji, a od estonskih staršev. Cena bika znaša od 3000 do 10.000 EUR, krave pa od 2.000 do 8.000 EUR. Odvisno od karakteristik in pedigreja kvalitete.

## Če bi hoteli genetiko izboljšati z zelo dobrim bikom, bi bilo smiselno umetno osemenjevanje?

Lahko, če bi si zaželel neke druge genetike. Anglija, Škotska imata ogromno kvalitetnega semena. Možen je tudi embrio transfer. Pri nas, ki se ukvarjamo z ekološko rejo, to sicer ne gre.

## Kakšen je rezultat selekcije in načina prehrane?

Sedaj smo izvedli menjavo; imamo drugega bika in bomo lahko primerjali generacije potomcev med seboj. Spremljamo marmoriranost mesa, prirast, npr. koliko je težko tele ob rojstvu in potem, ko gre v klavnico.

## Kakšen je značaj teh živali? So simpatične, mirne? Imajo medsebojno hierarhijo?

Ne bi rekel, da so kaj drugačne od ostalih. Prej je važno, kakšna je selekcija, kakšne živali izbereš. Pri rejcih ni zaželeno, da je žival agresivna ali pa pretirano zaščitniška do telet. Cilj je enostavna reja.

## Razmišljate tudi o povečanju črede?

Ja, a to je pogojeno tudi s površinami pašnikov za celo leto. Problem je velikost teh površin. Pri nas so površine zelo majhne. Če dobiš hektar pašnika, je že kar dobro. Za 4 živali to zadostuje za mesec, morda mesec in pol.

## Če so živali razmeroma ugodne po značaju, jih je enostavno naložiti na prikolice? Če bi se recimo odločili, da bi jih razvažali po razpršenih površinah?

Mogoče je. Ampak to terja tudi logistično organizacijo. To smo prakticirali lani. Sicer se živali tudi izredno hitro pri-

## Kako je z boleznimi? So morda živali dovzetne za poškodbe ali pa je vpliv narave tolikšen, da niso bolne?

Živali so zelo zdrave in le malo bolne. Nimamo težav ne s parklji, ne poškodbami. Pasma je odporna in robustna ter kot takšna primerna za pašnik. Ker živi zunaj, se giblje, je v kondiciji in je bolj zdrava.

## Vpliva gibanje na kvaliteto mesa?

Da, kvaliteta je boljša. Logično pa je, da je prirast manjši, če se žival



giblje. Zato je na drugi strani boljše meso. S pašnim govedom ima meso več aminokislin, več železa, več mineralov, večjo vsebnost snovi kot pri pitani živali.

## Torej meso ni bolj žilavo, če se žival giblje?

Ne, tudi pri starejših živali ni bilo nekih razlik. Verjetno na to bolj vpliva pasma.

## Ste primerjali razlike glede na čas zakola? Torej, kakšna je bila razlika, če je bila žival zaklana pozimi, ko se hrani s senom, v primerjavi z zakolom poleti, ko se žival pase?

Mi smo bolj ali manj klali v obdobju, ko ni bilo intenzivne paše. Ne vem pa, ali je to velik faktor razlike. Tudi podatki iz tujine ne kažejo na kakšne spremembe. Mogoče je večja vsebnost vode, če je žival zaklana iz paše. Če imaš povpraševanje, je temu treba prilagoditi ponudbo.

## Živalim še kaj dodajate?

V prvi vrsti skrbimo za napajanje. Dodajamo pa minerale in vitamine, ker



## Kako je žival, ki se pase in živi polnoma na svobodi, sploh navezana na človeka?

Tako kot vsaka žival. Več kot se ukvarjaš z njo, bolj te pozna. Razlika pa je, če je žival ves čas zunaj. Potreben je drugačen pristop, saj žival ni vajena priveza.

## Vas živali poznajo po glasu? Če pridedete na primer s soljo, pridejo in jedo iz roke?

Ja, seveda. Pri nas smo vsak dan pri njih, da jim dajemo priboljške. Socializacija je pomembna in tudi redno je treba preverjati, ali je vse v redu.

lagodijo električnemu pastirju. Do sedaj ni bilo še nobenih večjih težav. Edino kakšno novorojeno tele se mora privaditi, kar pa gre običajno hitro.

## Menite, da je razmeroma plašen pristop do reje angusov pri nas povezan s tradicijo ali strahom pred neznanim?

Ja, treba se je odločiti. Vedeti moraš, kakšen imaš cilj in kaj bi rad s tem dosegel. Občina je geografsko oz. reliefno kar primerna za to. Tudi drugi rejci to prakticirajo. Treba pa je pristopili celovito. Tisto kar delaš, moraš delati kvalitetno.



jih je treba. Paša ni dovolj. Pri nas ni dovolj bakra in to lahko privede do težav zlasti pri porodih. Mešanica mora biti vedno; uporabljamo lizalno ekološko maso.

### **Kako imate urejeno vzdrževanje travnikov?**

Pašnikov posebej ne gnojimo, saj je dovolj živalskih iztrebkov. Da ti ne ostajajo na kupu, se travnik prebrana in tako ni šopaste rasti. Na predelih, kjer je bila uničena ruša, smo tudi že dodajali semena travnih mešanic ali pa kar seneni drob. Lansko sezono smo živali prevažali; imamo tudi čredinke.

### **So to prehransko izbirčne živali?**

Ne, ne moti jih grmičevje. Tudi tam, kjer dosežejo, osmukajo veje. Tudi bukovko listje z dreves – tako se pašniki ne zaraščajo. Niso pa te živali pri paši tako agresivne kot koza, da bi se drevesa zaradi njih lahko posušila. Ustavi se le širjenje zaraščanja. Tudi sicer pri prehrani niso zahtevne. Ne jedo pa zlatice, ščavja. Nepopasenega ostane zelo malo.

### **Obstaja kakšno združenje rejcev v Sloveniji?**

Prav za rejce angus pasme ne, obstaja pa združenje rejcev mesnih pasem. Tu dobiš tudi rejske informacije.

### **Slišali ste, da občina s subvencijo spodbuja nabavo mesnih pasem. Ste se prijavi na ta razpis?**

Ja, to je pripomoglo k odločitvi, da zamenjamo plemenskega bika. Prejšnji je bil sicer še v lepih letih, a za genetsko pestrost črede je bilo bolje, da se zamenja.

## **Z zorenjem dobimo še večjo mehko in še bolj skoncentriramo okus.**

### **Kakšna je odkupna cena?**

Ovisno je, ali prodaj v klavnici, ali gre za maloprodajno ceno. Klavnica ne razlikuje cene mesa glede na pasmo. Zato pa se v maloprodaji lahko doseže precej boljše cene. Še en nivo višje pa je, če se prodaja zoreno meso.

### **Ko ste se odločili za angusa, ste čutili riziko, kako bo trg odreagiral?**

Najprej je bila ideja, da imamo meso zase. In sedaj je prišlo do tega, da ga spet nimamo, ker vse gre. Ukvarjamo se z ekološkim kmetijstvom in kar se tiče prodaje mesa, je trenutno povpraševanje večje od ponudbe. Na podlagi tega sklepamo, da bi lahko prodali tudi precej več. Ne moremo na primer sodelovati s kakšno gostilno, ker je naša ponudba še premajhna.

### **Kdo so vaše stranke?**

Različno. Večinoma so to tisti, ki poznajo pasmo, se ukvarjajo z žari in imajo radi steake, in tisti, ki so to meso poizkusili in vedo, kakšna je razlika.

### **Omenili ste tudi zorenje mesa?**

Zorimo ne sami, vendar je zorilna komora v načrtu v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji. To bi pomenilo piko na i. Odločili bi se za suho zorenje, ki zagotavlja res gurmanski rezultat. Suho zorenje je enostavnejše. Traja od 3 tednov do 4 mesece. Z zorenjem dobimo še večjo mehko in še bolj skoncentriramo okus. Meso zgubi nekaj vlage.

### **Kakšno ceno rostbifa doseže kvaliteten angus ekološke reje?**

Nek hrbet lahko tudi 30 evrov po kilogramu, zoren prav gotovo. V Nemčiji, na primer, je kilogram mesa zoren 21 dni tudi 45 evrov.

### **Kaj bi svetovali tistim, ki imajo možnosti, ki potihlem razmišljajo, ampak si ne upajo, morda zaradi strahu pred novim oz. spremembo tradicije?**

Mislím, da je treba najprej razmisliti, kaj je cilj. Kjer je volja, tam je pot. Je pa res, da nimamo ravno pogojev za veliko rejo, če pa bi bilo več manjših rejcev skupaj, bi skupaj lahko ponudili več in zalagali neko tržišče, morda ponudili novo dodano vrednost. Lahko bi razmišljali v smislu gostinske ponudbe, kjer se ne bi več prekinjala dobavna veriga. Zato bi potrebovali zadostno število živali.

### **Mislíte, da bo društvo rejcev mesnih pasem začelo razmišljati v tej smeri?**

Če še ne, bi bilo dobro. Prva je kvaliteta živali, drugo je marketing in prodaja. Je pa res, da ima angus višjo ceno in višjo kvaliteto.

### **Je bilo meso goveda angus z vaše kmetije že na voljo v trgovini v Laščah?**

Zaenkrat še ne.

### **Je z rejo angus goveda ogrožena vaša ljubezen do reje konj?**

Ne, to pa ne. Še ena ljubezen je zraven.

# Svetovni dan mokrišč

## - 2. februar



Martina Krašovec in Marta Škulj

Skupini Žabice in Srnice sodelujemo v projektu Turizem in vrtec. Letošnji naslov je Voda in zdravilni turizem. Zato smo v ta namen povabili Metko Starič, ki nam je predstavila pomen mokrišč v našem okolju. S pomočjo glasbene pravljice Potoček nas je popeljala v bogat svet drobnih živali in rastlin, značilnih za mokrišča v Mišji dolini.

Preko delavnic nam je približala pomen mokrišč za življenje redkih ogroženih živalskih in rastlinskih vrst, ki so prilagojene življenju v vodi ali ob njej. Mokrišča zadržujejo vodo, vlažijo in hladijo okolico, preprečujejo poplave, so vir številnih dobrin, kot so les, krma in stelja za živali, zdravilne rastline, pitna voda, in prečiščujejo površinsko vodo, ki pronica v podtalnico. V mokriščih je veliko življenja, ki ga bomo raziskali spomladi.

Metka nam je v igralnico prinesla igro Spomin, preko katerega še vedno spoznavamo zanimive in redke živali ter rastline, ki jih najdemo le še v mokriščih v naši okolici. Ker so tako redke in ogrožene, se moramo zavedati, da s skupnimi moči lahko pripomoremo k njihovem ohranjanju, ker so pomembne tudi za človekovo bivanje. Zato poskrbimo, da ne mečemo odpadkov, da ne gnojimo na teh območjih in ne posegamo v njihov bivalni prostor.



# Četrtošolci v akcijo za čistejše vodotoke

Renata Gradišar in Janja Samsa

Učenci 4. a in b razreda so se skupaj z učiteljicama Janjo Samsa in Renato Gradišar priključili projektu Metulji in kačji pastirji – LAS PPD. Pod vodstvom Metke Starič so spoznavali velikolaške potočke (Cerejo, Vrbovec, Predvratnico), razmišljali o pomenu čiste vode in okolja ter na terenu iskali ideje za ohranjanje narave, kar je pomembno za vse nas.

Naredili so akcijski načrt in ko bo akcija stekla, se ponovno oglasimo z reportažo.

»V rekah in potokih živi veliko bitij. S tem, ko onesnažujemo reke in potoke, škodimo vsem tem bitjem in tudi sebi. Bitja lahko zaradi onesnažene vode tudi poginejo. Sebi pa škodimo tako, da lahko to, kar zlijemo in vržemo v potoke, na koncu spijemo tudi mi.«  
**Tinkara**

»Ko smo prišli do Predvratnice, sem mislila, da bo v vodi in na kopnem več umazanije. Videli smo peno v Predvratnici in le eno plastenko ter zelo lepo naravo! Tam bi lahko bilo naravno igrišče! Če želite imeti naravno igrišče v Velikih Laščah, ne smetite več narave!«  
**Mila**



# Tudi na Prešerna nismo pozabili ...

Petra Marolt

Kot vsako leto, smo tudi letos učenci PŠ Turjak obeležili spomin na našega največjega slovenskega pesnika. Četrtošolci smo si zadali malo večji projekt. Prebiralni smo zgodbe o Prešernu, se navdušili nad njegovo poezijo ter po spletu iskali zanimive zgodbe o njem. Vsak je izdelal svojo knjigo o Prešernu ter se sam preizkusil v vlogi pesnika. Delo je bilo zabavno in poučno.



Lepa Vida je pred ogledalom stala  
in tako pravo pozo je iskala.

Potem bo fotko na Instagram dala,  
ko si bo všečkov dost' nabrala  
bo na TikToku sledilce iskala.

Z všečki in sledilci obdana,  
se bo v sanje zazibala  
in se zjutraj z novimi všečki  
v lep sončen dan podala.

Teja Jakob

Lepa Vida na klopi sedela,  
na obrazu je masko imela  
in v žepu razkužilo,  
da ne bi zbolela.

Nik de Far Papež

Lepa Vida je pri morju stala,  
se kopala in z otrokom igrala.  
Ladja je priplula  
in ji draguljev nasula.

Maks Meglen

## Nerodna Vida

V barko Vida je stopila,  
a neroda veslo je zlomila.  
Zamor'c imel je eno veslo,  
zato v levo ju je neslo.  
Ko čez valove sta vozila,  
sta še drugo veslo izgubila.  
Ker pa sta imela veliko sreče,  
morje nazaj ju je prineslo.  
Vida stopi ven iz barke,  
zamorcu pa reče, zbogom teslo.

Zala Jahn Korošec





## Lepa Vida

Lepa Vida je pri Savi stala,  
tam v reki je obleke prala.  
Mimo pride mlad osliček,  
jo popelje čez gozdiček.  
Vsa hvaležna ga poboža in ga  
praša:

Si kaj videl mojga moža,  
saj ga iščem že tri dni.

Ta pa ji odgovori:  
Ali tam na skal sedi  
in sam s sabo govori?  
Ja, ta je moj mož  
in hvala ti osliček,  
moj prijatelj boš.

Vita Antončič

Lepa Vida je v Turjak prišla,  
šla v trgovino in vprašala:  
Kaj imate tukaj fino?

Neki mož ji odgovori:  
Veliko za tako damo.  
Lepa Vida se nasmeje in že sta  
skupaj odšla na turjaški grad.

Tam sreča Rozamundo,  
ki je oblečena v bundo.  
Lepa Vida se zgrozi,  
ker take Rozamunde na gradu ni.

Jakob Gruden

Lepa Vida je ob morju stala,  
ribe je lovila in školjke iskala.  
Kar naenkrat prikaže se  
velika riba,  
da ji željo bo izpolnila.  
Da moža pomladi in da  
dete zdravo več ne joka.  
Lepa Vida vsa vesela se  
domov odpravi,  
doma pa sta jo pričakala  
lepi mož in nasmejano dete.

Jakob Starc

Učenci PŠ Turjak in  
kolektiv se zahvaljujemo  
vsem krajanom Turjaka  
ter zaposlenim v trgovini  
Mercator za topel sprejem  
ter pustne dobrote.

Učenci in kolektiv  
PŠ Turjak



# Berem, bereš, beremo

Bliža se tisti del leta, ko bomo tudi zamudniki vrtno spet posvetili nekaj svojega časa. In ker smo tisti, ki imamo manj časa, nagnjeni k praktičnosti ter ekonomičnosti, je tu nekaj knjig z nasveti, kako z manj dela do čim bolj zdravega vrta.

- Špiler, Robert: Štihanje? Ne, hvala – z manj dela do izjemno produktivnega sonaravnega vrta
- Stein, Siegfried: Visoke grede – kako jih izdelati in zasaditi
- Jošar, Jerneja: Ekološko vrtnarjenje za vsakogar
- Januš, Bojca: Permakultura na vrtnu in v življenju
- Thompson-Adolf, Julie: Semena, sejanje in shranjevanje – vzgojimo popolno zelenjavo, sadje, zelišča in cvetje za svoj vrt
- Lončar, Sanja: Samooskrba v praksi – več pridelka, manj površine
- Jošar, Jerneja: Z Jernejo do zdravega vrta – preprečevanje in zdravljenje bolezni ter naravno odganjanje škodljivcev
- Sulzberger, Robert: Znebimo se polžev – 55 učinkovitih nasvetov



Mladinski oddelek Fantastika  
**Buzzati, Dino: Slavna medvedja zasedba Sicilije**  
Mladinska knjiga, 2021

Slavna medvedja zasedba Sicilije sodi med klasike sodobne italijanske književnosti za otroke. Napisal jo je Dino Buzzati; v slovenščino jo je prevedla Veronika Simoniti. Dino Buzzati je knjigo tudi ilustriral. Knjigi je priložen DVD z animiranim filmom s slovenskimi podnapisi, katerega avtor je Lorenzo Mattoti. Zgodba nas popelje v Sicilijo pred dawnimi časi, ko so na planinah živeli medvedje. Sestavljena je iz dvanajstih poglavij. Medtem ko kralj medvedov Léonce nabira gobe, mu brezvestna lovca ukradeta otroka, sinčka Tonia. Medvedje ga iščejo, najdejo in po več zmagah zasedejo dolino, kjer živijo ljudje. Po obdobju lagodnega življenja v dolini pa Léonce spozna, kako je življenje v dolini spremenilo medvede in da medvedje skupaj z ljudmi ne morejo živeti.

Mladinski oddelek Stripi za mladino  
**Stepančič, Damijan; Koren, Majda: Inšpektor Jože – 1 1/2. del**  
KUD Sodobnost International, 2021

Humorja poln strip o detektivskih pustolovščinah inšpektorja Jožeta. Čistokrvni jazbečar, po poklicu policijski inšpektor, se, kadar ne pije čaja s svojo drago Ivanko, posveča lovljenju dveh zmkavtskih pujsov. Slišita na ime Kapo in Bundo ter sta nenehno v navzkrižju z zakonom: kradeta v trgovini, rabutata sadje in zelenjavo, se tihotapita na tovornjaku, ukradeta kombi, bežita pred roko pravice, ukradeta krofe ... Čeprav Kapo in Bundo na lepem podjedujeta grad in z njegovo prodajo obogatita, lahkomišelnost napravita svoje imetje in se kaj kmalu vrneta na stara roparska pota. Kapo in Bundo sta sicer izjemno premetena pujsa, a inšpektor Jože je vedno en korak pred njima.



Mladinski oddelek Zgodovina za mladino  
**Kling, Laurent; Cook, Lan: 24 ur v kameni dobi**  
Grafenauer, 2022

Strip 24 ur v kameni dobi mladega bralca popelje skoraj 20.000 let v preteklost. Glavna junakinja knjige je deklica Auri, ki s svojo družino živi v jami na severu Evrope. Jama jim nudi zavetje pred slabim vremenom in divjimi živalmi. Mladi radovedneži bodo spoznali, kakšno je bilo življenje v kameni dobi, ter se bodo skupaj z Auri med drugim naučili, kako izdelati pasti za ribe, katere rastline so uporabne, kako brez sodobnih pripomočkov zakuriti ogenj in tudi kako izdelati orodje iz kamna ter kako izslediti živali. Vse te veščine in še mnoge druge informacije o kameno-dobnem življenju so predstavljene na zelo vabljiv in nevsiljiv način. Knjiga je še dodatno obogatena s hudo-mušnimi, a hkrati zelo informativnimi ilustracijami Laurenta Klinga.





mestna  
knjižnica  
ljubljana

## Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče

ponedeljek 12:30–19:00

torek zaprto

sreda 10:00–15:00

četrtek 12:30–19:00

petek 12:30–19:00

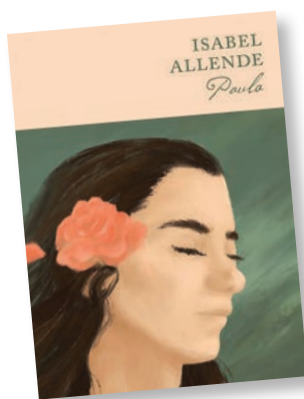
sobota in nedelja zaprto

# Knjižnice smo pomembne zaradi vseh ljudi, ki imamo radi zgodbe.



Odrasli oddelek Kratka proza  
**Basile, Giambattista: Zgodba  
zgodb ali Zabava za najmlajše**  
Goga, 2022

Zgodba zgodb je duhovita in ostrakritika družbe 17. stoletja, ki jo je Neapeljčan Giambattista Basile (1566–1632) skozi lastno življenjsko izkušnjo poznal od »ljudske baze« do dvorskih višav. V združitvi teh dveh svetov je nastala prva evropska zbirka pravljic, jezikovno bohotna, mesena, a tudi grenko začinjena z zavedanjem, da ljudje raje verjamejo v obstoj govorečih grmov kot v smiselnost učenjakovih besed. Brata Grimm sta v njem videla ideal, B. Croce zadnjega vélikega renesančnega novelista in velikana italijanskega baroka, I. Calvino čudaškega sredozemskega Shakespearja. Zbirka bo bolj zabavala tiste, ki se strinjajo z njegovo trditvijo, da ima človek v tej greznici od sveta toliko, kolikor mu uspe prigristi z lastnimi zobmi.



Odrasli oddelek Biografski romani  
**Allende, Isabel: Paula**  
Sanje, 2022

S Paulo je Allende svoji hčerki in bralcem podarila sijajno spisano romanizirano avtobiografijo, ki s svojim neposrednim povezovanjem magičnega in duhovnega sveta spominja na avtoričino prvo knjigo, Hišo duhov. Ta je postala svetovna uspešnica in Isabel Allende se je v osemdesetih letih enakovredno postavila ob bok moškim predstavnikom latinskoameriškega magičnega realizma. Paula tke globoko izpovedno in zaupno vez med hčerjo na bolniški postelji in materjo, ki bi storila vse, da bi hčerino izgubljačo se zavest priklicala nazaj v življenje.

Odrasli oddelek Slovenščina  
jezikoslovje  
**Keber, Janez: Leksikon priimkov**  
Celjska Mohorjeva družba, 2021

Po Leksikonu imen zdaj med Slovence prihaja tudi Leksikon priimkov, ki je glede na svojo pomembnost že dolgo časa težko pričakovana knjiga. Leksikon priimkov na skoraj tisoč straneh prinaša zapise o več kot 19.000 priimkih. Avtor v njem po treh desetletjih preverjanj v praksi pojasnjuje priimke glede na izvor in obliko, pogostnost in prostorsko razporejenost, prve ali zgodnje zapise v starih dokumentih oziroma virih, priimkovno podstavo in besedotvorno sestavo ter pomen. Leksikon je tako uporaben bodisi za poljudno bodisi za strokovno raziskovanje priimkov v Sloveniji.



Viri: [sodobnost.com](http://sodobnost.com), [goga.si](http://goga.si), [dobreknjige.si](http://dobreknjige.si), [mohorjeva.org](http://mohorjeva.org), [sanje.si](http://sanje.si), [grafenauer.si](http://grafenauer.si)

# Iz velikolaškega okraja

## O Marijinem pogledu in žareči krogli na Veliki Slevici

Metka Starič

Cerkev na Veliki Slevici je posvečena Marijinemu oznanjenju. Po krščanskem izročilu je nadangel Gabrijel Mariji napovedal oz. oznanil, da bo čudežno rodila sina Jezusa. V času oznanjenja je bila Marija zaročena z Jožefom in živela v Nazaretu. Cerkev Marijino oznanjenje (tudi Gospodovo oznanjenje ali Jezusovo utelešenje) obhaja 25. marca, kar je natančno devet mesecev pred božičem. Za kristjane je Marijino oznanjenje praznik materinstva, materinski dan.

Marijino oznanjenje torej praznujemo 25. marca, vendar pa na Veliki Slevici obhajajo žeganje prvo nedeljo v septembru, ko je angelska nedelja. Ključar Janez Gorjup pove, da je Marija v slevskem oltarju obdana z več kot osemdeset glav angelov, ki jih lahko naštejemo v glavnem in stranskih oltarjih. V Registru nepremične kulturne dediščine cerkev navajajo kot Cerkev Marijinega oznanjenja, zavarovana pa je bila z Odlokom o razglasitvi podružnične cerkve

Marije Kraljice angelov in lip na Veliki Slevici za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (1999).

Verniki so se v težkih časih že od nekdanj zatekali k Mariji po pomoč, zato ni čudno, da so z njo povezane tudi številne legende. Na Veliki Slevici naj bi po legendi Marija poskrbela, da se je kopito turškega paše ugreznilo v kamniti prag. Vaščani pravijo, da so sledovi turškega kopita vidni še danes. »Nekoč so Turki pridrli tudi na Veliko Slevico. Prestrašeni domačini so se zaprli v cerkev in molili za rešitev. Pa je bil turški vojak že na pragu cerkve in je tudi zamahnil z gajžlo. Na stopnici pri vhodu v cerkev se še vedno pozna sled kopita, konja, ki je taka, da je nihče ne bi mogel sklesati tako natančno; poleg tega je še rez v kamnu, ki je nastal zaradi udarca z bičem. Turek pa ni mogel v cerkev, ki je bila polna ljudi.« Mala Slevica, 1997.

Zgodba je navdušila že Josipa Stritarja, ki je v pesnitvi Turki na Slevici opisal dogodek,

kako je Marija ubranila pomor kristjanov. »Čez prag na konju prirohni, gorje, sam turški paša. Krvavi v roki meč vihti, zdaj bije ura vaša! Pa – čudo, čudovito, glej! Konj ne premakne se naprej. Ne gane ga ostroga, pribita mu je noga.« Ključar Janez Gorjup je legendo navedel tudi v filmu o Župniji Velike Lašče: »V času Turkov naj bi Marija rešila vse te vernike, ki so se zatekli tukaj v cerkev. Ko je janičar prijezdil do cerkve, je Marija ubranila, da ni stopil noter. Naj bi se še na spodnjem vhodu na pragu poznal bič in kopito. Vsako leto poleti, od maja do oktobra, so tukaj prvo nedeljo v mesecu romarski shodi s procesijo z Marijinim kipom. Že v stari tradiciji je bilo, da Marijin kip lahko nosijo dekleta po izpolnjenem 18. letu pa do poroke, da ni žena, da je še dekle.«

O še eni zanimivi povedki, povezani s cerkvijo na Veliki Slevici, mi je konec 90. let prejšnjega stoletja pripovedovala domačinka, ki je zdaj že dosti let pokojna. Ker obljava dela dolg, tudi tokrat ne





bom navedla njenega imena, saj se še vedno spomnim njenega svarečega pogleda: »Samo vam povem. Če boste rekli ali pa napisali, da sem vam jaz to povedala, bom zaničala! Bi me najbrž imeli za malo štramasto.« A dobro je, da se tudi njena zgodba ohrani:

»Med vojno so hoteli partizani zaminirati cerkev na Veliki Slevici. Vse so že pripravili, ko se je naenkrat na nebu pojavila velika žareča krogla in se počasi spuščala proti tlom. Partizani so se tako prestrašili, da so vse spustili iz rok in zbežali. In tako je bila naša cerkev rešena.« Mala Slevica, 1996.

Izročilo o siju ob sleviski cerkvi mi je nekaj let kasneje podobno opisala tudi Zlobkova gospa s Hrastinjakov. Ob snemanju filma o Župniji Velike Lašče jo je potrdil tudi Janez Perovšek in je zabeležena takole: »Mežnarijo imamo rod za rod, kot mi je oče, star oče, pripovedoval, 220 let. Mi smo bili tle gor pri cerkvi, ko je bilo požgano med vojno. To je bilo med vojno, ob treh zjutraj, veste, da je takrat tema. In je svetloba taka nastala. Moj foter pa vstane, kaj sem bil star takrat, dve leti. Urengi svetloba. Zunaj pa šunder, pa vse. Takrat je bilo partizanov tukaj polno. Ko so imeli tiste municije, kovčke pa to. Oni so mislili zaminirati. Pol ko je pa tista svetloba nastala,

so pa vse skup pustili pa šli. Nobenega ni bilo nikjer.«

O nenavadni svetlobi na Veliki Slevici govorijo tudi tri pripovedi, ki jih je zapisal novinar Jože Primc v knjigi *Krvapive* (Zbirki Glasovi, Kmečki glas, 2001).

»Med vojno, leta 1944, se pravi že po zasedanju odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, je prišla na Veliko Slevico skupina partizanov, da bi zaminirala našo cerkev, pri kateri so domobranci občasno nastanili posadko in tako nagajali partizanom. Minerji pa so prišli brez orodja, zato so si krampe in lopate izposodili pri še živečem odposlancu Kočevskega zbora, ki ima hišo v spodnjem delu vasi, v zaselku Kot. Ta jih je pobaral, kaj jim bo orodje, pa so mu rekli, da bodo zaminirali cerkev in jo porušili. Odposlanec pa jim je rekel: 'Nikarte minirat cerkve. Sploh je najbolje, da ne greste tja. So že Turki bežali od tu, pa boste tudi vi!' Partizanski minerji mu niso verjeli. Šli so k cerkvi in pripravili vse za miniranje, takrat pa je iz cerkvenih oken začel bruhati grozen plamen, da so se ustrašili in pribežali v dolino, kjer so začeli pripovedovati, kaj se jim je primerilo.« Velika Slevica, 1998.

»Nekoč, že po svobodi, je moja mama sedela pred hišo na pasji štalci in brala časopis. Mimo

so prišli trije partizani in tudi Daki je bil med njimi. Pozneje so ljudje govorili, da so nameravali cerkev spodminirati in da se je naenkrat prikazala grozna svetloba, da so se ustrašili in so zbežali. Moja mama pa je brala in tiste svetlobe ni videla. Videli pa so jo ljudje iz drugih vasi, Male Slevice in Hrastinjakov.« Velika Slevica, 1997.

Pa še tretja: »Pred leti je bil na našem območju policist oziroma takrat miličnik, neki Konrad, ki nam je pogosto pravil o tem, kako so partizani nameravali zaminirati našo cerkev na Veliki Slevici, ker so imeli tu občasno postojanko domobranci. Na miniranje je bil med drugim poslan tudi Konradov prijatelj, ki je v teh krajih partizanal. Minerji so po cerkvi razpostavljali mine, nato pa so jih skušali vžgati, da bi povzročili eksplozijo. Pa ni bilo nič. Mine so zatajile. Pač pa se je takrat pokazala strašna svetloba, ki so se je minerji tako prestrašili, da so zbežali, ne da bi opravili nalogo. Cerkev je bila tako rešena (...)« Velika Slevica, 1998.

*Viri: Kastelic, Zlata in Primc, Jože: Krvapive: vse sorte iz dežele Desetega brata, osrednje Suhe krajine, domovanja Turjaških, do Kočevskega, Ljubljana: Kmečki glas, 2001.*

*Filmsko gradivo: Tu malajne ni vse proč palu. Velike Lašče: Zavod Parnas, 2011.*

*Slovenske cerkve Župnija Velike Lašče. Velike Lašče: Zavod Parnas, 2018.*

# S pujso na ohcet k merjascu

(Potepin Štolfe ni maral skoporitežev)

Jože Centa, februar 2022



**B**ližal se je mesec maj tistega viharnega leta 1945. Zvrstilo se je toliko dogodkov, ki so kar klicali trezne glave k razmišljanju, kako bo potem, ko bo ... Kakopak je bil spet najbolj slišan obet, da bo »skoraj« konec vojne. Ampak to se je govorilo že tolikokrat v minulih štirih letih vojne, da je med preprostimi ljudmi prevladovalo mnenje, da nas spet nekdo kani naplahtati. Res je, da so nam otrokom rekli, da naj ne hodimo preveč daleč od doma po šmarnice, sploh pa ne v gozd, kjer ob potočkih cvetijo zlate kalužnice in kjer bregove belijo zvončki in kronce. Seveda se tam nekje skrivajo tudi

zaplate skromnih spominčic, ki smo jim pri nas bolj upravičeno rekli marijine rožice, saj je maj veljal za Marijin mesec. Šopke za postavitve majnika tam v bogkovem kotu smo nabrali kar na vrtu za hišo, kjer so se bele marjete, zlatice, rožnati glavinec in sijoče trobentice – skupaj s pahljačastimi latmi ali klasovjem različnih trav –, kar same ponujale. Ko smo jih večje vtaknili v kozarčke in skodelice in jih umetelno razporedili po že pripravljenem lesenemu trikotniku v kotu, je manjkala samo še krona našega izdelka – porcelanasti kipec lurdske matere božje. Teга je zaradi nevarnosti

pred razbitjem postavil nekdo od starejših, ki so nas prej le strokovno nadzirali. Na predvečer prvega majskega dneva smo pred tem oltarčkom zbrano pomolili in prosili majniško Marijo, naj nam čim prej izprosi pri sinu Jezusu, da naredi konec tej vojni. Verjetno je tokrat pomagalo. Čez nekaj dni se je slišalo, da proti nam »na belem konju jezdi – Svoboda«. Kakšno podobo pa ima ta Svoboda, niti odrasli niso vedeli. Nekateri bi jo postavili kar v nasprotni kot od Marije, če ne bi bilo tam peči. In res se je kmalu pokazalo, da med tema dvema ikonama ne bo kaj kmalu prišlo do zбоganja;

če sploh kdaj bo ...

Za mnoge se je začela nova vojna, ki sicer ne bi bila taka, kot je tista s puškami, ampak s travmami mater, ki so čakale dan, ko se bo vrnil sin, brat, mož od partizanov, od domobrancev, kdaj bosta tista teta in stric potrkala na okno in naznanila, da sta se vrnila iz internacije, kdaj ... Teh vprašanj je bilo preveč. In večina jih nikoli ni dočakala. Eno takih vprašanj je bilo tudi – kaj? Kaj bo zdaj? Kaj se bo zdaj zgodilo s tistimi ali onimi, ki so se vrnili? Za mnoge ni bilo prav ugodno, da so – preživeli. Zelo, zelo je bilo aktualno vprašanje – kaj bomo jedli? To je bilo zaskrbljujoče predvsem v mestih. Podeželje se je že nekako znašlo po »kmečki pameti«. Tu je bil največji problem denar. Kako priti do denarja? To je zaposlovalo sleherno družino, ki je po svoje iskala rešitve.

Pri Lenčkovih pa se bo zgodil čudež. Na obzorju se je začel prikazovati tisti zlati rep vzhajajoče repatice, ki je znanilka novih rojstev. Pa lepo po vrsti. V pričakovanju konca vojne sta bila v svinjaku kar dva prašiča, lepše rečeno pujsa. Že ob nakupu pa so vedeli, da je eden od njiju pujsa. Spol ni imel nikakršne prednosti za njuno usodo. Oba sta bila namenjena (tako kot vsi drugi bilijoni njihovega rodu po širnem svetu) – zakolu. Te žrtve pa niso bile brez haska, saj se tako darujejo na oltarju človeka, ki jih bo predelal v klobase, šunke in ocvirke; kožo pa bo dal v strojenje za usnje, da bodo iz njega izdelali šolenčke za misico.

Ampak v danem primeru je bilo pri naši pujsi opazno, da se vede nekako drugače in da je kot taka pripravljena za nadaljeva-

nje svinjskega rodu. In da se bo v ugodnih okoliščinah lahko posvetila – materinstvu. Zato bodo morali pač bratu dajati več časa več štokanja, da bo s špehom poskrbel za primanjkljaj na jedilnem listu.

Kmalu so ugotovili, da se naša svinjica buka (za razumevanje sramežljivcem je to tako, kot kadar se krava goni ali tare – pač godna je za oploditev. Vzeli so se skup v razširjenem hišnem svetu, saj sta se stric Lojz in teta Francka posvetovala še s stricem Francetom, ki je prebral skladovnice knjig in bo najbrž on, čeprav ni bil nikoli poročen, najbolje vedel – kaj zdaj ... Seveda je bilo ugotovljeno, da lahko prav ona, svinjica, namreč pripomore s svojim bukanjem pokazati, kjer je denar. Zaključeno je bilo, da bo to tako kot v ruski pripovedki, ko je ubogemu kmetu njegova svinjica s številnimi mladički prinesla bogastvo. Stric France je nato malo potuhtal in potem jasno izjavil: »Če hočete imeti mlade, morate pujsa peljati na ohcet.« Noben den ga ni razumel; celo jaz ne. Ali pa morda najmanj. Sem pa poznal ohceti med ženinom in nevesto. Takrat je veselje, saj se mize lomijo od jedače, vino teče v potokih, vriska se in prepeva, pred hišo pa stojita okranceljani smrečici, ki jih povezuje tabla z napisom: Živela ohcet. Se pa najde kakšen zagoveden star samec, ki nevzgojeno doda: ... pa naga rit.

Pri prašičih pa ni prav nobenih takih razvad. Njihova ohcet je mnogo bolj enostavna in poceni. Kako se to opravi, je delno nakazal že stric France. Kako je to v praksi, pa boste izvedeli v tem, kar se vam zdaj pove: Stric Lojz

je ta mali voz prištimal. Na oplena je položil poden in lojternice. To bo ohcetna kočija za nevesto pujsa. Brez vsakega vriskanja so jo spustili iz svinjaka in so bili do nje zelo nežni vse do njenega vstopa v to »kočijo«. Potem pa jo je eden zgrabil za ušesa, drugi za rep, pa – hop! na voz. Do tu se ni kaj dosti upirala, saj ji je nekaj dopovedovalo, da »bo danes še luštno!« Ko je bila na vozu, ji je tretji – zzzk! zadrngnil štrik okoli obeh zadnjih nog tako, da se je morala usesti na poden. Nameščanja pa še ni bilo konec. Nakladača sta že držala vsak svoj konec vrvi, ki je bila pod podnom pritrjena na suro. Vrgla sta ga drug drugemu čez voz, porinila konca pod pazduho prvih nog, ovila nevesto okoli prsi, ga na hrbtu zavozlala in zategnila s porajteljnom. Bilo je očitno, da ji ta nečastni sedeči stil predstavitve ženinu ni všeč. Začela je odkimavati, saj ji je bil vsak drug gib onemogočen. Zato je občasno proseče, tiho zakruljkala.

Kdo bo njen »kočijaž« je bilo popolnoma jasno. Strica Lojza je imela nova oblast na piki in je bilo bolje, da se je držal doma. Teta Francka je bila domnevno v posvečenem stanju. Za strica Franceta pa je bila že od nekaj za tretjo nogo – krivka. Vsi drugi so bili še v kiklicah, jaz pa enajstletnik. »Potni list« so mi že prej zabili v glavo, čeprav ga nisem podpisal, saj še nikoli nisem bil z vozom tako daleč. »Ko boš prevozil Lašče, boš peljal proti Sveti trojici in tam za cerkvico zavij v levo in kmalu se boste vsi trije, ti s kravo in svinjico znašli pred mlinom »Pri Šklopu«. »Zakaj?« sem menda vprašal. »Tam imajo merjasca.« Čudno ime, še nikoli nisem sli-

šal zanj. Sem pa nekako izprije-  
no domneval, da ima tako ime  
– njen ženin. In že smo bili tam.  
Sivko so dali v štalo. (Nisem pove-  
dal, da ni bila vprežena Rmena,  
ki je bila že takrat nekam švoh;  
ona je bila druga žrtev krize.)  
Midva s pujsa pa sva kar dolgo  
čakala, da se naju kdo usmili.  
Imel sem dovolj časa, da sem ob  
potoku raziskal mnoge račine.  
Ona pa je še vedno sedela, da jo  
kdo reši vseh spon, zato je prose-  
če kruljčala.

Kar naenkrat sem stal pred  
pregrajo in zagledal neko grdo  
prikazen, ki se je z namrščeni-  
mi ščetinami drgnila ob podboj  
vrat svinjaka in prav nagravnjo  
krulila. Rilec je imela ukrivljen  
proti nebu in z njim kar naprej  
nekaj ovohavala. Rep ji je stal  
»aufbiks«, niže pod njim pa  
dve veliki oteklini in tudi pod  
trebuhom je nekaj bingljalo ...  
Gledalo pa je tako grdo, da sem  
ji moral umakniti oči. Poleg tega  
pa je bila velika kot slon, črna  
in umazana. Prešinilo me je, da  
je najbrž to tista prikazen, ki ji  
uradno pravijo merjasec. Kaj, da  
bo to ženin naše lepe svinjice, ki  
se je kopala v rožnati barvi svo-  
jega teleščka in je imela repek  
spiralasto zavito kot svederček.  
Škoda, da je morala sedeti na  
njem. Sicer pa sem dvomil, da bi  
z njim pomahala tistemu onetu.

Končno so prišli in jo razštri-  
kali. Gotovo je tudi ona, vsaj z  
enim očesom videla svojega že-  
nina. Bili so prepričani, da je to  
dober znak, ker si je takoj, ko je  
izstopila, kot prava dama otres-  
la cestnega prahu, se razgledo-  
vala, tako da je gospodar menil,  
da bo kar sama skočila v pregra-  
do. Jok! V trenutku je kot strela  
švignila in jo ucvrla proti goz-  
dičku, od tam pa naravnost pro-  
ti Temkovemu malnu, ki je bil

takrat že pogorišče. (Če bi se to  
dogajalo na dan današnji, bi vsi  
pametni Slovenci mislili, da je  
nameravala čez log v današnjo  
kulturnico in bi gospodu Adlno  
namignila, da je tudi ona v dvo-  
mih, da bi Primož prikobacal na  
svitlo Pri Šklopu. »Ampak to so  
samo vaše domneve ...« bi rekel  
eden od naših politikov.)

Pa se je spet izkazalo, da je  
sreča opoteča. Ko je z vsemi šti-  
rimi zagazila v blato lužnatega  
travnika, je tudi tam obtičala.  
Tako je bila lahek plen njenih  
lovilcev. Privedli so jo do samega  
frajerja merjasca. Ta pa je ni ho-  
tel niti obvohavati. Meni so raz-  
tolmačili, da »je imel danes že tri  
ljubice in da je strašansko zma-  
tran.« No, pa še to! Verjetno je  
star pokvarjen babjek, ki se loču-  
je kar trikrat na dan! Rekli so mi,  
da naj grem v Lašče povedat, naj  
sporočijo maloslevskim, da »pri-  
demo jutri in da bom jaz pri njih  
prespal.« Pa to jim naj povem, da  
»če se merjascu tudi jutri ne lju-  
bilo (nisem vedel kaj), da pridete  
– pojutrišnjem.« Dogovorjeno,  
storjeno; tudi kar zadeva merjaš-  
čevo ljubezen. Opoldne »jutri«  
smo bili vsi trije doma. Nekaj se  
mi je dozdevalo, da nismo samo  
trije, ampak se nas je domov pe-  
ljalo veliko več. A na to bo treba  
čakati še nekaj mesecev.

In zgodilo se je. Bratu pujsu  
so prepovedali vstop v svinjak in  
mu odredili pregrajo. Ob mami  
pujsi pa se je že crkljalo enajst  
pujskov. Napaka! Eden je bil  
preveč, saj je mama imela za  
razliko od drugih, samo deset  
seskov. Na to prej niso porajta-  
li. Tako je bil eden izmed njih  
trinajsto prase, čeprav je bil  
enajsti. Teta ga je spravila »na  
dudko«. Pa ni bil preveč zadovo-  
ljen z njo. Rajši je polizal čefan-  
ce, ki so padli od žlice pri južini.

Začel je ubirati svoja pota, saj  
je bil svoboden kot ptič. Kmalu  
ga je poznala cela vas. Drobil jo  
je od hiše do hiše, s parkeljčki  
trkal na vrata in z nežnim kru-  
ljenjem fehtaril za skorjico kru-  
ha. Prijelo se ga je ime Štolfe.  
In ta Štolfe je vandral ves božji  
dan in prosjačil. Prišel je celo  
do Cestarjeve tete, ki je imela  
hišo daleč iz vasi. Bila je slabih  
zob. Tudi ona ni imela denarja  
za popravilo. Zato mu je skorjice  
namočila v mleko; on pa jo je do-  
mnevno tudi po trikrat obiskal.  
S kratkimi zakruljki je pokazal  
hvaležnost dobrotnikom. Ni pa  
maral skoporitežev. Če mu tudi  
v drugo niso odprli, pri takih ni  
nikoli več trkal, čeprav so ga po-  
zneje sami vabili, ker jim je bilo  
nerodno. Ampak Štolfe se ni  
dal podkupiti. Za zmeraj jim je  
obrnil hrbet. Proti večeru je bil  
vedno doma, saj si je v strnišču  
pod skednjem ustvaril prijet-  
no domovanje. Dvignil se je ob  
sončnem vzhodu in ponovil ma-  
nire prejšnjega dne. Ni kaj dosti  
maral za svoje bratce in sestrice,  
ki so kobacali ob mami. Včasih  
pa je prišel pozdravit svojega  
strica v pregraji, ki mu je bilo  
malo nerodno, da se je tako ne-  
marno zašpehal.

Tisti, ki so bili pri mami svi-  
njici, so rasli hitreje kot on. Pa  
jim ni nič zavidal. Najbrž si je  
mislil »prav jim je, kaj pa nič  
ne telovadijo.« Zato bodo šli  
tudi prej v promet, ko jih bodo  
prodali za tisto, zaradi česar je  
človek »vzljubil« prašiče in jim  
namenil enoletno prijateljstvo.

Štolfeta sem videl le še enkrat  
(ni bil velik), ko sem prišel ob zim-  
skem semestru na obisk iz Ribni-  
ce, kamor so me jeseni vpisali na  
gimnazijo. Tega na kakšno rajžo  
se je kasneje on odpravil, pa ni-  
sem želel nikoli izvedeti.

# Adl o tem in onem O Ukrajini

Pripravlja Jože Starič

Ukrajinski odnosi z Rusijo imajo dolgo zgodovino: od carske družine Romanov pa preko Lenina in Stalina do Hruščova, ki je Krim pripojil (tedanji SSR) Ukrajini. Rusi so jo vedno jemali kot nekakšno tamponsko območje, ki so ga imeli za zaščito pred nevarnostjo z zahoda. Rusijo so namreč največkrat napadali z zahoda. Ukrajina, kot pove ime, je dežela na koncu, na kraju, mejna dežela.

Po mojem mnenju so za današnje razmere v Ukrajini v veliki meri odgovorni Američani. Leta 2014 je takratna administracija pod vodstvom predsednika Obame podpirala demonstracije (Maidanska revolucija), zaradi katerih je po nekaj mesecih odstopil prorусki predsednik Janukovič. Demonstracije so se začele, ker je Janukovič odstopil od podpisa sporazuma o prosti trgovini z EU, zaradi korupcije in izrabe oblasti. Demonstracije so bile z izdatno ameriško pomočjo ugrabljene in so dosegle vrhunec s požigom sindikalnega doma v Odesi, v katerega so se zatekli prorусki demonstranti. Vse to je Rusija izrabila kot povod za aneksijo oz. nasilno priključitev Krima.

Po ruski aneksiji Krima je bil v Minsku podpisan sporazum Minsk I, ki ga nobena stran ni spoštovala. Za tem so Ukrajina, Rusija, predstavniki OVSE in voditelja separatističnih regij Doneck in Lugansk podpisali sporazum Minsk II, ki ga ravno tako niso uresničili. Napetost

se je stopnjevala in dosegla vrh z ruskim napadom na Ukrajino.

Četudi so Rusi imeli kak argument proti Ukrajini, pa so vse uničili s tem, ko so z vsemi silami napadli Ukrajino. Noben argument ne more opravičiti vojne. Na tak način se problemov ne rešuje. Rusi so se postavili v vlogo agresorja in zavojevalca in ves zahodni svet se je postavil na ukrajinsko stran.

Imam pa občutek, da vojna pride prav zahodnim voditeljem. Kar naenkrat so namreč vse oči obrnjene v Ukrajino in domači politični in gospodarski problemi postajajo drugotnega pomena. Evropske države so uvedle sankcije proti Rusiji, ki so zelo drage za njih (nas) same. Na drugi strani pa bodo imeli korist Američani: evropske države povečujejo svoje obrambne proračune, kar je organizacija NATO že dolgo neuspešno zahtevala. Največja proizvajalka orožja je seveda Amerika.

Nemogoče je ugibati, kaj se plete v Putinovi glavi in kaj bo sledilo. Zelo verjetno je, da bodo Rusi skušali Ukrajini »odrezati« dostop do Črnega morja in da si bodo vsaj v vzhodnem delu (vzhodno od Dnjepra) skušali zagotoviti tamponsko cono za zaščito pred »zahodom«. Odločilen za to bo izid napadov na Odeso in Kijev. Po takem scenariju se tudi Moldaviji ne piše nič dobrega. Navsezadnje se nič dobrega ne obeta niti Belorusiji, ki jo je predsednik Lukašenko spravil v popolno odvisnost od Rusije. Putin očitno hoče vrnitev imperija, kakršen je obstajal v časih Sovjetske zveze. Vendar je zaradi tega v velikih težavah: če vojno izgubi, kar je glede na ukrajinsko srčnost in narodno zavednost zelo verjetno, bo izgubil oblast.

Če pa vojno slučajno dobi, bo Rusijo zaradi gospodarskih sankcij uničil. Oboje lahko pripelje do razpada Rusije. Vprašanje je, koliko časa bodo Rusi prenašali posledice sankcij in koliko časa bodo podpirali Putinovo vojno. Ne verjamem, da so Rusi 21. stoletja pripravljene trpeti tako, kot so že trpeli v preteklosti.

Ukrajinci množično zapuščajo domovino. V državah, ki so in še vedno zavračajo sprejem beguncev z Bližnjega vzhoda, jih sprejemajo z odprtimi rokami in se trudijo s pomočjo. Dejstvo je, da so se v begunskem valu leta 2015 skozi Slovenijo valile množice mladih moških, danes pa iz Ukrajine bežijo družine in matere z otroki. Drugo dejstvo je, da so to Evropejci. Govorijo razumljiv jezik, vsaj nam iz slovanskega dela Evrope. Verujejo v istega Boga in so nam tudi zato bližje. Morda bo kdo rekel, da gre pri tem za ksenofobijo ali celo rasizem, ampak tako pač je. Poleg tega je bil zahodni del Ukrajine v preteklosti del Avstro-Ogrske, kar pomeni, da si z njimi delimo del zgodovine.

Zaradi sankcij proti Rusiji se tudi nam obetajo hudi časi: odvisni smo od ruskega plina, nafte, žita ... Energenti se že dražijo, dražila se bo hrana, kar bo najbolj prizadelo tiste, ki so materialno najbolj šibki. Ukrajinci so se zaradi vojne močno poenotili. Surova vojna je v boju proti agresorju povezala tako ukrajinsko kot rusko govoreče Ukrajince. Mnogi Ukrajinci ruskega rodu Putina ne podpirajo, ampak so za ukrajinskega predsednika Zelenskega in Ukrajino ter tudi v Rusiji je nasprotovanje vojni vse večje. Ukrajincem želim, da bi v tej vojni zmagali, kajti pravica je na njihovi strani.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano. **O tokratni temi sva se pogovarjala 9. marca, glede na hitro dogajanje se je od takrat lahko že marsikaj spremenilo. Upam, da na bolje.**

# Prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku 8. 2. 2022

Ana Porenta

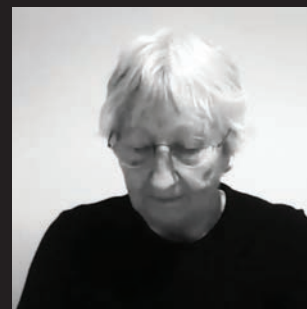
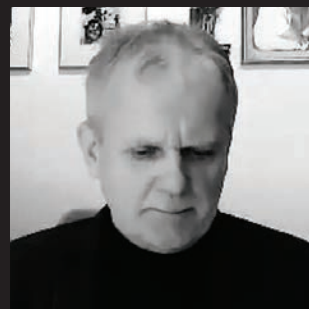
*V letošnjih negotovih časih z vrhuncem okužb v petem valu novega koronavirusa so člani KUD Primoža Trubarja in Zavoda za razvijanje ustvarjalnosti združili moči in pripravili spletno prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku.*

Z njo so želeli vzpostaviti dialog med preteklimi in sedanji časi. To so storili z branjem odlomkov iz bogatega izročila naše literarne dediščine in sodobne ustvarjalnosti tukaj živečih piscev. Besede so se prepletle z avtorskimi skladbami Blaža Podobnika in Nine Virant, ki sta znana tudi v širšem slovenskem prostoru in zunaj meja.

Proslavo je pričela Zdravljica v klavirski izvedbi Blaža Podobnika, saj si Prešernovega dne ne moremo zamisliti brez nje. Matej Polzelnik, predsednik

KUD Primož Trubar, je razmišljal o pomenu praznika, kot ga je doživljal kot otrok, in o tem, kako se je pogled nanj spremenil v letih, da ga zdaj razume kot: »Praznik slovenskega jezika, slovenskega ustvarjanja, slovenske besede, z eno besedo: praznik slovenskega izražanja. To je bistvena skupna točka slovenskega naroda. Tisto, kar nas veže že več kot tisočletje.« Od brižinskih spomenikov do danes. Vsak, ki se izraža v slovenščini, se zavedno ali nezavedno naslanja na to tisočletno izročilo.

Prisluhnili smo odlomkom iz del Primoža Trubarja, Frana Levstika in Josipa Stritarja, ki jih je interpretiral Matjaž Gruden. Pesmi Marije Gorše je brala Ana Porenta. Literatu Antona Medveda je glas posodil Srečo Knafelc. Delček romana Okus sveta Jožeta Javorška je predstavil Matej Polzelnik. Svoja besedila so prebrali avtorice in avtorji – članice in člani literarne skupine KUD Primož Trubar Velike Lašče – Darinka Grmek Štrukelj, Maja Jana Centa, Bernardka Petrovič Mager, Gre-



## V pričakovanju nežnosti

V popolni tišini  
čiste teme  
molim za mir.

Zalebdiš v svetlečih barvah  
pred menoj.  
V objemu angelskih melodij.  
Dišiš po božiču.

Tako drobno te čakam.  
Z vsem, kar me je.  
Morda se me nekoč  
mehko dotakneš.

*Maja Jana Centa*

## odlomek iz pesmi ZaUpanje

Kaj nam, ljudem, brani,  
da bi se  
kljub razlikam  
v koži, obliki,  
velikosti, jeziku  
neodvisno  
od vremena in časa -  
odpravili na pot  
poslušanja in slišanja,  
pomoči in dajanja,  
dotikov in sprejemanja,  
rasti in zorenja,  
zaupanja ... ?

*Srečo Knafelc*

## Obraz

Obraz živi.  
Materin v črtah obraza.  
Obdan z valovi.  
Z jasnino čela.  
Z milino v modrih  
očeh.  
Z nikoli stisnjenimi  
ustnicami.  
Obraz v krhkem telesu.  
Z umirjenostjo trenutka.  
Razdan v ljubečem.  
Odsevi družine in knjig  
se svetijo na njem.  
Materin obraz.

*Bernardka Petrovič Mager*



gor Grešak, Srečo Knafelc in Ana Porenta. Za tehnično opremo je poskrbel Dan Grešak. Nina Virant je odpela makedonsko ljudsko pesem Ajde pominuвам, zaminuвам ter svojo avtorsko pesem Gore morja. Blaž Podobnik pa je odigral svoji skladbi Z vlakom grem v Velike Lašče, zunaj je mrak in Drevo in škrat Tom. Prenos prireditve je bil na velikolaški kabelski televiziji in še vedno si jo lahko ogledate tudi prek YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=jLNR0gj99JE&t=4s>

Za pokušino v Trobli objavljamo nekaj kratkih pesmi ali odlomkov iz del, ki so jih predstavili članice in člani literarne skupine. Naj vam polepšajo prihajajoče dni ter vas spomnijo, da do naslednjega kulturnega praznika tudi sami sežete po slovenski besedi in na svoj najljubši način soustvarjate kulturni utrip našega današnjega prostora. Kot je dejal Matjaž Gruden: »Trubar je bil eden tistih ljudi, ki čutijo krvne vezi s svojim rodnom, a ne vprašajo, ali je ta

rod mnogo ali maloštevilen, ali leži za njim mogočna ali nezatna zgodovina, ali se mu obeta sijajna ali temna bodočnost, ampak si poiščejo svoje torišče ter še svojo dolžnost, ker slutijo, da delajo po svojem rodu za človeštvo. Vzemimo to za našo obvezo in dolžnost.«

Vsi ustvarjalci (in gotovo tudi gledalci) pa si želimo, da se na naslednji kulturni praznik srečamo v živo, v naši dvorani Levstikovega doma.

## Rašca v soncu

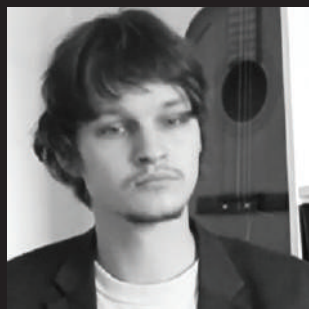
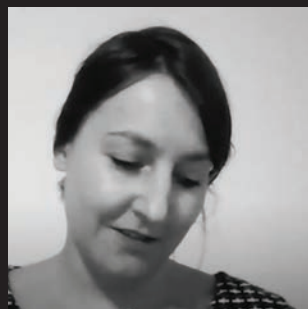
Migotanje vodnega odseva  
v krošnjah jelš.  
Roji mušic med vrbjem in ločjem.  
Šum vode se zлива čez jez.  
Čas, ki ga obrača mlinsko kolo.  
Trubarjev nauk v puštabe ujet.  
Premikajoča zrcala davnine.

Ana Porenta

## Dragulji

Brskam po zakladnici podedovanega jezika.  
V drobovju zaležanih knjig iščem dragulje besed.  
Obrušeni skozi stoletja blestijo.  
Z njimi žlahtim novodobno poved,  
jih nizam v vrstice,  
da zazvenijo v pesmi.

Darinka Grmek Štrukelj



## odlomek iz pesmi

### Kje ste, otroci sonca?

Živeli smo v blokkih, drug z drugim,  
drug ob drugem in si delili male in velike skrivnosti,  
male in velike sanje o svetu brez revščine, brez lakote, brez nasilja.  
Ljubili smo se s pogledi, pogovori, igro in telesi.

Uresničevali smo sanje o boljšem času,  
hodili v misijone, da bi pomagali tistim, ki so ostali zadaj,  
spoznavali druge kulture in se navduševali nad globino njihovega  
izročila.

Sanjali smo s Castanedo, hodili po svetu s Flisarjem,  
odkrivali vzporedne resničnosti z Bachom  
in med Žabjo molitvijo ugotovili, da bog nima religije.

Gregor Grešak



IN



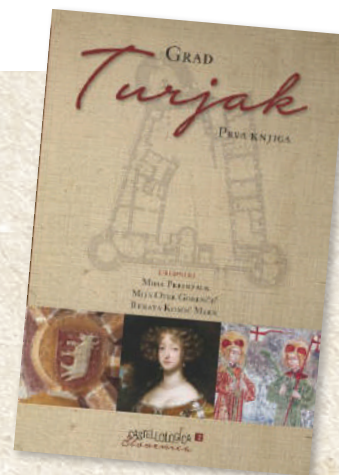
KUD Primož Trubar

# Kulturni praznik na Rašici in v Velikih Laščah

Sara Košir

*Letošnji kulturni praznik je bil zares lep, obsijan s soncem in poln dobre družbe. Trubarjevo domačijo je obiskalo veliko obiskovalcev iz cele Slovenije.*

Nekateri so si ogledali domačijo, drugi prisluhnili predavanju Tanje Gruden z naslovom Trubar in njegov čas, tretji pa so se udeležili knjigoveške delavnice v izvedbi zavoda Parnas. Izvedli smo tudi brezplačno vodenje po Velikih Laščah. Udeleženci, med katerimi tokrat ni bilo domačinov, so bili prijetno presenečeni nad bogato zgodovino Lašč in so z zanimanjem prisluhnili vodnicama Barbari in Ani. Kulturni dan smo zaključili z virtualno prireditvijo pod taktirko KUD Primož Trubar, na kateri smo prisluhnili besedam našega bogatega literarnega izročila in sodobnih literarnih ustvarjalcev ter glasbenikov.



## Predstavitev monografije Grad Turjak

Galerija Skedenj  
na Trubarjevi domačiji  
Četrtek, 5. maja 2022  
ob 19. uri

Interdisciplinarno zasnovana monografija predstavlja turjaški grad kot eno najpomembnejših in najbolj prepoznavnih grajskih arhitektur v slovenskem prostoru in tudi v širši regiji. Grad Turjak je nedvomno grad presežkov. Od ostalih grajskih stavb izstopa po svoji starosti, videzu, prepoznavnosti ter vlogi, ki jo je odigral v zgodovini in jo ima še vedno v slovenskem zgodovinskem spominu.

K njegovi slavi so odločilno prispevali tudi njegovi lastniki Auerspergi, ki so z gradom živeli in umirali od njegovih srednjeveških začetkov do druge svetovne vojne, kar je nedvomno fenomen v širšem evropskem prostoru.

**Projekt bodo predstavili urednik dr. Miha Preinfalk ter avtorji in avtorice različnih prispevkov.**

V kulturnem programu bodo sodelovali učenci Glasbene šole Ribnica Oddelka Velike Lašče

Založba ZRC, Zgodovinski inštitut Milka Kosa in Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU ter Javni zavod Trubarjevi kraji

# 14. Kulturni bazar

četrtek, 31. marca 2022,

od 8. do 20. ure

v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Program največjega nacionalnega strokovnega usposabljanja na področju kulturno-umetnostne vzgoje Kulturni bazar 2022 vključuje več kot štirideset dogodkov: predstave, filmske projekcije, predstavitve, predavanja, okrogle mize, delavnice in vodenja po razstavi, ki jih namenjamo strokovnim delavcem in študentom z različnih področij (vzgoje in izobraževanja, kulture, kmetijstva in prehrane, zdravstva, sociale, okolja in prostora, športa ...). Osrednja tema dvanajstega Kulturnega bazara je kultura in umetnost/blagostanje družbe in posameznika.

Letošnji plenarni govorec bo prof. dr. Zvezdan Pirtovšek, nevrolog in predstojnik Katedre za nevrologijo Medicinske fakultete UL, s predavanjem Umetnost kot preplet čuta, misli, giba in čustev: nevrobiološke poti k blagostanju človeka in družbe. Sklepna prireditev Kulturnega bazara 2022 bo filmska projekcija Gajin svet 2.

Vabilo in program strokovnega usposabljanja sta skupaj z e-prijavnico objavljena na [www.kulturnibazar.si](http://www.kulturnibazar.si).

Prijavo posredujte čim prej, najpozneje pa do 24. marca 2022. Izpolnjena in poslana e-prijava je vaša vstopnica na izbrane dogodke; hkrati vam omogoča pridobitev potrdila o udeležbi na strokovnem usposabljanju.

## Udeležba je brezplačna.

Trubarjeva domačija se bo predstavljala v okviru predstavitve slovenskih muzejev in galerij, kulturne dediščine in vizualne umetnosti. Na muzejskih degustacijah bo predstavljala pedagoške programe, ki jih izvaja sama oziroma v sodelovanju z drugimi izvajalci (osnovni programi, knjigoveške delavnice, Poti knjige, programi ob aplikaciji Velikolaška).

Lepo vabljeni, da nas obiščete!

Javni zavod Trubarjevi kraji



Vabimo vas na  
odprtje razstave  
Ob 70. obletnici spomenika  
Primožu Trubarju na Rašici

## »Borec med literati, literat med borci«

sreda, 6. april, ob 19. uri  
v Trubarjevi čitalnici  
na Trubarjevi domačiji

mag. Barbara Pečnik in  
dr. Marjana Dolšina Delač

Trubarjev spomenik je nastal ob štiristoletnici izdaje prve slovenske tiskane knjige. Njegovi temelji so bili položeni 9. septembra 1951; slavnostno je bil odkrit 8. junija 1952.

Avtorja spomenika, arhitekt Vinko Glanz in medaljer in portretist Vladimir Štoviček, sta mu oblikovala obeležje, dostojno njegovi veličini in pomembnosti.

Na razstavi bodo podrobno predstavljeni spomenik, slovesnosti ob odprtju in oba umetnika, ki sodita v krog največjih slovenskih likovnih ustvarjalcev.



# Zgodbe iz Lašč: #2 Gremo v kino

Velikolaški kino ima za tak majhen kraj, kot so Velike Lašče, precej dolgo tradicijo. Deloval je že v 50. letih 20. stoletja v dvorani današnjega Levstikovega doma. Dvorana je bila zgrajena v času povojne obnove stavbe nekdanjega Vatikana. Kot se spominja Laščan Niko Samsa, je bila namenjena kinu in gledališkim predstavam in tudi šolski telovadbi ter ob slabem vremenu za gasilske veselice. Bila je podobna sedanji; ni bilo le dviga sede-

žev, kot je to značilno za sedanjo dvorano. Bilo je kar 336 sedežev, ki se jih je po potrebi odmaknilo in pospravilo.

Najprej je bil upravnik kina Jože Samsa; operaterji so bili do leta 1961 Alojz Babnik, nato Stane Marolt, Alojz Sever, Stane Škulj in nazadnje Zdenko Samsa, ki skrbi za kino in vrti filmske predstave skupaj z bratom Nikom še danes.

Filmske trakove so v Lašče dobili po pošti, še pogosteje pa po železnici. Zaboje, ki so bili težki okrog 30 ki-

logramov, so Samsovi otroci vozili na lesenem vozičku: Ko so bili majhni po dva skupaj, kasneje po eden. Zaboje so šli iskat na železniško postajo, in sicer navadno ob petkih. Sledile so večerna sobotna predstava, nedeljska matineja ob 15. uri in nedeljska večerna predstava, v ponedeljek zjutraj pa so jih odpeljali nazaj.

Danes se filmske predstave v dvorani vrtijo le še občasno. Morda je čas, da velikolaški kino ponovno obudimo.

**Niko Samsa pred kulturnim domom z vozičkom in zaboji s filmskimi trakovi. V ozadju se vidi nekdanja Lenčkova gostilna. 60. leta prejšnjega stoletja.**

Last: Niko Samsa.



## Opravičilo

Pri članku **Opomin iz Benetk, Arhitekturni bienale in Levstikov dom v Velikih Laščah**, nam je zagodel tiskarski škrat. Zato je pomotoma izpadel del besedila, v katerem so navedeni viri. Avtorici se opravičujemo.

**Uredništvo**

**Viri:** Blaž Babnik Romaniuk, Martina Malešič, Rastko Pečar, Asta Vrečko, *The common in community: seventy years of cooperative centres as social infrastructure/Skupno v skupnosti: sedemdeset let združnih domov kot družbene infrastrukture*, Ljubljana 2021.

Janez Debeljak, *Jože Centa – Ribničan. Kočevje, 1988.*  
Ana Dolšak, Sara Košir, Barbara Pečnik, *Trg Velike Lašče skozi obrti in dejavnosti [zgodovinska razstava]*, Velike Lašče, 2021.

Nika Grabar, *Architecture of Vinko Glanz: Between classicism and modernism [doctoral dissertation]/ Arhitektura Vinka Glanza: Med klasicizmom in modernizmom [doktorska disertacija]*, Ljubljana, 2009.  
Maddalena Pietragnoli (ed.), *How will we live together?: Biennale Architettura 2021 [17. International Architecture Exhibition = 17. Mostra Internazionale di Architettura]*, Venice, 2021.



# Stritarjev večer z Bronjo Žakelj

Sara Košir

*V četrtek, 3. marca, smo praznovali Stritarjev večer z Bronjo Žakelj, avtorico zelo uspešnega slovenskega romana *Belo se pere na devetdeset*, za katerega je leta 2019 prejela nagrado kresnik.*

**B**ronja Žakelj je z nami podelila nekatere svoje težke življenjske izkušnje, ki jih opisuje v knjigi. Ena od teh je smrt njene mame, ki jo doživi pri 14 letih, in druga njena bolezen, rak, ki so ji ga v tretjem stadiju diagnosticirali pri 20 letih. Spomnila nas je na to, da sta smrt in bolezen del življenja. Večkrat je poudarila, da je za bolnika pomembno, da pozna resnico, da ve, s čim se spopada. Kljub težkim preizkušnjam nas je gostja navdušila z neverjetnim optimizmom.

Pogovor je vodila Maja Smole, vodja knjižnice v Velikih



Laščah. Večer sta popestrili tudi mladi glasbenici, učenki GŠ Ribnica, enota Velike Lašče. Iz svojih violin sta čudovite melodije izvabili Vida Novina Kurir in Janina Tomšič ter vsem navzočim polepšali večer. Po koncu pogovora smo lahko knjigo *Belo se pere na devetdeset* tudi kupili. Bronja Žakelj si je vzela čas in v knjigo vsakemu napisala osebno posvetilo.

Preživeli smo lep literarni večer. Veseli smo, da se zopet lahko srečujemo v tako prijetni družbi.



## Gledališki abonma Občine Velike Lašče 2019/2020

Spoštovani abonenti, vladno vas vabimo na ogled dveh odpadlih predstav v okviru abonmaja sezone 2019/2020. Za vas bo dne 1. 4. 2022 ob 19:30 na odru Levstikovega doma gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z romantično dramo *Jazz*, dne 6. 5. 2022 pa bo ob 19:30 gostoval Špas teater s komedijo *Avdicija*.

**S seboj prinesite abonentske izkaznice sezone 2019/2020.**

Občinska uprava





JAVNI ZAVOD  
TRUBARJEVI KRAJI

Galerija Skedenj na  
Trubarjevi domačiji v petek,  
13. maja 2022, ob 19. uri

Otvoritev likovne razstave  
ob 80. letnici arhitekta in oblikovalca  
unikatnih stolov  
Janeza Suhadolca:

## »Moje življenje«

Razstavo in umetnika bo predstavila  
Helena Grebenc Gruden.  
Javni zavod Trubarjevi kraji



Galerija Skedenj na  
Trubarjevi domačiji  
21. aprila 2022, ob 19. uri

Ob svetovnem dnevu knjige  
vas vabimo na predstavitev knjig  
Boštjan Gorenc Pižama:

## Reformatorji v stripu

Zavod Škrateljč, KD Krško in  
Javni zavod Trubarjevi kraji



# UMETNOST & POEZIJA

## Hrepenenje

Ko stopam po gozdu, izgubljam se v mrak,  
zeleni mahovi blažijo korak,  
toplino začutim med debli dreves,  
pomladni se veter igra v laseh.

Med nežnimi listi se rosa blešči,  
skozi pajčevino skrivnostna se zdi,  
kot biseri drobni razsuta je vsa,  
v čašicah cvetnih se pot ji konča.

In pesem se ptice v mrak izgubi,  
v svetlobi srebrni kresnička vzleti,  
ob sebi zaslišim sove skovik:  
Ne boj se, mi pravi, tak je moj klic.

Se tiho nasmehnem in stopim naprej,  
do jase, kjer trave objamejo me,  
tako vse so mehke, opojno diše,  
da v njih hrepenече vzdrhti mi srce.

Začutim to stvarstvo, lepoto Boga,  
spoznam, da mi vsi smo del vsega tega,  
čarobnost srca povsod je doma,  
le zdramiti vedno vsak je ne zna.

Dotik hrepenenja nam daje moči,  
da najdemo v sebi svetlobo luči,  
vso srečo prinaša pomladni nam cvet  
in toplega vetra, poljuba šepet.

*Nataša Vybiralik Klinec*

## VRT - TINCI ČASA.

**Bernardka Mager Petrović**

(Razstava v knjižnici Frana Levstika v Velikih Laščah)





»[...] Bug je dva človeka stvaril, tiga moža inu to ženo,  
inu de vmej sebo eno pravo, trdno, srčno  
inu stanovitu lubezen inu perjazen imata.  
Inu nas ima ta zakon poštovati, za velik držati,  
koker za enu veliku delu inu djane božje,  
kateru je iz te visoke modrusti božje prišlu inu postavlenu.«

# TRUBARJEVA DOMAČIJA

*~ začetek vajine skupne poti*



Mladoporočnica  
na skulpturi,  
foto: D. Vincek



Mladoporočnica pred  
vhodom v Trubarjevo  
spominsko sobo,  
foto: D. Vincek

Če želite poroko pod okriljem duha prvega slovenskega pisatelja Primoža Trubarja, si izberite za prvi korak na skupni življenjski poti Trubarjevo domačijo na Rašici. Na domačiji vas sprejme mlad par iz Folklorne skupine Velike Lašče v svoji noši in vas pospremi do spominske sobe, kjer potekajo obredi.

Po uradnem delu boste v prijetnem okolju domačije našli dovolj priložnosti za kozarec penine in fotografiranje. Slednje lahko storite tudi ob naši skulpturi Sreča, ki simbolizira dva zaljubljenca. Manjšo pogostitev imate lahko ob Temkovem mlinu; v primeru slabega vremena vam je na voljo galerija Skedenj.

Poročni obredi potekajo od aprila do konca oktobra;  
poroči vas lahko tudi velikolaški župan.

Informacije: Javni zavod Trubarjevi kraji, 01 7881 006, info@trubarjevi-kraji.si

# Vsak dan je dan za nekaj ... Najboljši je tisti za veselje!

Helena Grebenc Gruden | foto: Martin Gruden

*Za Dan žena smo se nazadnje zbrali in se veselili še pred vesplošno koronsko prepovedjo druženja sredi marca leta 2020. Kot da bi vedeli, da smo se srečali zadnjič, je bilo zelo lepo. Izkazalo pa se je, da po dveh letih tako druženje ni nič drugačno. Čeprav je bil tokrat prvi del bolj uraden in sem ga namenila poročilu – zapisniku letošnjega korespondenčnega Občnega zbora, je bilo vzdušje odlično, sproščeno, veselo in razposajeno.*

**K**er smo že kar malo pozabili, da ima tako srečanje poseben pomen, je vseeno potrebno povedati od kdaj, zakaj in kako je do 8. marca sploh prišlo. Viri govorijo tako:

Letos mineva 112 let, odkar je prevajalka in novinarka Klara ZETKIN, nemška marksistka, revolucionarka in aktivistka, na drugi mednarodni konferenci socialističnih žensk v Kopenhagnu predlagala, da bi določili dan, ki bi bil namenjen delovnim ženskam. To je bila pobuda za nastali 8. marec, mednarodni dan žena, ki ga je nato imenovala Roza Luksemburg (prijateljica Klare Zetkin).

Pobuda in imenovanje je temeljilo na večletnem organiziranem boju za politične, ekonomske in socialne pravice žensk, tako na evropskem področju kot v Ameriki, kjer so ženske že leta 1907 v vstaji dvajset tisočih zahtevale enakopravnost žensk, boljše plačilo za svoje delo, krajši delovni čas in pravico, da se lahko pridružijo sindikatu. V ospredju pa niso bile samo politične ideje, družbena emancipacija, neenakost in feminizem, temveč tudi enakopravnost v družinskem okolju. To je bila delitev obveznosti pri domačih opravilih, vzgoji otrok, enake možnosti obeh spolov v šolanju in izobrazbi.

Seveda so bile aktivistke tega ženskega gibanja preganjane. Predstavljale so rdečo nevarnost, ker so bile pobudnice za spremembo in izkoreninjenje obstoječih družbenih vzorcev.

Prvič so 8. marec praznovali leta 1911



**Za kulturno dobro volja je poskrbela podpredsednica Franja**

na Danskem, v Nemčiji, Švici, Avstro-Ogrski in tudi pri nas v Ljubljani v Narodnem domu, kot je napisano v virih iz Muzeja za novejšo zgodovino Slovenije.

Leta 1917 je bil shod za 8. marec (po gregorijanskem koledarju 23. februar) posvečen 140 umrlim delavkam v požaru v newyorški tovarni Triangel in uporu ter stavki tekstilnih delavk v Sankt Peterburgu, kjer so zahtevale »kruh in mir«. Ta shod je bil najprej mišljen kot mednarodno praznovanje, ki pa je v Rusiji prerastlo v februarско revolucijo. Sledil je odstop carja Nikolaja II. In začasna vlada je takrat ženskam podelila volilno pravico. V Rusiji je 8. marec še danes državni praznik. Pri nas pa je bila uzakonjena splošna volilna pravica šele leta 1945. Za začetek boja za enakopravnost žensk pri nas

se šteje leto 1897, ko je začel izhajati časnik Slovenka.

V povojnih letih je bil to dan, ko se je ženskam posvečala vsa pozornost z rdečim nageljčkom. V zadnjem času pa se je podobno kot druga praznovanja ta dan nekako združil z Valentinovim dnevom, materinskim dnevom in vso množično trgovsko ponudbo.

Mislim, da je dobro vedeti, zakaj in kaj je predstavljal in še vedno predstavlja 8. marec. Tudi mi smo ga skomercializirali, ga prilagodili današnjemu času in našim željam. Mogoče tudi zato, da bo emancipaciji v celoti zadoščeno, smo ženski praznik združili tudi z našimi mučeniki. Zato drobne pozornosti veljajo za vse in vsem želim, da bi pomladne praznične dni preživeli v dobri družbi, v veselju in zadovoljstvu.

*Vaša predsednica,  
Helena Grebenc Gruden*



**Pomladanski šopek za vse, ki želijo, da so medčloveški odnosi strpni, polni ljubezni in spoštovanja**



# Naše »klinčarice« na Planetu

Zdenka Zabukovec

*V torek, 22. februarja 2022, so »klinčarice« iz našega društva to staro in skoraj pozabljeno podeželsko opravilo predstavile v oddaji Jutro na Planetu.*

Najprej se je novinarka Maruša Novosel o ročnem izdelovanju lesenih zobotrebcev, ki je nesnovna dediščina naših krajev, t. i. Škocjanskih hribov, in njegovi zgodovini pogovorila s podpredsednico Jožico Zabukovec. Dejavnost so »v živo« predstavile naše članice Ančka Andolšek, Jana Feguš, Joža Koprivec, Janja Senčar in Slavka Virant.

Delo je potekalo predvsem pozimi. Končna izdelava zobotrebcev je bila »rezervirana« za ženske in otroke, moški pa so jim pripravljali les. Novinarki so članice predstavile podrobnosti te postranske obrti – od priprave lesa, beljenja z noži, klanja na osem centimetrov narezanih paličic (»panjičkov« ali »penličkov«, kot jih imenujejo), oblikovanja s posebnimi nožki



krivčki, sušenja na peči, čiščenja s tkanino in do končnega vezanja po 20 zobotrebcev s sukancem in pakiranja v zavitke.

Povedale so, da so si že otroci morali tako zaslužiti za šolske potrebščine, obleko in obutev, ki so jim jih starši zaradi revščine težko kupili. Navadno se je v nekaj hišah zbirala vsa vas, tako da je bilo izdelovanje »klinec« tudi oblika druženja. Pripovedovali so si zgodbe, zapeli so domače pesmi in spletale so se simpatije. Zobotrebce so prodajali v Ljubljano, na Dunaj, v Trst in menda celo v Ameriko.

Tudi novinarka se je malo preizkusila v tem opravilu in izkazalo se je, da ni preprosto, saj je za lepe in uporabne izdelke potrebne dovolj vaje, kar so dokazale tudi naše članice z dolgoletno prakso.

**Društvo za ohranjanje dediščine v nedeljo, 24. aprila 2022, ob 14. uri na Gradežu prireja**

## **Praznovanje pomladi**

- sprehod po travnikih, sadovnjakih, njivah ... ob petju ljudskih pesmi,
- nastop mladih Krheljčkov,
- ogled zanimivosti vasi in umetnin, ki so jih dopoldne na slikarski delavnici ustvarili člani Društva likovnikov Ljubljana in domači ustvarjalci,
- prikaz nekaterih starih podeželskih opravil,
- ob 15. uri v vaškem središču kulturni program z godbeniki in folklorno skupino,
- povorka z Zelenim Jurijem skozi vas,
- pastirske igre za otroke,
- ponudba domačih dobrot na stojnici,
- postrežba domače hrane in pijače ...





# Spet »mačkare« na Gradežu!

Zdenka Zabukovec | foto: arhiv DOD-a

*V soboto, 26. februarja 2022, smo v Društvu za ohranjanje dediščine na Gradežu spet organizirali sprevod »mačkar«. Dopoldne se je našemilo rekordnih 40 otrok; popoldne smo odrasli sestavili ženitovanjsko povorko.*



Verjetno so otroci komaj čakali, da se po sprostitvi vladnih ukrepov brezskrbno poveselejo, saj se jih je zbralo veliko več kot prejšnja leta. Predstavljali so like iz pravljic, filmske junake, različne živali ..., nekateri pa so želeli biti bolj strašljivi: tako nista manjkala niti smrt in vampir. V spremstvu nekaj odraslih so zapeli in zaplesali pred vsako hišo; njihovo plesno in pevsko znanje smo vaščani nav-

dušeno nagradili in košara se je hitro napolnila s sladkarijami.

Popoldne smo se odrasli zbrali za »ohcet«, toda sprevod je bil bolj skromen kot pred leti, saj je kar nekaj članov društva sodelovanje odpovedalo zaradi zdravstvenih in drugih razlogov. Od obveznih ženitovanjskih likov, značilnih za te kraje, je zato žal manjkal tudi orožnik, vendar je vse potekalo brez zapletov in njegova odsotnost ni bila usodna. Pre-

bivalci od Gradeža do Turjaka so nas veselo pozdravljali, saj so nas lani pogrešali, ker so nas sprevod preprečili znani vladni ukrepi. Obljubili smo, da bomo poleg zime odgnali tudi aktualni virus in naš trud je bil poplačan z mnogimi okusnimi darovi. Da se ženin in nevesta ne bi preveč utrudila s pešačenjem, smo si do Malega Ločnika organizirali prevoz in tudi tam so nas bogato pogostili in obdarili.



# Na 1. državnem tekmovanju v ocenjevanju krofov tudi Velikolaščani

Dragica Heric

*Društvo podeželskih žena Moravče in Zveza kmetič Slovenije sta v februarju v Moravčah organizirali 1. tekmovanje v ocenjevanju krofov.*

Tričlanska komisija je ocenjevala zunanji videz (barva skorje, venec izdelka), izgled površinske skorje, okus, barvo, prožnost sredice in obliko. Vsi krofi so bili kategorizirani v tri kategorije: krofi brez marmelade, krofi z marmelado in ostali izdelki.

Iz Velikih Lašč je na ocenjevanju sodelovalo osem vzorcev krofov. Krofe so za ocenjevanje cvrli Zdenka Škrabec, Tončka Purkart, Klemen Škrabec, Igor Ponikvar, Jožefa Škrabec in Mateja Mikulin. Prejeli so dve zlati, štiri srebrne in dve bronasti priznanji. Zlati sta prejela Jožefa Škrabec in Klemen Škrabec, ki je za krofe iz pirine moke prejel tudi najvišje možno število točk.



Dekleta in žene, ki jih veseli peka različnih dobrot, se rade izobražujejo, ohranjajo in predajajo dediščino mladim rodovom ter se predvsem rade družijo, vabimo, da se nam pridružijo. Srečanje članic je zadnje sredo v mesecu ob 19. uri v društveni sobi v pritličju občine Velike Lašče.



Kmetijsko gozdarska  
zbornica Slovenije

*V petek, 1. aprila 2022, bo v okrepčevalnici Škrabec, Rob 11, Velike Lašče*

## 7. regijsko ocenjevanje suhomesnatih izdelkov (salame, klobase)

Vsi, ki izdelujete suhomesnate izdelke in želite imeti tudi uradno potrdilo o kakovosti, ste vabljeni k sodelovanju na prireditvi.

**Izdelke za ocenjevanje prinesite najkasneje do ponedeljka, 28. marca 2022, na upravo KGZS – Zavod LJ, Gospodinska ulica 6, Ljubljana, Barbari Lapuh ali na enoto vaše kmetijske svetovalne službe.**

Na vsak izdelek napišite deklaracijo: ime in priimek, naslov, ime izdelka, vrsto(e) mesa v odstotkih, ki ste ga uporabili za predelavo, vse začimbe ...

Pri ocenjevanju bodo izdelki šifrirani. Ocenjevalo se bo po PRAVILNIKU o ocenjevanju kakovosti mesnih izdelkov državne prireditve DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ.

**Ocenjevanje bo v dopoldanskih urah, ob 18.00 pa bo zaključek prireditve z razglasitvijo rezultatov in podelitvijo priznanj najboljšim izdelovalcem salam in klobas.**

*Lepo vabljeni k sodelovanju s svojimi izdelki in udeležbi na zaključku prireditve!*

# Glas iz Brloga

Danijela Gruden, TD Turjak



**Kaj pa je bila posebnost obiskane-ga?** Takole je avtor oddaje NaPOTki g. Jure K. Čokl v uvodu zapisal:

»Vasici, kjer imajo tistega, česar ne moreš odpeljati s seboj, v izobilju.«

**K**o me je prvič poklical novinar Ra-dia Prvi za prispevek Ščurkov v oddaji NaPOTki, sem se vneto lotila raziskovanja. Ko me je tokrat presenetil s klicem, seveda v imenu TD, sem bila malo skeptična. Namreč kraja Brlog in Kotel ne sodita v turjaški okoliš. Ob številnih križih in težavah, kako bi novinar prišel tja, sem se seveda odzvala.

Sledila je akcija sogovornikov, saj naj-lepše in najbolj pristno pove domačin ali

tam živeči. In nastal je zanimiv prispevek.

Ker se Brlog dotika naše občine, mi je novinar dovolil mikrofona, da sem se tisti trenutek na kratko oglasila iz Brloga. Nadvse prijetna izkušnja, za katero sem neizmerno hvaležna. Kaj povedati v nekaj sekundah, kar tako mimogrede?

**Prispevek lahko najdete na poveza-vi:** <https://radioprvi.rtvsllo.si/2022/01/napotki-78/>

**Hvala vsem sodelujočim.**



## Turistično Društvo Turjak

Živimo v krajih, ki se bohotijo s kulturno dediščino. Če bi želeli postati del te zgodbe in imate ideje, ki bi širši javnosti naše kraje še približale, ste vabljeni, da se nam pridružite in postanete

**ČLAN TURISTIČNEGA DRUŠTVA TURJAK.**

Več informacij na [tdturjak@gmail.com](mailto:tdturjak@gmail.com)

Vabljeni!



# 10. občni zbor in imenovanje prof. Franceta Ivanca za častnega člana muzejskega društva Ribnica

Nejc Lovšin, predsednik Muzejskega društva Ribnica

*V petek 28. januarja 2022 je v Rokodelskem centru Ribnica potekal že 10. občni zbor Muzejskega društva Ribnica, na katerem smo člani potrjevali poročilo predsednika Muzejskega društva Ribnica o delu društva, finančno poročilo, poročilo Nadzornega odbora in Častnega razsodišča društva za leto 2021.*

Predsednik društva Nejc Lovšin je torej predstavil poročilo dela društva za leto 2021 in program društva za tekoče leto. Osrednji projekt letošnjega leta bo poleg obeleževanja 10. obletnice delovanja društva, ki ga načrtujemo v maju, projekt »Pet osebnosti iz petih občin«. Že v letu 2021 so se pričele priprave z zbiranjem znanih in tudi tistih morda malo manj poznanih osebnosti, ki izhajajo z območja občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velikih Lašč. V letu 2022 bomo pripravili izbor petih osebnosti, po eno iz vsake občine. Odločili smo se za predstavitev

žensk, saj je njihova vloga prepogosto spregledana. V okviru projekta načrtujemo tudi manjšo razstavo. Nadaljevali bomo tudi s projektom zbiranja starih fotografij. V tem letu načrtujemo dve celodnevni ekskurziji (v Slovensko Istro in na Štajersko) ter z namenom spoznavanja svojega okolja, krajša izleta v Sodražico in Velike Lašče.

Po predstavitvi poročil in programov je sledil osrednji dogodek – imenovanje dolgoletnega predsednika društva prof. Franceta Ivanca za častnega člana društva. France Ivanec, prvi predsednik Muzejskega društva Ribnica, je lani po

devetih letih predsedovanja na lastno željo odšel s funkcije predsednika in prepustil vodenje društva mlajšemu članu. Kljub temu pa še vedno ostaja član izvršnega odbora in s svojim znanjem in izkušnjami še naprej aktivno pomaga pri plemenitenju društvenih vsebin.

S svojim delom je nedvomno pustil velik pečat na področju ohranjanja in promocije kulturne dediščine.

Za vse, ki bi želeli postati član društva ali pa biti zgolj obveščeni o naših aktivnostih, nam pišite na: [muzejskodrustvoribnica@gmail.com](mailto:muzejskodrustvoribnica@gmail.com) ali pokličite na tel.: **041 764 022**.





# Slavnostni občni zbor PGD Veliki Osolnik

Gorazd Milavec



*Pisalo se je leto 1949, ko je vas Veliki Osolnik prizadel hud požar. Zgorel je praktično ves zgornji del vasi. To je bil tudi povod in eden glavnih razlogov, da se je leta 1952 na pobudo učitelja Lovra Mraka in ostalih naprednih vaščanov ustanovilo prostovoljno gasilsko društvo Veliki Osolnik.*

V petek 4. 3. 2022 smo gasilci PGD Veliki Osolnik skupaj s predstavniki GZ Velike Lašče in županom občine Velike Lašče ob 19 h otvorili slavnostni občni zbor ob naši 70-letnici delovanja.

Predsednik je najprej kratko orisal pot društva od ustanovitve do danes. Spomnili smo se tudi vseh naših bivših članov in jih počastili z minuto molka. Po poročilih in sprejetih sklepih ter nagovorih gostov smo se zahvalili članom društva, kakor tudi vsem podpornikom gasilstva. Zaslužni člani so prejeli tudi priznanja in odlikovanja. Izjemno ponosni smo na našo mladi-

no, zato se je upravni odbor odločil, da tokrat prvič podelimo tudi mladinska priznanja. Pionirji in mladinci nas ob budnem spremstvu in usmerjanju mentorjev že mnogo let navdušujejo z uspehi na vseh mogočih gasilskih tekmovanjih. Tisti malo starejši se nam bodo vsak čas pridružili v operativnih vrstah. Posebej s ponosom in veseljem smo podelili plaketo veterana štirim članom našega društva, ki so s svojim dolgoletnim delom in nasveti odločno zaznamovali našo pot.

Upravni odbor društva je že na eni od preteklih sej sklenil, da bo večja

zunanja slovesnost ob jubileju 25. 6. 2022. Pripravili bomo svečanost, kakor se za tako obletnico spodobi. Na prireditev bodo povabljeni vsa društva naše zveze, predstavniki GZ Velike Lašče, predstavniki gasilske regije ter predstavniki občine Velike Lašče. Povabimo pa že danes na slovesnost vse Vas, ki nas podpirate in po svojim močeh pomagajte in prispevate k temu, da mi lahko opravljamo svoje plemenito poslanstvo.

**Z gasilskim pozdravom  
Na pomoč!**

# Drugi pohod po Brodnikovi poti

Manfred Deterding in Edi Zgonc



## Videm – Dobropolje

Letošnji drugi pohod po Brodnikovi poti, ki bo strokovno voden, bomo začeli v soboto 9. aprila ob 07:30 iz središča Vidma – Dobropolje. Pot je speljana skozi Predstruge v Ponikve. Skozi Spodnji konec (del Ponikev) bomo pot nadaljevali do požiralnikov in estavel, kjer ponikne potok Rašica.

## Ponikve

Od tu bomo pot nadaljevali mimo Kolenčeve domačije, rojstne hiše Brodnikovih, mimo cerkve sv. Florjana, ki se ponša z ansamblom baročnih zlatih oltarjev (eden izmed njih je bil v letu 1970 na umetniških razstavah v Parizu in v Sarajevu) in Postlovimi poslikavami na oboku ladje. Pot bomo pot nadaljevali mimo »Plečnikove kapelice« in Zavoda sv. Terezike, ki danes nosi ime danes Zavod Prizma. Tukaj je v letih 1856 – 1895 delovala železarna, od leta 1935 pa je bil Zavod sv. Terezike za brezdomce in invalide v oskrbi lazaristov in sester križark iz Djakova. Danes je dom za invalide in ostarele. V Zgornjem koncu Ponikev bomo mimo Stoparjevega mlina žage in gostišča

Adam (kava, WC in še marsikaj) zavili v gozdno površino in se povzpeli na zanimive morfološke skalne gmote, ki so jih mitološko poimenovali Rajturn in Zmajevno gnezdo. Od tu nas bo pot vodila čez Brinje na Rašico.

## Rašica

Tukaj si bomo lahko poleg cerkve sv. Jerneja ogledali še Trubarjevo domačijo, kjer bo kratek počitek.

## Sv. Trojica

Iz Rašice bomo pot nadaljevali preko Samovca do zanimive podružnične cerkve sv. Trojice. Od tukaj je zelo lep pogled na vzpetino, kjer stoji mogočna župnijska cerkev Marijinega rojstva v Velikih Laščah.

## Velike Lašče

Tukaj bomo pohod končali in prisluhnili pesmim, ki jih bo zapel kvartet Galus. Po ogledu mogočne dvostolpne župnijske cerkve, največje Brodnikove gradbene dediščine, bomo polni lepih spominov in preživelih trenutkov v naravi odšli na svoje domove.

## Dolžina in označba pešpoti

**Prednost poti je, da jo je možno tudi prekolesariti.**

Markacijski znak poti so trije krogi, dva rumena in en bel, ki so trikotniško razporejeni. Barve so vzete iz vatikanske zastave. Barvni krogi predstavljajo duhovniški in laični stan.

**Udeleženci pohoda se morajo obvezno prijaviti na telefonsko številko:**

**041 962 823**

**TD Videm-Dobropolje. Prispevek pohodnika je 7 €. Vsak pohodnik dobi popotniško culo z malico.**



# Zimovanje čete vztrajnih bizonov



V malem mestu, nekje na Japonskem, je živel panda po imenu Po. Živel je pri očetu, ki pa ni bil nič kaj dosti podoben njemu oziroma pandi na sploh. Oče je bil neke vrste raca, ki je imel restavracijo rezancev. Imel je najboljše rezance v deželi. In to mesto je bilo posebno, saj je imelo na hribu tempelj, kjer so se urili najboljši bojevniki. Tam se je izbiralo tudi zmajevega bojevnika. V templju so bivali mogočnih 5: tigrice, žerjav (štoklja), bogomolka, opica in kača. Treniral jih je mojster Šifu, tempelj pa je vodil želva Ugvej. Po je bil že od malih nog zelo navdušen nad mogočnih 5 in templjem, vendar je ves čas moral pomagati očetu pri kuhanju rezancev. Nekega dne, pa je prišel trenutek, ko je bilo potrebno izbrati zmajevega bojevnika. Takrat se je Po odločil, da zapusti dom in si skupaj z ostalimi meščani ogleda ta dogodek v templju. Vendar pa je Poju načrt prekrizaj njegov največji sovražnik – STOPNICE, ki vodijo do templja. Ko jih je končno premagal, so se vrata zaprla in Po je ostal pred obzidjem. Na vsak način se je hotel prebiti čez, da bi si ogledal ta slavni dogodek in s pomočjo rakete mu je to tudi uspelo. Pravzaprav je priletel prav v središče dogodka. In glej, ravno takrat je Ugvej med mogočnimi 5 izbral zmajevega bojevnika. In naključje ali ne – ob tem je s prtom pokazal ravno na Poja. Mogočnih 5 se ni strinjalo, množica pa je že proslavljala. Tako je Po postal eden izmed njih. Tudi Šifu ga na začetku ni maral, saj je bil zelo neroden, a sčasoma je tudi Šifu začel verjeti vanj in ga trenirati. Tako se je glas o zmajevem bojevniku širil v deveto vas. Celo tako daleč, da je prišla novica do Taj Lan-



ga, ki je bival v zaporu. Taj Lang je želel na vsak način dobiti zmajev zvitek, ki naj bi bil last zmajevega bojevnika, zato je zbežal iz zapora in šel proti mestu. Po je med tem v svojih veščinah tako napredoval, da si je prislužil tudi zmajev zvitek – a glej, bil je prazen. Razočaran in zmeden se je vrnil domov k očetu. Ravno slednji pa mu je pomagal do pravega spoznanja, saj mu je povedal, da tudi skrivne sestavine njegovih najboljših rezancev v resnici ni. Povedal je, da je skrivna sestavina v resnici v nas samih. Po se je, bogatejši za to spoznanje, tako vrnil in uspešno premagal Taj Langa.

V tem duhu smo tudi izvidniki in izvidnice preživeli zimovanje. V petek 5. 6. smo se dobili v Mali stari Vasi pri Grosuplju in pričeli z vikendom. Zvečer smo imeli slavnostno imenovanje naših vodnikov in sprejem v njihov vod. Kasneje smo tudi imeli večerjo in zabavni večer, saj smo izvedeli, da je Po postal zmajev bojevnik. Naslednje jutro smo se kot pravi kung fu mojstri izurili v telovadbi.



Najprej s tekom in potem še z vajami za boj. Sledila je bolj sproščujoča vadba raztegovanja in meditacija. Potem smo pojedli zmajev čokolino, ki nam je dal ogromno moči. Tako, kot se je moral izuriti Po, smo se tudi mi naučili, kako lahko pri veščinah in osebno pri skavtih še bolj napredujemo. Sledile so delavnice, na katerih smo se urili, postaviti bivak,

se učili, kako se lahko orientiramo v naravi oziroma s kompasom ter kako se izmeri azimut. Urili smo se tudi v prvi pomoči. Naučili smo se tudi, kako se skuha čaj iz smrekovih vej in trobentic. Raziskovali smo stopinje živali ter vezali različne vezave. Sledilo je kosilo. Po kosilu se je zgodila velika igra, ki je bila v znamenju boja med Pojem in Taj Langom. Tako smo se razdelili v dve skupini in se skozi štafetne igre bojevali drug proti drugemu. Seveda je na koncu zmagala skupina Po-jev. :) Po veliki igri smo preverjali in postavljali nove skavtske šotore, ki smo jih že nestrpnostno pričakovali. Sedaj vemo, da bomo na poletnem taboru dobro spali. :) Na koncu smo si izdelali še čudovite spominke – na kljukice smo prilepili ogledalca in si napisali: skrivne sestavine ni (kar pomeni, da bodi to, kar si). Ko smo pospravili, smo odšli še k sveti maši v Grosuplje. Tam smo tudi zaključili naše zimovanje in zadovoljni in polni novih izkušenj odšli domov.





# Zimovanje krdele Navihanih tačk

V soboto, 5. 3. 2022, smo se volčiči krdele Navihanih tačk zbrali v Robu, da bi skupaj preživeli dopoldne. Že na začetku smo se razdelili v tri skupine in si izdelali svoje zastave. Tako smo se volčiči spremenili v olimpijske tekmovalce v boju za zlato ščipalko. Našo »tekmo« smo pričeli s prižigom bakle, da je lahko vsaka skupina prižgala svoje svečke za na pot.

Naša naloga je bila prenesti plamen, ki smo ga prižgali, do cilja – Trubarjeve domačije. Da pa ne bi bilo vse tako lahko, nam je vreme malo ponagajalo. Med potjo nas je ujel sneg, a ker skavt ne pozna slabega in dobrega vremena, ampak le slabo in dobro opremo, nas to ni oviralo. Za to, da nas ni preveč zeblo, je poskrbel tudi naš Bagira. Skupaj smo tekli in lovili Bagiro po ostrih ovinkih. Med pohodom smo imeli tudi kviz o temeljnih skavtstva in

našem stegu. Izkazalo se je, da imajo naši volčiči kar nekaj znanja o tem. Na koncu smo le prispeli na naš cilj, sicer brez plamena, a smo zaradi svoje vztrajnosti vseeno osvojili vsak svojo prisluzeno ščipalko.



## Kam pa gre tvoj papir?

Ne mine dan, ko se ne bi prav vsak od nas srečal z vsaj koščkom papirja. Obkrožajo nas zvezki, časopisi, reklame, revije, računi, papirnate vrečke, kartoni in še kaj ... Pa ste se kdaj vprašali, kje ves ta papir pristane?

Letno porabimo okoli 50 kg papirja na prebivalca, kar pomeni, da je potrebno proizvesti približno 540 milijonov ton papirja. Od tega je kar 41 % svetovne papirne proizvodnje namenjene izdelavi embalaže, ki predstavlja tudi 1/3 vseh odpadkov. Reciklaža odpadnega papirja je priložnost, da rešimo večje število dreves, ki bi bila sicer posekana. Za boljšo predstavo: nov časopisni papir je lahko v 90–95 % zgrajen iz recikliranega papirja, kar pomeni, da z 1 tono zbranega papirja prihranimo skoraj 1 tono dreves. V primeru pisarniškega papirja je sicer delež recikliranega papirja, ki ga lahko uporabijo za izdelavo, manjši (60–70 %), vendar lahko vseeno z reciklažo 1 tone le-tega prihranimo približno 2 toni dreves. Če bi na primer reciklirali zgolj polovico papirja po svetu, bi se izognili sečnji kar 20 milijonov hektarjev gozdov na leto.

Zavedati se moramo torej, da ima lahko zavržen papir večjo vrednost kot le to, da polni naše koše. Namesto da konča na smetišču, ga lahko predelamo v nove uporabne izdelke. In ravno zato skavti ponovno pripravljamo zbiralno akcijo starega papirja. Ker sami večino časa preživimo v naravi, se zavedamo, kako pomembna je skrb zanjo. In k temu želimo spodbuditi tudi mlade. Z odvozom večjih količin papirja na ekološki otok skavti pridobimo tudi nekaj denarja, ki

nam omogoča lažje delovanje in izobraževanje mladih. Prav tako želimo preko akcije osvestiti tudi širšo javnost, kakšno je pravilno ravnanje z odpadki in kako pomemben del našega življenja je recikliranje.

Kam pa bodo šle tvoje reklame tega tedna? Na koncu se seveda vsak odloči sam. A če se tudi ti vsaj malo rad sprehaš po čudovitih gozdnih poteh, te skavti izzivamo, da tokrat star papir ne roma v koš! Raje ga zbiraj na kup in ga 26. 3. prinesi v naš zaboju.

P. S.: V zaboju za papir poleg starih časopisov sodijo tudi revije, katalogi, knjige, zvezki, pisma in arhivski ali razrezani papir – prav zares papir v vsaj neki obliki obkroža vsakega izmed nas.

## Zbiralna akcija papirja

Kdaj? ~ Sobota, 26. 3. 2022

Kje? ~ Rašica

Več informacij:



Že 20 let

LEGENDARNI.



Steg Škocjan - Turjak 1



040 934 054 (Luka)



skocjan.turjak1@skavti.si



# Vitezi stare pločevine

Ana Pia Debeljak | foto: Maj Kikelj

*Vitez je v srednjem veku naziv za vojaka na konju. Bil je pripadnik nižjega plemstva, katerega veščine so se izkazale v vojni. Vitez je lahko postal vsak, ki se je veščin vojskovanja učil 14 let. Oprema je bila draga in prvovrstni konji dostopni bolj bogati fevdalni gospodi.*



26. februarja so se v viteški dvorani mogočnega Turjaškega gradu zbrali vitezi stare pločevine. Vitez lahko postane vsak, ki v sebi čuti nostalgijo do starodobnikov, do tehnične dediščine preteklosti, ki se zliva v sedanost in se obrača v prihodnost. Marsikdo kupi starodobnika iz čistega užitka tudi v slabem stanju in ga potrpežljivo v svoji garaži spet spravi med žive; ključno pri tem je ohranjanje njegove originalnosti. Prestižni primerki pa so dostopni le tistim, ki imajo veliko pod palcem.

avtomobilskih modelov in jih pošiljal priznanim avtomobilističnim revijam. Leta 1969 mu je švicarska revija »Automobile Revue« objavila nekaj risb in mu utrla pot za zaposlitev pri podjetju Audi, kasneje pri BMW. Postal je avtomobilski oblikovalec. Sprejel je izziv oblikovanja počitniških prikolic pri IMV. Sodeloval je pri projektu oblikovanja turističnega avtobusa pri podjetju TAM Maribor. Povabljen je bil tudi v Adrio Mobil.

Dobro desetletje je predaval na ljubljanski likovni akademiji. Študente

reš potegniti ničesar, kar bi v življenju uporabil. Delati moraš stvari, ki imajo vrednost. In nikoli samo ene. Vedno delaj različne stvari. Vztrajnost je mati uspeha. Za oblikovalca je največje priznanje, ko njegove idejne skice in risbe »zaživijo« na pravih produktih.«

**Tomaž Vidmar**, predstavnik LPP homologacije, je tehnične komisarje, s katerimi redno sodeluje, seznanil s predpisi in navodili glede starodobnih vozil. Homologacijski organ je Agencija za varnost v prometu. Pojasnil je



Pod okriljem Zveze slovenskih društev ljubiteljev starodobnih vozil – Zveze SVS je bilo organizirano izobraževanje tehničnih komisarjev iz 46 društev iz vse Slovenije, na katerem so udeleženci poglobili svoje znanje.

**Georg Gedl**, rojen v Kikindi, je že kot mali fantič vzljubil avtomobile in njihove oblike, a na željo očeta je dokončal gradbeno šolo in nekaj časa opravljal poklic, za katerega se je izučil. Ves čas pa je ustvarjal risbe novih

učil, kako idejo čim hitreje in enostavneje spraviti na papir. Bil je mentor mladim oblikovalcem, tudi Robertu Lešniku, ki je danes vodja oblikovanja zunanosti pri Mercedes-Benzu.

Tudi v dobi računalnikov se oblika vsakega modernega avta še vedno začne s svinčnikom in papirjem. Če peš ne obvladaš senčenja in ostalega, ti računalnik ne more pomagati.

Moto njegovega dela je: »Iz Big Brotherja in Facebook čenč ne mo-

usmeritve za postopek pridobitve statusa starodobnih vozil, ki se razvrščajo na avtentična, originalna, restavrirana in sestavljena.

**Bruno Kuzmin**, član AC Koper, inženir strojništva, novinar, ki je za časopis Delo pisal članke v rubriki Na kolesih, testni voznik ekipe, ki je testirala več kot 4000 avtomobilov na vseh koncih sveta, je predstavil knjigo Avtomobili naše in vaše mladosti – od strasti do naložbe kot njen avtor.



liji Fiat 500, v Vzhodni Nemčiji trabant; mednje sodi tudi francoski spaček.

## Rumena delta

Med najbolj vroče naložbe spadajo ferrariji iz vseh časovnih obdobj. Redki so verjeli, da bo njihova vrednost poletela v nebo. Delta je bila na začetku skromen avtomobil. Lancia Delta v izvedbi HF Integrale pa je postala eden izmed najboljših dirkalnikov vseh časov, ikona hitrosti in tehnike, ikona štirikolesnega pogona in motorja, ki bruha ogenj. Ostaja nesmrtna; zanimanje za nakup je nepredstavljivo; zanjo je treba globoko seči v žep.

**Metod Levart** je opisal dela, kjer si »malo« umažeš tudi roke. Spregovoril je o reševanju Opel Mante A, kulturnem kujeju iz sedemdesetih let. V skednju, kjer je ždela 20 let, je bila videti še v redu, na soncu pa je bilo drugače; pokazale so se manj sanjske stvari. Rja tu, rja tam, luknja tu, luknja tam. Prvi korak pri karoserijski obnovi je bil izdelava vpenjalnega vozička, pridobitev načrtov.

Nato se začne, postopno od stebrička do nosilca, prečnika. Meriš, variš in včasih pride do dvoma, ali je

izkaznice oz. certifikate o vozilu v elektronski obliki. To pomeni zmanjševanje dokumentov v fasciklih, pohitritev postopkov ter lažji dostop in nadzor dokumentov. Zahteva se tudi več fotografij in podatkov. V drugem sklopu je podrobno opisal postopek priprave elementov za E-pošto. Preko klasične pošte se pošilja samo še fotografija sprednje in bočne strani vozila v dimenziji 9 x 13 cm.

Glave vitezov stare pločevine so se napolnile z novimi informacijami s področja starodobništva. Napočil je čas za polnitev želodcev. Kot se na gradovih spodobi, smo bili postreženi s srednjeveškim grajskim kosilom; svinjske krače in rebra, obilo zelenjave, od mlade čebule, paradiznika in paprike do krompirja, ki je bil tako debel in okusen, kot se od neumnega kmeta spodobi. (Krompir je tudi sinonim za srečo.)

Sledil je nepričakovan obisk. Ne, ne, ni bil grof! Vstopil je velikolaški župan **dr. Tadej Malovrh**. Izrekel je dobrodošlico zbranim vitezom in izrazil upanje, da so se dobro počutili v izbranem ambientu z željo, da vtise posredujejo svojim prijateljem in jih

Ob 25-letnici delovanja Adria Classic Koper se je porodila spontana ideja o knjigi, ki ima vseslovenski pomen. Omogoča povezovanje vseh slovenskih društev ljubiteljev mlado- in starodobnikov. V sodelovanju z Zvezo SVS je bila knjiga *Avtomobili naše in vaše mladosti* – od strasti do naložbe izdana v 2600 izvodih in brezplačno razdeljena med člane Zveze SVS.

Avtomobilistični novinar Bruno Kuzmin je v tej redki knjigi o redkih avtomobilih zbral 65 zgodb legendar-



nih avtomobilov. Gre za ikone; gre za avtomobile, o katerih smo sanjali in še danes sanjamo.

Starodobniške naložbe – od kripe do bogastva. Cene starodobnikov rastejo do takrat, ko se jih nekdo še spominja. Ljudski avti so bili precej neambiciozni, vendar so bili taki, ki so motorizirali nacijo. Po njih imamo tako močno nostalgijo, da so dragi. Ne glede na to, da jih je precej, imajo lahko zelo visoko vrednost; pri nas je to fičo, v Ita-

tako delo normalno. Za izpolnjevanje sanj je potrebno tudi žrtvovanje. Eno izmed njih je bilo namesto peskanja ročno brušenje karoserije in kot komentar je bilo slišati: »Hvala Bogu, da nisi peskal; v avto se spustijo kot svinja v bučo.« Predsednik tehnične komisije **Edi Glavič** je dodal: »Izjemno delo,« in predstavil svoj del izobraževanja.

Prvi sklop se je nanašal na prehod iz papirnatega na elektronsko poslovanje, na prehod prenosa podatkov za

navdušijo za turistični obisk znamenitosti velikolaške občine.

**Leon Vrtovec**, predsednik Zveze SVS, je županu poklonil knjigo *Avtomobili naše in vaše mladosti* – od strasti do naložbe; z veseljem se je vanjo podpisal avtor Bruno Kuzmin. Morda bo dr. Tadej Malovrh celo pomislil, da bi bilo lepo imeti katero izmed opisanih vozil v svoji garaži. Morda se mu bo stožilo po tem, čemur pravimo dobri, stari časi.

# Zakaj tako?

Gorazd Milavec

*Ko dobijo naši otroci, naša mladina idejo, da bi počistili pokrajino okoli svojega domačega kraja, moramo ostali takšnemu dejanju samo zaploskati. Prav žalostno je, koliko smeti so pobrali, če bi »na oko« ocenil na 200 m<sup>2</sup> površine okoli avtobusne postaje Mali Ločnik.*



**K**o smo jih po čistilni akciji povprašali, kdo naj bi bili glavni onesnaževalci, so dejali, da so presenečeni, da se po tolikih letih osveščanja, tako lokalnega kot globalnega, še vedno najdejo ljudje, ki smeti zavržejo v naravo. Na vprašanje, kdo naj bi bili glavni onesnaževalci po njihovem mnenju, so dejali, da so to večinoma tovarnjakarji in neosveščeni posamezniki ter potem še naši vrstniki, ki mečejo embalažo ostankov hrane iz raznih hitrih prehrambnih storitvenih podjetij in obilo praznih plastenjk pijač.

Zahvala tudi Katarini in Jožetu Bambiču, ki sta vse nabrane smeti odpeljala na odpad.

## Zakaj s sterilizacijo in kastracijo prispevate v skupno dobro?

Društvo Reks in Mila iz Medvod

*Kastracija in sterilizacija sta posega, katerih pomena veliko ljudi še vedno ne razume v polnem obsegu. Kaj je mišljeno s tem?*

**S**terilizacijo in kastracijo večino ljudi dojemajo zgolj kot storitvi, ki ju veterinarji ponujajo svojim strankam. V resnici gre za veliko več; gre za dve možnosti od štirih, ki jih ima lastnik, da v skladu z 11. členom Zakona o zaščiti živali poskrbi za preprečitev rojstva nezaželenih živali. Drugi dve možnosti sta osamitev in kontracepcija.

Omenjena posega sta rutinska in ju mačke v glavnem dobro prenašajo. Poleg zmanjšanja števila nezaželenih živali ohranjata tudi zdravje naših štirinožnih prijateljev. Preprečujeta in

zmanjšujeta namreč pojav raka na reproduktivnih organih, žlezah ter vnetja. Poleg tega se mačke manj potepajo in pretepajo; tako se zmanjšuje število avtomobilskih nesreč, prenosov nalezljivih bolezni (npr. mačja levkemija) in izgubljenih živali. Z vidika vedenja pa nam je posledično prihranjeno markiranje z urinom (kar smrdi) in klicanje, mijavkanje ter tuljenje. Pozabiti ne smemo, da ima mačka letno več gonitvenih ciklusov in ima teoretično lahko leglo v vseh letnih časih. Spolno zrelost pa mačka doseže običajno že okoli šestege meseca starosti.

**Dejstvo je, da za vse živali ni dovolj domov!**

Bodimo torej odgovorni lastniki in sočutni tudi do brezdomnih mačk, ki imajo predvsem v zimskem času velike težave najti primerno zavetje, hrano in tekočo vodo. Mnogim žal tudi ne uspe.

V te namene lahko koristite možnosti subvencioniranja sterilizacije in kastracije s strani mnogih občin, ki so najpogosteje na razpolago v spomladanskem in jesenskem času, v nekaterih občinah, kjer se še bolj zavedajo pe-reče problematike prostoživečih mačk, pa celo leto.

Če ste se odločili za odgovorno lastništvo, etično ravnanje, se lahko obrnete na vaše lokalne ambulante za živali, veterinarske postaje ali društva ter zavetišča, ki vam bodo z veseljem odgovorila na vaša vprašanja in razbijala mite, ki so glede kastracije in sterilizacije še vedno prisotni.

# Pomoč živalim

Maja Holer Društvo Lepe tačke s Turjaka

*Lepe tačke je društvo, ki je bilo ustanovljeno v pomoč živalim, ki so v stiski, ker so v stiski njihovi lastniki. Stiska lastnikov je lahko vidna na različnih ravneh: na materialni in na ravni zdravja, lahko pa je tudi posledica pomanjkanja znanja glede komunikacije z živalmi, prepoznavanja težav in načina izpolnjevanja potreb posameznih živali.*

Neznanje in težave na strani lastnikov se pri živalih pogosto odražajo na telesnem zdravju in vedenju, začevši z nepravilno ali nezadostno higieno in vse do spregledanja bolezenskih znakov.

Zato pri Društvu Lepe tačke z veseljem sprejemamo znanja in pomoči željne posameznike, ki zaradi svoje socialne situacije in materialne stiske ne morejo v zadostni meri zadovoljiti potreb svojih štirinožnih prijateljev in bi potrebovali pomoč pri socializaciji, sprehajanju, negi in hranjenju psov.

Poleg tega zbiramo opremo (npr. nagobčnike, povodce, transporterje itd.) in jo razdelimo med socialno šibke lastnike. Kadar imamo priložnost, posredujemo tudi pri predaji donirane hrane, ki pa mora biti neoporečna.

Zaradi dolgoletnih izkušenj pri šolanju in negi psov, ki sem jih nabirala med drugim pri delu v hotelu za živali, kot tudi v okviru drugih organizacij za pomoč in nego živali, lahko kot društvo pomagamo na različnih ravneh. Predvsem si želimo predati svoje znanje in ozaveščati ljudi o odgovornem lastništvu.

Razširiti informacije o odgovornem lastništvu nam je posebej pri srcu, saj predstavlja neprecenljivo pomoč pri tem, da se zmanjšajo stroški zdravljenja in predvsem prepreči nepotrebno trpljenje živali.

**Vabimo vse tiste, ki jih je ta članek nagovoril, ki bi želeli informacije in potrebujejo našo pomoč ali bi želeli z nami sodelovati, da z nami stopijo v stik prek naše Facebook strani Društvo Lepe tačke. Skupaj smo vedno močnejši – tudi v dobro živali!**



# Državnozborske volitve 2022

Volitve devetega sklica Državnega zbora Republike Slovenije bodo potekale v nedeljo, 24. aprila 2022, in bodo šele druge redne državnozborske volitve po letu 2008. Predsednik republike Borut Pahor je datum volitev uradno potrdil 20. januarja 2022.

**Na območju občine Velike Lašče boste volivci v nedeljo, 24. aprila 2022 glasovali na naslednjih voliščih**

šifra volišča	sedež volišča
303033	Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1
303034	Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1
303037	Kulturni dom Rob
303040	Gasilski dom Turjak, Turjak 17g

**Predčasno glasovanje bo potekalo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču – marmorna dvorana**

- v torek, 19. aprila od 7. do 19. ure,
- v sredo, 20. aprila od 7. do 19. ure,
- v četrtek, 21. aprila od 7. do 19. ure.

**SD** VELIKE LAŠČE

Vabimo vas,

**na golaž in klepet**  
**v soboto, 9. 4. 2022, ob 10. uri**  
pri Domu na Turjaku.

Z nami bo **Janez Kastelic**, kandidat SD za poslanca na volitvah v Državni zbor.

Narčnik SD, Levstikova ul. 15, 1000 Ljubljana



**Socialni demokrati želimo velike spremembe. Imamo načrt in ekipo.**

Naša prioriteta je zdravje, da bomo vsi imeli osebnega zdravnika in da bomo do specialističnega pregleda dostopali v največ 30 dneh. Kandidiram, ker želim najmanj 700 EUR pokojnine za 40 let dela, brezplačno prehrano za otroke v šolah in napredno, svobodno Slovenijo.

**Janez Kastelic, vaš kandidat.**



Prenesi program  
Socialnih demokratov  
**DRUGAČE**



Narčnik SD, Levstikova ul. 15, 1000 Ljubljana



# Marko

# Gruden

## kandidira za poslanca

diplomirani inženir arhitekt-urbanist,  
25 let, iz Ulake, strokovni sodelavec  
v državnem zboru, aktiven v več  
različnih društvih in skupinah

**Odločno  
naprej!** 

### Zakaj kandidiram?

Ker je treba družbi vrniti nekaj tega, kar je vložila vate. In ker verjamem, da lahko nekaj naredim. In ker verjamem, da smo mladi sposobni, pridni in poštene ter ne potrebujemo pomoči države, ampak samo priložnost.

### Kaj obljubljam?

Da razlog »ker smo vedno tako delali« ne bo dovolj, da odneham. In da se ne bom ustrašil prezahtevnih nalog. In da bom na strani delovnih in poštenih ljudi ter njihovih družin.

### Zakaj je to dobro za Velike Lašče?

Občina lahko s svojim poslancem doseže bistveno več. Poslanec predstavlja vez med svojim lokalnim okoljem in državnim nivojem. Pisarna poslanca je lahko za občane prvi korak do rešitve njihovih težav.

### Zakaj kandidiram prav na listi Nove Slovenije?

Ker je mlada ministrska ekipa v dveh letih iz predalov v življenje premaknila več projektov, kot drugi desetletje prej. Sposobnost, energija, svežina razmišljanja in zmožnost ekipnega dela so lastnosti ekipe, v kateri želim sodelovati.



Več o meni in kampanji lahko izveš na:

 Marko Gruden :: Odločno naprej

 instagruden

 marko.gruden@nsi.si

**N.Si**



**Matjaž Gorjup**  
Kandidat za poslanca



[www.stranka-resnica.si](http://www.stranka-resnica.si)

Drage volilke, spoštovani volilci!

Sem Matjaž Gorjup, star sem 35 let in sem oče dveh otrok. Pri stranki Resni.ca kandidiram, ker me je njen program prepričal, da bo Sloveniji zagotovil varno in mirno prihodnost. Eden izmed glavnih razlogov moje pridružitve stranki je, da sem videl kako se kratijo z Ustavo zagotovljene osnovne človekove pravice, ki smo si jih pridobili v našem boju za samostojno državo. Stranka Resni.ca in njen program sta mi dala žarek upanja, da česa takšnega ne doživimo nikoli več.

Posebej bom stremel k temu, da pomagam svojim sokrajanom in občini Velike Lašče. Glavno pozornost bom namenil sledečim težavam naše občine:

1. Izgradnja 3.a prometne osi, ki bo ponudila hitro povezavo z Ljubljano, Ribnico in Kočevjem, ter tako pozitivno vplivala na gospodarstvo in turizem v sami občini.
2. Izgradnja krožišča v Rašici in ureditev vseh avtobusnih postajališč ob državni cesti, saj je to nujno potrebno za večjo varnost in pretočnost prometa.
3. Kanalizacija v Velikih Laščah se rešuje že desetletja, zato se bom zavzel, da država nameni dodatna finančna sredstva, saj občina tako obsežnega projekta v finančnem smislu ni zmožna izpeljati sama.
4. Dokončanje obnove Turjaškega gradu in dodelitev statusa kulturnega spomenika državnega pomena Trubarjevi domačiji, saj sta turizem in kultura eden glavnih neizkoriščenih potencialov naše občine.

Obljubljam vam, da se bom kot bodoči poslanec zavzemal za uresničitev vsega zapisanega. Pripravljen sem aktivno sodelovati z vsemi župani v naši volilni enoti, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost ali politično usmeritev. Prisluhnil bom dobrim rešitvam za državljane in se ne bom oziral na to kdo jih je predlagal.

24. 4. 2022 naš čakajo ključne volitve, ki bodo še kako zaznamovale našo prihodnost, zato vas naprošam za vaše zaupanje in vaš glas. Tako mi boste omogočili, da zastopam vas, našo občino in se borim za lepšo skupno prihodnost.

Čas je za RESNI.CO. Lepo vas pozdravljam in vam želim vse dobro!

**RESNI.CO**





## **Slovenke, Slovenci, državljanke, državljani, občanke in občani občine Velike Lašče!**

24. aprila bomo volili 90 poslank in poslancev Državnega zbora Republike Slovenije. Volivke in volivci bomo odločali kdo nas bo zastopal v državnem zboru in skrbel, da bo tudi prostor južno od Ljubljane deležen pozornosti, predvsem pa deležen finančne pogače, ki se reže in deli nepravilno ter povzroča neenakomeren razvoj Slovenije.

Prav iz tega razloga sem se odločil, da kandidiram na listi POVEŽIMO SLOVENIJO kot kandidat SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE (SLS) v tretjem volilnem okraju, tretje volilne enote, kamor spada tudi občina Velike Lašče. Kot uspešen dolgoletni (20 let) župan Občine Ig, z bogatimi političnimi in vodstvenimi izkušnjami, bom pomembno prispeval za hitrejši razvoj tega našega skupnega prostora od Ljubljane do Petrine – naše Dolenjske, ki jo imam neizmerno rad. Ta čudovita dolenjska krajina, njena kulturna dediščina in dolenjski živelj, si zaslužijo več pozornosti od strani izvoljenih v državni zbor.

Dvajset let in več prerekanj in moledovanja je za župani. Dvajset let in več se ni nič premaknilo na 3a razvojni osi Ljubljana–Petrina. Dvajset let in več so nas državne oblasti dobesedno ignorirale. Zakaj? Brez politične volje in zavedanja odgovornosti izvoljenih, ne bo mogoče umestiti trase ceste v prostor, je zgraditi in zagotoviti varne voznje, hitrejšega pretoka prometa in hitrejšega gospodarskega razvoja tega dela Slovenije. Na področju financiranja gradnje sistemov za odvajanje in čiščenja odpadnih voda je nujno potrebno spremeniti pravila za pridobivanje nepovratnih kohezijskih sredstev, in to na način, da se vsaka občina lahko prijavi na javni razpis, ne glede na velikost njenih aglomeracij. Do zdaj to ni bilo mogoče, zato v marsikateri občini ni bilo zgrajenega niti metra kanalizacije, med njimi je tudi občina Velike Lašče. Temu je treba narediti konec, če želimo ohraniti naše največje bogastvo, to je zdrava pitna voda. Nekaj podobnega se dogaja tudi pri gradnji vodooskrbe.

Veliko težav je tudi na drugih področjih, ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti po celotni Sloveniji. Tu naj omenim lokalno cestno infrastrukturo. Gradnja šolskih objektov, vrtcev, športnih objektov, domov za starostnike in še bi lahko našteval. Nujno potrebno je



## **JANEZ CIMPERMAN**

spremeniti zakon o financiranju občin, če res želimo imeti skladen regionalni razvoj in močan poudarek razvoja podeželja.

Živeti na podeželju mora ponovno postati privilegij! Kmetu vrniti ponos in zagotoviti finančno podporo, da bodo vse njive zopet preorane, in s tem Slovenija samooskrbna. Težave, v katerih smo se znašli zaradi covid-19, na področju oskrbe s hrano in visokih cen, se ne bi zgodile, če bi v zadnjih desetletjih drugače razmišljali in podpirali domačo pridelavo, za kar imamo v Sloveniji vse danosti. Če na tem področju ne bomo kar najhitreje ukrepali, se bomo znašli v hudih težavah, kajti rožljanje orožja lahko kaj hitro prekine dobavo hrane in drugih dobrin, posledice naše nespameti v preteklosti pa bodo pogubne za državljane.

Drage volivke, spoštovani volivci, zakaj sem se odločil, da kandidiram na listi POVEŽIMO SLOVENIJO? Zato, ker je prišel čas, da se nehamo grupirati. Da se povežemo in skupaj, ne glede na različnost, zagotovimo lepši jutri brez prepira in trkanja po prsih.

# ALENKA JERAJ

GRADI VELIKE LAŠČE #ZATE



Ker ste mi na volitvah leta 2018 namenili svoj glas, sem lahko zadnji dve leti izpolnjevala obljube.

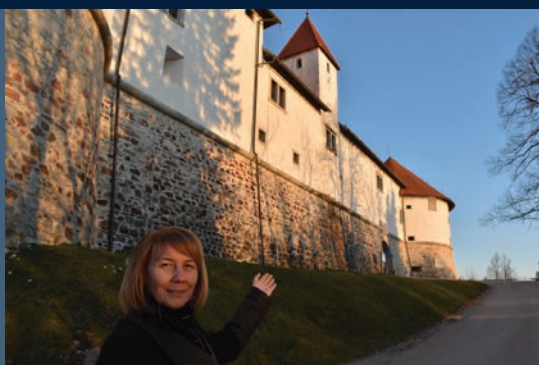
Sredstva namenjamo za prepotrebne investicije v zdravstvo, domove starejših občanov, šole in vrtce, znatna sredstva pa tudi za prometno in železniško infrastrukturo. Povečali smo povprečnine za občine in sprejeli 10 protikoronskih paketov, s čimer smo dosegli rekordno gospodarsko rast v višini 8,1 %.

V novi perspektivi za obdobje 2021 – 2027 bo Slovenija, skupaj s sredstvi za okrevanje, prejela preko 10 milijard €. **V novem mandatu bom poskrbela, da bo velik del teh sredstev prejela tudi občina Velike Lašče.**



Zagotovili smo 127 milijonov € za investicije v šolsko infrastrukturo. Znatna sredstva, kar 2,2 milijona evrov, bo prejela tudi Občina Velike Lašče za vrtec in šolo Turjak.

Zagotovili smo sredstva za dokončanje obnove gradu Turjak v višini 8 milijonov €. Še naprej bom podpirala kulturni turizem v Velikih Laščah, ki je ena od zibelk slovenske kulture.



Vesela sem, da smo v tem mandatu skupaj naredili veliko. Veselim se sodelovanja tudi vnaprej.

Hvala za vaš glas. To je glas za razvito in uspešno Slovenijo.



Gradimo  
Slovenijo

Naročnik oglasa: SDS

# KIBERNETSKI NAPAD NA UREJEVALNIK BESEDILA MED TISKANJEM TROBLE?

## ŠOKANTNO

Glede na vsebino oglasa Alenke Jeraj sem se resno vprašal, ali so na delu hekerji. Se lahko to dogaja tudi v Velikih Laščah? Je presenetljiv kibernetški napad tako spremenil vsebino predvolilnega oglasa, da je ta daleč od realnosti in močno zavaja? Pravilno besedilo bi se moralo glasiti:

**1.** Občino s proračunskimi sredstvi, idejami in projekti gradijo občinska uprava, krajevni odbori, občinski svet, zavodi, društva ter aktivni občani pod vodstvom župana.

**4.** Občina velike Lašče intenzivno podpira in finančno vlaga v razvoj turizma, tudi v povezavi s kulturo. Že več let se močno borimo, da Trubarjeva domačija dobi status spomenika državnega pomena, kjer pa Alenka Jeraj ni izkazala učinkovite podpore.

**Za nastalo nevšečnost se vam opravičujemo!**

Župan  
Dr. Tadej Malovrh



**2.** Občinska uprava je za gradnjo podružnične šole in vrtca v Turjaku pred tremi leti končala projekt, za katerega je bilo pridobljeno gradbeno dovoljenje. Po uspešni prijavi na vseslovenski razpis Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport nam je bilo zaradi učinkovite prijave dodeljeno nekaj več kot 2,1 milijona evrov nepovratnih sredstev, čeprav je bilo veliko nasprotovanja za začetek gradnje s strani določenih političnih skupin.

**3.** Ministrstvo za kulturo je za obnovo gradu Turjak iz sredstev EU Načrta za okrevanje in obnovo namenilo nekaj manj kot 10 milijonov evrov. Pred pričetkom obnove je potrebno urediti še precej administracijsko tehničnih zahtev, kjer Občina sodeluje z vestnimi sodelavkami na Ministrstvu za kulturo, skupaj s trenutnim najemnikom gradu.



# Doživel sem inšpekcijski pogrom

piše inženir dr. Alfonz Brusek, dipl. ing. Ph.D., MsC.  
Instituto de Investigacion de Enfermedades de la Pina, Kostarika

Na inštitutu v Kostariki delam že od svojega 27. leta in vseskozi sodelujem pri raziskovalnih projektih ter objavljam znanstvene izsledke v strokovni literaturi. Ker moja rodbina izhaja iz Velikih Lašč, sem pred leti ob raziskovanju kraja rojstva mojih prastarih staršev začel raziskovati svoj rodovnik, cel kraj, njegovo organizacijo in tako sem prišel tudi do časopisa Trobla. Ko sem vzpostavil kontakt z vodstvom komune, sem se ponudil, da bom s svojimi prispevki velikolaškimi bralcem približeval in populariziral zanimivejša in nevsakdanja aktualna znanstvena odkritja. V velikolaški deželi ste našli mlado prevajalko iz španščine v slovenščino in tako je dogovorjeno vse lepo potekalo skladno s pogodbo, dokler se na našem inštitutu letos 19. februarja ni pojavil on, nek slovenski inšpektor, ki je hotel govoriti z menoj. Kot sem kasneje govoril z direktorjem inštituta, prof. Kekom Salvaresom, se v vsej 53-letni zgodovini obstoja inštituta kaj takega še ni zgodilo, da bi prišel inšpektor preverjat avtentičnost napisanih in objavljenih prispevkov nekega raziskovalca. Ko so me poklicali na sestanek, sem bil sprva osebno prepričan v nekakšen vljudnostni obisk ter šalo in sem temu primerno tudi odreagiriral na srečanje z nepoznanim gostom. Začetek nagovora nenajavljenega gosta sem prepoznal v slovenskem jeziku, ki ga sam sicer ne govorim. Nadaljevala sva v angleščini, ko se je predstavil kot inšpektor; imena si v presenečeni razburjenosti nisem prav dobro zapomnil. Bil je visok tip, natreniran, atletski, modno stilsko oblečen. Ob predstavitvi mi je pokazal inšpektorsko izkaznico z obrazno fotografijo in še certificirano dovoljenje za preiskavo, izdano s strani našega kostariškega ministrstva za žandarmerijo in notranje posle. Potem sem mu odgovoril v španščini in osorno se je odzval nazaj z evropskim

španskim naglasom. Tekoče, avtoritativno in brez obrazne mimike. Bil sem šokiran, ko je povedal, da prihaja na podlagi prijave na moje znanstveno delo. Bil sem v stresu, preplašen, brez svojega advokata, ko me je začel izpraševati o prispevkih, ki sem jih pisal za ta časopis. Vprašanja je postavljala sistematično, arogantno, osorno, ne da bi pokazal kakršna koli čustva. Profesionalec je moje odgovore zapisoval z orehovo rjavim penkalom z zlatimi obročki v rdeče nojevo usnje oblečen rokavnik in me vsakič na novo pogledal s svojimi sivo modrimi očmi. Nesigurno sem mu odgovarjal z znanstvenimi argumenti iz prispevkov in ga pri tem opazoval. Testosteron mu je naredil svoje in ga opeharil za tiste goste rjave lase na vrhu glave. Moder Lacoste suknič, modre hlače iz džinsa, bela Finamore srajca. Vsakič, ko se je nekoliko bolj premaknil, se je pokazal še usnjeni prsni opasač, ki mu je pod levo pazduho delal težo usnjen rjav tok z revolverjem S&W 686, za pasom pa so se mu videle obešene ASP lisice za roke. Vse usnjene elemente je imel usklajene s tonom barve ročno izdelanih gležnarjev JRC, katerih emblem me je prevzetno prebadal s podplatov, ko je imel na kolenu mačistično prekrizano nogo. Po videzu neobičajno narcisoiden inšpektor, nevsakdanje bogato modno stiliziran. Egocentrik ali profesionalca neslutnih talentov. Na njegovo zahtevo sem mu moral razlagati kot kakšen preplašen študentek pokazati tudi referenčne znanstvene članke. Sarkastično je spraševal tudi o prispevku, v katerem sem pisal o srečanju z nezemeljskimi bitji na observatoriju Llano de Chajnantor v Čilu, in o tistem, kjer omenjam prvo presaditev prašičjega srca človeku. Ko ni verjel znanstveni objavi z začetka letošnjega leta, sem ga potem poskušal postaviti na realna tla še s podatkom, da je pa

pred kratkim prav ta bolnik s presajenim prašičjim srcem preminul. Po dobrih treh urah izpraševanja in mojega nenehnega prefinjenega poizvedovanja, kaj je vzrok temu inšpekcijskemu zaslišanju, sem izvedel le to, da bo na inštitut poslal svoje izsledke in tudi ukrepe, ki bodo sledili. Tako, kot se je pojavil, je tudi odšel, brez nakazane obrazne mimike, le pozdrav: »Adijo doktor Brusek.« Počutil sem se izžetega, tako nemočnega, ponižanega in bil sem vznemirjen, ker nisem vedel, kaj se v bistvu dogaja. Ko sem počasi zbral misli, sem ocenil, da gre za škandalozno početje po naročilu nekoga, da gre za inšpekcijski pogrom. Le kdo je poslal nadme tega asketskega orjaka, da me je maltretiral z vprašanji, ki so bila z znanstvenega vidika večinoma nesmiselna in nepotrebna.

Raziskovalna žilica mi ni dala miru in kmalu sem dognal, da gre mogoče za politično motivirano akcijo, saj je s slovenskih spletnih strani zaznati, da ste v volilnem letu in da si kandidati za visoke funkcije tako ali drugače poskušajo ustvariti javno pozornost. Morda za vsem tem stoji župan, pri katerem sem s spletnih baz podatkov razbral, da je prav tako nekakšen raziskovalec na slovenski univerzi. Ne nazadnje nič novega, tudi v Kostariki se pred vsakimi kakršnimi koli že volitvami pojavijo soočenja in nagajanja med člani krdela častihlepnih kandidatov. Čisti darvinizem, kjer z vsemi telesnimi predispozicijami poskušas pridobiti prednost pred tekmeči. Morda pa sem koga užalil, mu stopil na rep, morda odvzel prostor za šopirjenje ali morebiti v njem vzbudil ljubosumje? A odločil sem se za eno stvar: da prekinem pogodbo o prispevkih za popularizacijo znanstvenih rezultatov, saj pametnejši vedno odneha.

**P. S.: Saludos!**

# Nagradna križanka




SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK		TJAŠA STANKO	DELOVNO PODROČJE MINISTRA	AMERIŠKA PEVKA (TINA)	JUŽNO-AMERIŠKA DOMAČA ŽIVAL							
RASTLINA, KI RODI GROZDJE												
GLAVNO MESTO JUŽNE KOREJE												
LASTNOST SVETNIKOV		ORODJE ZA ŽETEV	IZDELOVALEC PIL									
TROBLA	ČUTILO ZA VID	PRIPRAVA ZA SPENJ. CIRKUŠKI ARTIST										
KOŠČEK SVINJSK. MESA ZA ZABELO												
MESTO V S. NEMČLI				ROALD AMUNDSEN								
ŠIREN RAZGLED				LJIAK								
TROBLA	IZRAZ VESELJA	REKA V ŠPANIJI IN NA PORTUGALSKEM	ANTON TRSTENJAK	NIKOLA TESLA NEUREJENOST	IGNACIJ LOJOLSKI	VHOD V STAVBO NATHAN (KRAJŠE)					DRŽAVA NA SEVERU JUŽNE AMERIKE	NAPOR, PRIZADEVANJE
PLAČILO ZA UPORABO STANOVANJA							PRID REDEK, NEGOVAN GOZD					
SLOV. SLIKAR (1792-1855)									JURČEK			
EDWARD JENNER			REKA V Z. EVROPI IZDELOV. OSTREŠJU			OPEČEN KRUIH SLAP V LOGAR. D.				POSLANKA DRŽAVNEGA ZBORA (EVA)	RUTENIJI LJUBLJ. NADŠKOF (STANISL.)	
LASTNIK HOTELA						PREVLEKA NA ŽELEZU JAPONSKI DENAR			REZULTAT TEKME			
TROBLA	DAJANJE KNJIGE V ZAČASNO UPORABO	TISKANO DELO PIHALNO GLASBILO						RIMSKI CESAR		GRŠKA BOGINJA		ŽELEZO
TUJA ČRKA				KINO SMUČAR. SKAKALEC ZAJC								
ŽLAHTNA KOVINA RUMENE BARVE						RUDAR (POGOV.) MAJHNA KOČA			NAJVIŠJI ROB STREHE			
DELAVKA, KI OBDELUJE LES S PARO												
ODILON REDON			KITAJSKI POLITIK CETUNG									
SNOV ZA USIRJENJE MLEKA			ROLETA									
NEZAVEDNI DEL OSEBNOSTI, ID				MORSKI SESALEC								
MAJHNA JELKA				KILOMETER								
OSNOVNI GRADNIK KEM. ELEMENTOV					ALFRED NOBEL							



## Nagrajenka iz Troble št. 1. je Lucija Indihar. Nagrado bo prejela po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvu občine oziroma pošljite na naslov [trobila@velike-lasce.si](mailto:trobila@velike-lasce.si). Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 11. maja 2022. Izžrebanec nagradnega gesla bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 3. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

# Štrgotu v slovo

Miha Andolšek – Muki, v imenu prijateljev Velike Lašče, 22. 1. 2022

Opravičujem se vam, v prvi vrsti staršem, bratu, sestri, ostalim svojcem in prijateljem, a ne morem mu reči Nejc, ker mu nikoli nisem in mu nikoli ne bom. Pravzaprav dolgo nisem niti vedel, da mu je oziroma da ti je ime Nejc. V naši družbi si bil in boš namreč vedno Štrgo.

To je bil eden tistih vzdevkov, večini prijateljem neznanega izvora in še manj znanega pomena, ki pa se je – kdo ve zakaj – prijel in nekako ostal za vedno. Podobno kot za vzdevek bi tudi to, kako in kdaj natančno smo postali prijatelji, težko opredelil, ker kdo bi nas, pisano družčino fantov z vseh vetrov, navsezadnje vrgel v isti koš?

Bili smo si zelo različni. Ampak zelo. Mi smo radi preganjali balon, a tebe žoga ni niti najmanj zanimala. Mi smo prisegali na rokenrol, zate fešta brez harmonike ni obstajala. Ti si v zadnjih letih vsak prost trenutek izkoristil za skok v hribe ali gore, nam svet nad tisoč metri nikoli ni preveč dišal. Ti si bil zagrizen član folklorne skupine, mi ne bi plesali še na lastni ohceti. In kako smo torej, sploh če zraven navržemo še razliko v letih, postali prijatelji? Z lahkoto. Bil si namreč najbolj pošteno, nepokvarjeno, nezamerljivo in dobrodušno bitje. Bil si ... Štrgo. In to je za vse tiste, ki so te poznali, več kot dovolj.

Spomin je kot pes in se uleže, kamor se mu zazdi. In ko se enkrat uleže, ga ne boš več premaknil, pa če ga še tako brcaš. Če še tako brskaš, praskaš in grebeš, se ti tisto, kar bi rad potegnil na površje, vztrajno izmika in namesto tega se ti v spomin priplazijo na videz nepomembni prizori, ki pa se jih v pomanjkanju drugega kot utaplajoči boje oklepaš z obema rokama. Tu je denimo tvoj zadnji rojstni dan, ki si ga praznoval – kje drugje kot na tebi tako ljubi Grmadi. In ko je pisana družčina za omizjem morda še na najlepši način pričala, kako fajn fant si bil. Ali pa s kakšnim navdušenjem si dal za rundo, ko si pred vsega dobrim mesecem zamenjal službo. Tu so potem tvoji planinski podvigi, ki si jih ponosno objavljaj na Facebooku. S tvojim bratrancem Matjažem se po drugi strani velikokrat spomniva na eno izmed naših velikonočnih turnej, ko si v enem izmed lokalov zmazal cel pehar pirhov.

V iskanju nekih trdnih oprijemkov se spomin vrača vse dlje v preteklost. Denimo v dneve, ko si razvažal časopise. Ko si ob štirih, petih zjutraj zapeljal na dvorišče, odprl vrata in je iz avta na ves glas zadonela narodnozabavna glasba. »Pa kako lahko ob petih zjutraj na ves glas poslušáš Avsenika?« me je zanimalo. »Slaka,« si me popravil in za nameček, kot v neko potrditev, še odpel verz ali dva. Predvsem pa je in bo v spominu ostal tisti iskren smeh ob neumnostih, ki smo jih zganjali. Priznam, da smo te sem in tja tudi radi dražili. Če sem res povsem iskren, ne le sem in tja. Ne zato, ker ni bilo potrebno prav dolgo, da si se razburil in si bil pri tem videti tako zelo simpatičen, ampak predvsem zato, ker nisi nič zameril. Nikdar in nikomur. Definitivno izumirajoča vrsta.

Najbolj svež spomin je seveda tisti iz petkovega večera, ko si mi pri Roku vzneseno razlagal o novih čevljih, novih derezah ter o novem naskoku na Triglav. Kosmata laž bi bila, če bi rekel, da sem imel takrat zle slutnje. Morda je bilo nekje v moji podzavesti resda tudi vprašanje: »Pa kam za vraga rineš v tej zimi,« a tega nisem izrekel na glas, saj je bilo vsem, ki smo te kolikor toliko poznali, popolnoma jasno, da to ne bi spremenilo ničesar. Prej nasprotno. Ko si si enkrat nekaj vbil v tisto trmasto glavo, ni bilo šanse, da te karkoli ali kdorkoli premakne. Ni bilo človeka, ki bi te prepričal in ni bilo ključavnice, ki bi te zadržala. In namesto: »Kam rineš,« sem ti v prvi vrsti malo za šalo in precej manj zares dejal: »Pa počasi in brez neumnosti.« »Ne bo jih. Počasi bom šel, pa še Lojz bo z mano.« A včasih v gorah tudi to, da greš počasi in pazljivo ter da imaš ob sebi tako izkušenega ter preudarnega gornika, kot je Lojz, ni dovolj. Žal ...

Težko je verjeti in doumeti, kaj lahko pomeni en sam napačen korak. Težko je verjeti in doumeti, da te ni več. Da pri tisti novici, ki je zakročila v nedeljo popoldne, ni šlo za pomoto ali neslano šalo. Oziroma, da se ne boš zlizal in prej kot slej nekako sestavil na noge. Kot takrat pred leti, ko si padel s cimpra. In da boš potem zdaj zdaj zakorkal skozi vrata pri Roku ter kot običajno namesto pozdrava dejal nekaj v slogu: »Na Grmadi sem bil. Od doma. Točno 57 minut!«

Nek precej bolj moder in precej bolj si-  
volas mož, kot sem jaz, je nekoč dejal, da je  
smrt zgolj še ena pot, po kateri moramo vsi  
iti. Toda ti si po njej krenil mnogo prezgodaj.  
In zato tako boli. Pravijo, da čas celi rane,  
toda tale bo dolgo ostala odprta. Ker zate  
ne bo 32., 33., 34. in bogsigavedi še katerega  
rojstnega dne. Če parafraziram meni drage-  
ga panonskega mornarja Đorđa Balaševića:  
»Jaz sem imel vsaj trideseto, enaintrideseto  
... ter še nekatere tridesete in še nekaj let.« Ti  
jih ne boš imel, vsaj ne na tem svetu. Lahko  
pa ti obljubim, da bomo 12. avgusta, na tvoj  
rojstni dan, izvedli desant na Grmado in pri  
tem ušpičili kakšno neumnost. Ker nekako  
se mi zdi, se boš ti pri tem, kot že tolikokrat  
pred tem, smejal na vsa usta.



*Oj Triglav, v spominu mi je tvoj čar,  
zato pa te ljubim in bom te vsekdar  
in zadnja ko ura odbila mi bo,  
pod tvojim obzorjem naj spava telo,  
kjer radostno ptički naznanjajo dan,  
oj, Triglav, moj dom, kako si krasan!*



#### Zahvala

Ob tragični izgubi našega dragega sina, brata,  
nečaka, bratrance in prijatelja

## NEJCA HOČEVARJA

z Velike Slevice (12. 8. 1990 – 16. 1. 2022)

se iskreno, iz srca zahvaljujemo vsem, ki nam v težkih  
dneh stojite ob strani. Najlepša hvala za podarjene  
sveče, cvetje, svete maše in izrečena sožalja. Hvala  
Mihu Andolšku, Ani Virant, Ladki Deterding ter Nini  
Hočevar za tolažilne besede, prebrane ob grobu.  
Hvala pevcem za lepo petje in Domnu Indiharju za  
odigrano njemu najljubšo pesem. Zahvaljujemo se  
vsem, ki ste bili del njegovega življenja, in vsem, ki ste  
ga imeli radi. Hvala tudi vsem, ki ste ga v tako velikem  
številu pospremili in bili z nami ob  
njegovem zadnjem slovesu.

*Žalujejo vsi njegovi*

*Ko prebujalo se jutro,  
tiho si odšel,  
zaman je bil tvoj boj,  
vsi dnevi tvojega trpljenja,  
bolezen je bila močnejša od življenja.*



#### Zahvala

Mnogo prezgodaj  
nas je zapustil

## BRANKO KRAJNC

(1961 – 2021)

iz Kota pri Veliki Slevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom,  
sosedom, prijateljem in znancem za izrečena  
sožalja, cvetje, sveče in darove za svete maše.  
Zahvala tudi vsem, ki ste se od njega poslovili  
in ga pospremili na njegovi zadnji poti.  
Posebna zahvala LD Velike Lašče in  
vsem lovskim tovarišem za lepo  
organiziran lovski pogreb.

*Žalujejo vsi njegovi*

Ni te več na vrtni, ne v hiši.  
Nič več tvoj glas se ne sliši.  
Če lučko na grobu upihnil bo veter,  
v naših srcih je ne bo nikdar.



### Zahvala

Ob smrti naše mame, babice in prababice

## ALOJZIJE MARIJE OGRINEC

iz Podstrmeca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za izrečene besede sožalja, za podarjene svete maše, cvetje in sveče. Zahvala tudi dr. Starčevi, patronažnima sestrama Petri in Martini za dolgoletno oskrbo. Hvala g. župniku Vinku Guni za lepo opravljen obred, pogrebni službi Zakrajšek, pevcem in trobentaču.

*Žalujejo vsi njeni*

Solza, žalost, bolečina  
te zbudila ni, a ostala je  
tišina, ki močno boli.  
(T. Pavček)



### Zahvala

Iznenada nas je zapustila naša ljubljena

## DARINKA PAVLIN

z Male Slevice  
(13. 3. 1957 – 29. 1. 2022).

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, tople besede, darovano cvetje, sveče in maše. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji zemeljski poti ter ji s tem še poslednjič izkazali svoje prijateljstvo in spoštovanje. Hvala gospodu župniku Antonu Berčanu za lep poslovilni obred, hvala pevski skupini Alegria, trobentaču, pogrebem in Komunalni Ribnica. Hvala vsem, ki ste bili del njenega življenja.

*Vsi njeni*

V številnih prsah samskih tet toplo  
in modro utripajo materinska srca.  
Narava je ustvarila ta dragocena  
bitja z namenom, da bodo ljubila  
otroke drugih ljudi.  
(Louisa Mae Alcott)



### Zahvala

Za vedno se je poslovila naša

## MILENA ŽUŽEK

z Rašce.

Hvala za vsa izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala velja sosedom in sovaščanom ob slovesu od njene rodne vasi. Hvala pogrebni službi Zakrajšek, kvartetu iz Ribnice in župniku g. Ojstrežu za pogrebni obred ter vsem, ki ste se prišli od nje posloviti.

*Vsi njeni*

Pojdem, ko pride moj maj,  
pojdem na rožne poljane,  
kjer najdem vse svoje  
zbrane od včeraj  
in kdo ve od kdaj.  
Pojdem v kraj vseh krajev,  
pojdem v maj vseh majev ...  
Ne kličite me nazaj!  
(T. Kuntner)



### Zahvala

ob izgubi očeta, starega očeta, praočeta, brata, tasta

## BOGOMIRJA PURKARTA

s Purkač (17. 9. 1927 – 2. 2. 2022)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na zadnjo pot, za izrečena in pisna sožalja, za cvetje, sveče in darovane svete maše. Hvala pogrebni službi Zakrajšek, pevcem in župniku za lepo pogrebno svečanost.

*Žalujejo vsi njegovi*



# Preklopite na znižane mobilne pakete MIO!

miniMIO

11,99 €

**9 59 €**  
na mesec

midiMIO

16,99 €

**13 59 €**  
na mesec

**20 %  
popusta**

maksiMIO

22,99 €

**18 39 €**  
na mesec

A1.si | **A1 Grosuplje**  
Brvace 1a, Grosuplje  
M 040 979 788

Promocija 20 % popusta na mesečno naročnino, za obdobje 12 mesecev velja za vse nove naročnike paketov MIO. Po isteku 12 mesecev se prične zaračunavati redna cena na paketih. Promocija velja do 15. 3. 2022. Za pridobitev popusta vezava ni pogoj. Popusti se izključujejo. Popusti na promociji ni mogoče kombinirati z drugimi. Vse cene vključujejo DDV. Za pakete MIO veljajo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike oziroma Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za pravna osebe in podjetnike. Posebni pogoji za izvajanje mobilnih storitev ter Opis paketov MIO, ki so skupaj s cenami ostalih storitev in pogoji ponovne vezave za obstoječe naročnike na voljo na 040 40 40 40. A1.si in na prodajnih mestih A1. A1 Slovenija, d. d., Ameriška ulica 4, SI-1000.



**ORL  
NOVAK**

**ZASEBNA ORL AMBULANTA**

za bolezni ušes, nosu in grla

**Vsak ponedeljek 15-20h**



**068 128 368**



**narocanje@orl-novak.si**



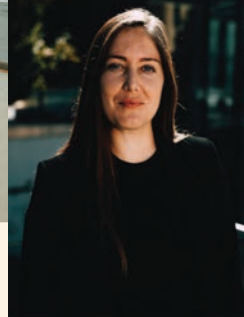
**www.orl-novak.si**

**ZD Grosuplje**  
medicina dela

BAZA

## KUPUJETE ALI PRODAJATE NEPREMIČNINO?

**BAZA predstavlja mlado, dinamično, energično nepremičninsko  
agencijo, z ljubeznijo do fotografije, arhitekture, notranjega  
oblikovanja, dela z nepremičninami in ljudmi.**



**BRINA SOTLAR**  
direktorica podjetja BAZA

**KONTAKT: 00386 31 216 249**

**BAZAREALESTATE.COM**

**TAJNISTVO@BAZAREALESTATE.COM**

**MEGADOM**  
UREŠNIČI IDEJE CENEJE!

# VSE ZA VRT

- zemlja in gnojila
- semenski krompir
- vrtna semena

**ZEMLJA MEGAFLOR 70 L - 9,99 €**

MEGADOM PODSKRAJNIK • Podskrajnik 102, Cerknica • 01/705 0 705  
MEGADOM RIBNICA • Ob železnici 4, Ribnica • 01/835 1 640

[www.megadom.si](http://www.megadom.si) •

**STEKLARSTVO**

**PETER HREN, S.P.**  
GRADEŽ 14, 1311 TURJAK  
GSM: 031/356 668  
TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

**KNUT**  
ŠVEDSKE TOPLOTNE ČRPALKE

Z vami in za vas že **30 let**

## NAJUČINKOVITEJŠA TOPLOTNA ČRPALKA

**NIBE F2120**

**SUBVENCIJA**

**080/71-72 | knut.si**

TOPLLOTNE ČRPALKE **NIBE** nibe.si  
KAMINI **Contura** contura.si

# microera

**Microera Jože Šilc s.p.**  
Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16  
☎ 051 358 762  
✉ info@microera.si  
[www.microera.si](http://www.microera.si)

- ugodni mobilni paketi NAJ
- akcijski mobiteli na obroke
- ugodni fiksni paketi NEO

DELOVNI ČAS

PON - PET **8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00**  
SOBOTA **8.30 - 11.30**

**Telekom Slovenije**

**Rigler**  
AVTOKLEPARSTVO  
VULKANIZERSTVO

POPRAVILO TER CENTEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE  
BREZPLAČNO NADOMESTVO VOZILA  
PRIPRAVA VOZIL NA TEHNIČNI PREGLED  
POLNIJENJE TER POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV  
HITRI SERVIS, VELIKI SERVIS, POPRAVILO PODVOZILJA TER ZAVOR, SERVIS AVTOMATSKIH MENJALNIKOV...  
VULKANIZERSTVO TER POPRAVILO IN PRODAJA PNEVMATIK  
POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI  
POPRAVILO TER PRODAJA IZPUŠNEGA SISTEMA  
AVTODIAGNOSTIKA MA SODOBNI NAPRAVI  
AVTOSLEKA TER POMOČ NA CESTI 24UR  
PRODAJA IN VGRADNJA REZERVNIH DELOV  
PRANJE TER KEMIČNO OČIŠČENJE VOZIL  
KLEPARSKA TER LIČARSKA POPRAVILA  
MENJAVA STEKEL

INFORMACIJE IN NAROČANJE  
041-580-295 IN 041-990-868  
WWW.RIGLER.SI ALI INFO@RIGLER.SI

Triglav Asistanca  
 **triglav** POGODBENI SERVIS

KOMPOLJE 77  
312 VIDEM-DOBREPOLJE  
WWW.RIGLER.SI WWW.AVMOSHORSI

# V novo z novim.



/ Novi TUCSON

/ Novi BAYON

/ Novi SANTA FE

/ Nova KONA



Povprečna poraba goriva: 1,383 – 7,816 l/100 km, emisije CO<sub>2</sub>: 31,40 – 181 g/km.

Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, detcev PM<sub>10</sub> in PM<sub>2.5</sub> ter dušikovih oksidov. Silke so simbolne. Akcija velja do razprodaje zalog. Več informacij vezanih na akcijo ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO<sub>2</sub> so na voljo na [www.hyundai.si](http://www.hyundai.si).



**Avtohiša Zalar d.o.o.** Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče

040 490 070, 01 7881 999, 031 331 920, [www.avtohisazalar.si](http://www.avtohisazalar.si) [prodaja@avtohisa-zalar.si](mailto:prodaja@avtohisa-zalar.si) FB, INSTAGRAM

**PRIBA**

OKNA

**SPOMLADANSKI POPUST  
DO KONCA MARCA!**

051 402 780 / [info@priba-okna.si](mailto:info@priba-okna.si) / [www.pribaokna.si](http://www.pribaokna.si)

KVALITETA / VARNOST / VARČNOST / *disajn*



**SiDG**

Slovenski Državni Gozdovi

Podjetje Snežnik d.o.o je hčerinsko  
podjetje družbe SiDG d.o.o.

## ODKUP HLODOVINE

### Odkupujemo:

- iglavci
- bukev
- celulozo in drva
- les na panju

**Kontakt: 031 708 933**

### Zagotavljamo vam:



**Plačilo** v 7 dneh



**Odvoz** z lastnimi kamioni



**SNEŽNIK**  
Kočevska Reka

# Za lep nasmeh skrbimo že 25 let



 invisalign®



**bredent**  
medical

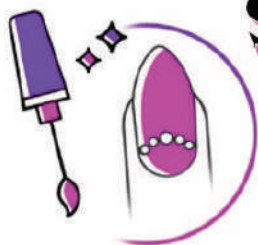
- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- **BRENT SKY** implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

**ZZ** 

Goran Petrović dr. dent. med.  
zasebna zobozdravstvena ordinacija

**25 let**

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731



## SPLETNA TRGOVINA

[www.NalakirajNohte.si](http://www.NalakirajNohte.si)

## Nail Bar



- \* Gel nohti
- \* Gelish nohti
- \* Svetovanje

**051 355 062**

**Štritarjeva 2 Velike Lašče**



# VSE ZA SETEV in vaš VRT na enem mestu



*lokalno. domače. naše.*



odkup  
živine



odkup  
mleka



trgovski  
center



mesnica



kmetijska  
trgovina



potujoča  
trgovina



bar



odkup  
palet

[www.kzlasce.si](http://www.kzlasce.si)

V ponudbi več vrst semenskega  
**KROMPIRJA in KORUZE.**

Zbiramo naročila  
za **GNOJILA.**



# Velikolaška tržnica

2., 16. in 30. april, 14. in 28. maj od 8. do 11. ure

Predstavljamo naše ponudnike:  
**Društvo za ohranjanje dediščine Gradež**



Naše društvo se med drugim ukvarja s sušenjem sadja v zidani sušilni peči na drva. Zdrava jabolka, hruške in kakije narežemo; slive in nekatere hruške se sušijo cele. Naložimo jih na 12 lesenih les. Vsaka vrsta sadja zahteva svojo temperaturo in se suši različno dolgo. Med sušenjem poskrbimo, da je temperatura v peči ves čas enaka. Stalni dovod svežega zraka in odvajanje sopare prepreču-

jeta, da bi se sadje skuhalo ali da bi sadni sladkor zaradi previsoke temperature karameliziral.

Tako sušeno sadje je zdravo, brez konzervansov in drugih dodatkov. Odvzeta vlaga preprečuje razvoj mikroorganizmov. Če sušeno sadje skuhamo, spet dobi okus svežega. Če vas zanima še kaj več o nas, nas obiščite na velikolaški tržnici.



**Vidimo se vsako drugo soboto na trgu pred Levstikovem domom.**

---

**Vsi, ki bi radi prodajali na velikolaški tržnici, pišite na elektronski naslov [velikolaska@trubarjevi-kraji.si](mailto:velikolaska@trubarjevi-kraji.si) ali pokličite na številko 040 505 960.**

# KOLEDAR PRIREDITEV

## marec/april/maj

četrtek, 24. marec, ob 19. uri  
Trubarjeva domačija, Rašica  
**ODPRTJE KOZOLCA NA  
TRUBARJEVI DOMAČIJI**  
(Občina Velike Lašče in  
Javni zavod Trubarjevi kraji)

nedelja, 27. marec, ob 17. uri  
Levstikov dom, Velike Lašče  
**MATERINSKI DAN**  
(DPŽ Velike Lašče)

sreda, 30. marec, ob 19. uri  
Dom krajanov, Turjak  
**ZANIMIV GOST:  
ZVEZDANA MLAKAR**  
(TD Turjak)

petek, 1. april, ob 19.30  
Levstikov dom, Velike Lašče  
**ABONMAJSKA PREDSTAVA  
(2019/2020): JAZZ**  
v izvedbi MGL  
(Občina Velike Lašče)

ponedeljek, 4. april, ob 18. uri  
Knjižnica Frana Levstika,  
Velike Lašče  
**PRAVLJIČNA URA**  
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

sreda, 6. april, ob 19. uri  
Trubarjeva domačija, Rašica  
**ODPRTJE RAZSTAVE  
70. OBLETNICA  
TRUBARJEVEGA  
SPOMENIKA NA RAŠICI**  
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

sobota, 9. april, ob 8. uri  
Občina Velike Lašče  
**ČISTILNA AKCIJA OB  
DNEVU ZEMLJE**  
(Občina Velike Lašče)

sreda, 13. april, ob 18. uri  
Levstikov dom  
**KONCERT ZABAVNE  
GLASBE**  
(Glasbena šola Ribnica)

ponedeljek, 18. april  
**VELIKONOČNI POHOD**  
(PD Velike Lašče)

četrtek, 21. april, ob 18. uri  
Glasbena šola Velike Lašče  
**KONCERT ZAČETNIKOV**  
(Glasbena šola Ribnica)

četrtek, 21. april, ob 19. uri  
Trubarjeva domačija, Rašica  
**SVETOVNI DAN KNJIGE:  
PREDSTAVITEV KNJIGE  
REFORMATORJI V STRIPU**  
(Zavod Škratelj, KD Krško in Javni zavod  
Trubarjevi kraji)

nedelja, 24. april, ob 14. uri  
Sušilnica sadja Gradež  
**PRAZNOVANJE POMLADI**  
(Društvo za ohranjanje dediščine)

sobota, 30. april  
Velike Lašče – Krim  
**TRADICIONALNI SKOK  
NA KRIM**  
(Kolesarsko društvo Velike Lašče)

nedelja, 1. maj  
Turjak  
**JUTRANJA BUDNICA  
GODBE DOBREPOLJE**  
(TD Turjak)

nedelja, 1. maj, ob 14. uri  
Sv. Gregor  
**BLAGOSLOV TRAKTORJEV**  
(Strojni krožek Urban)

sreda, 4. maj  
Smrečje, Turjak  
**KOMEMORACIJA**  
(Zarja spominov Velike Lašče)

četrtek, 5. maj, ob 19. uri  
Trubarjeva domačija, Rašica  
**PREDSTAVITEV KNJIGE  
GRAD TURJAK**  
(ZRC SAZU in  
Javni zavod Trubarjevi kraji)

petek, 6. maj, ob 19.30  
Levstikov dom, Velike Lašče  
**ABONMAJSKA PREDSTAVA  
(2019/2020): AVDICIJA**  
v izvedbi Špas teatra  
(Občina Velike Lašče)

ponedeljek, 9. maj, ob 18. uri  
Knjižnica Frana Levstika,  
Velike Lašče  
**PRAVLJIČNA URA**  
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

petek, 13. maj, ob 19. uri  
Trubarjeva domačija, Rašica  
**JANEZ SUHADOLC:  
MOJE ŽIVLJENJE**  
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

sreda, 18. maj  
Trubarjeva domačija, Rašica  
**MEDNARODNI  
MUZEJSKI DAN**  
(Javni zavod Trubarjevi kraji)



**VELIKOLAŠKA TRŽNICA**  
Na trgu pred Levstikovim domom v  
Velikih Laščah, med 8. in 11. uro  
Ob sobotah, 2., 16. in 30. aprila  
ter 14. in 28. maja 2022